

№	Съдържание	страница
1.	Челна страница	
2.	Съдържание	1
3.	Лист за достъп	2
4.	Лист за промени в плана	3
I.	Цел на плана	4
II.	Обхват на плана	4
III.	Описание на ситуацията	5
IV.	Приети условия за планиране	13
V.	Последователност на действията	17
	Оперативна готовност	17
	Ред за активиране на плана	17
	Определяне на защитните действия	17
	Предупреждение и оповестяване на населението	21
	Изпълнение на защитни действия	22
	Изпълнения на действия по възстановяване	23
VI.	Организация и разпределение на отговорностите	25
VII.	Ръководство и организация	25
VIII.	Събиране на обмен и информация за бедствието	26
IX.	Комуникации	26
X.	Ресурсно осигуряване	27
XI.	Отговорни органи и връзки	28
XII.	Приложения	28

ЛИСТ ЗА ДОСТЪП

ДО ПЛАНА ЗА ЗАЩИТА ПРИ БЕДСТВИЯ

№	длъжност	има право на достъп до:
1.	Кмет	Всички части и приложения на плана
2.	Заместник кмет	Всички части и приложения на плана
3.	Началник отдел СУК	Всички части и приложения на плана
4.	Главен експерт „Управление при кризи“	Всички части и приложения на плана
5.	Старши експерт „Планиране защита на населението“	Всички части и приложения на плана
6.	Директор дирекция в Общинска инфраструктура	Всички части и приложения на плана
7.	Главен счетоводител в Община Сливен	Всички части и приложения на плана
8.	Директор РД ПБЗН	Всички части и приложения на плана
9.	Началник РУ П при ОД МВР Сливен	Всички части и приложения на плана
10.	Началник РС ПБЗН	Всички части и приложения на плана
11.	Членове на Общинския СНРБ	Всички части и приложения на плана
12.	Членове на Щаба за изпълнение плана за защита при бедствия	Всички части и приложения на плана

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

В този раздел са посочени нормативните изисквания за разработване на плана, връзките с други планове, кратък преглед на предназначението на плана, аудиторията, структурата и процесите по разработване и актуализиране. Разделът включва цели и задачи на плана, заедно с обстоятелствата и профила на общината в географската ѝ и стопанска характеристика.

„Риск от бедствие“ са потенциалните загуби при бедствие, които могат да възникнат за дадена общност, включващи живота, здравния статус, поминъка, активите и услугите, в определен период от време (т. 13, § 1 ДР ЗЗБ);

„Анализ и оценка на риска“ е определяне същността и размера на риска като функция на опасността, уязвимостта и вероятността (т. 14, § 1 ДР ЗЗБ).

Намаляването на риска от бедствия е свързано с компетентността на различни органи на изпълнителната власт, като отговорност и функции, вменени също на юридическите лица - ЮЛ (ЕТ, търговски дружества, в т.ч и. държавни предприятия, лечебни заведения; неправителствени и др. организации - БЧК, НСОРБ,) и ФЛ (граждани, доброволци).

Положителна страна на тази политика е приоритетното обхващане на всички фази на цикъла за управление при бедствия - превенция, готовност, реагиране и възстановяване.

Планирането на защитата при бедствия се извършва на общинско, областно и национално ниво, с което задължително се определят специфичните за конкретната територия, респ. територията на общината, опасности и рискове от бедствия, както и съответните приоритети за управлението им.

Планът за защита при бедствия на Община Сливен е изготвен, съгласно дадените на основание чл. 9, ал. 15 на Закона за защита при бедствия Указания на СНРБ към Министерски съвет за разработването и готовността за изпълнението на плановете за защита при бедствия, като **общ план** и **специализирани** (по части) планове за всяка от опасностите, специфични за територия на общината - **земетресение, наводнение, радиация, пожари, снегонавявания и свлачища**.

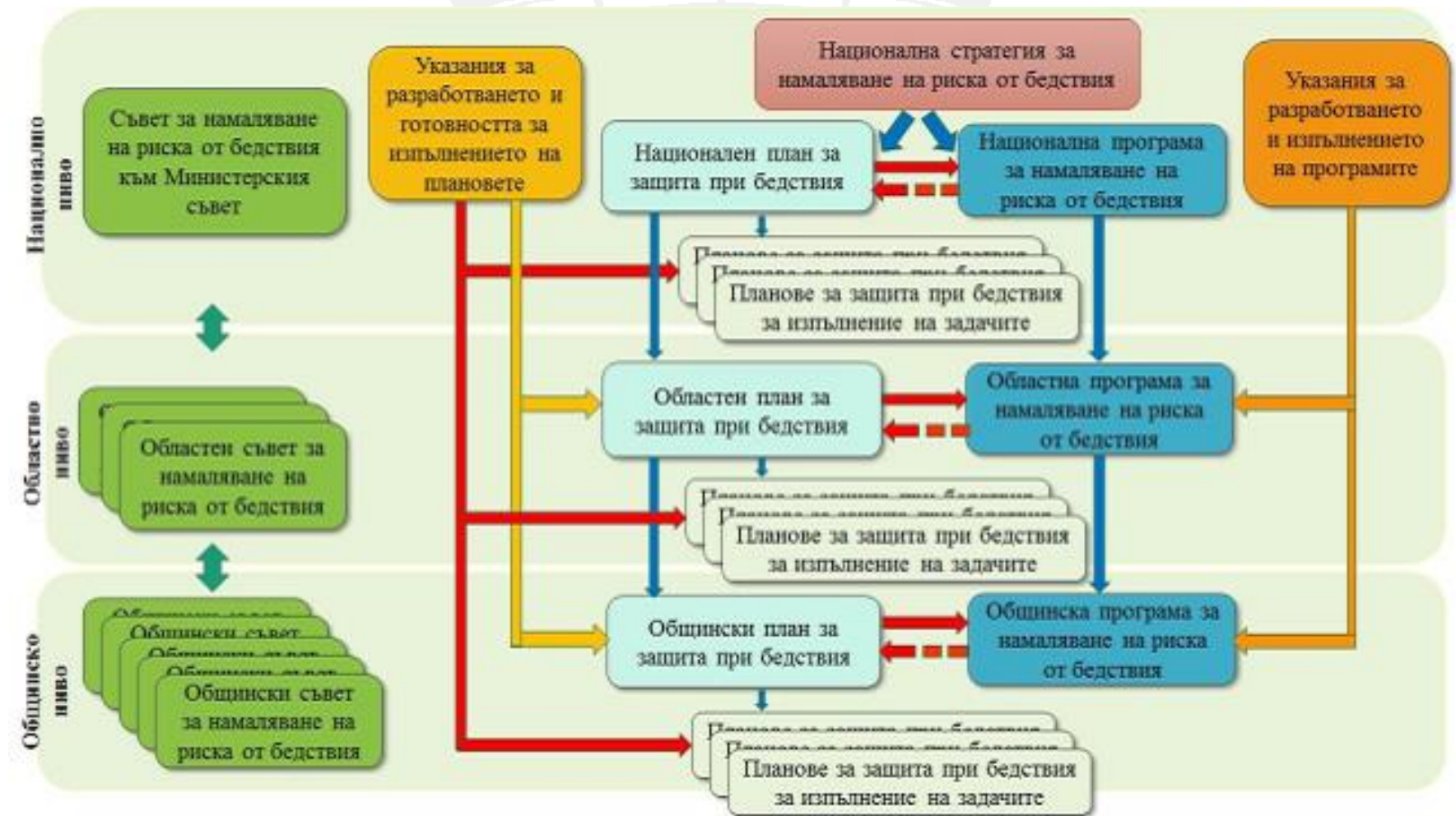
Планът за защита при бедствия е разработен и за постигане на целите на Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия. Той се приема от Общинския съвет след съгласуване със съвета по чл. 64а, ал. 1.от ЗЗБ.

Специализираният план Част „Наводнение“ е съобразен с плановете за управление на риска от наводнения, разработени при условията и по реда на Закона за водите.

В тази връзка като част от планиращите документи, съгласно ЗЗБ, е разработена общинска програми за намаляване на риска от бедствия 2019-2030.

Органите на централната изпълнителна власт и съставните части на единната спасителна система разработват планове за защита при бедствия за изпълнение на задачите, произтичащи от Националния план за защита при бедствия и плановете на областно и общинско ниво.

Плановете за защита при бедствия се публикуват съответно на интернет страницата на Министерския съвет, на областната или на общинската администрация.

Нормативни изисквания и съответствие

Планът за защита при бедствия на община Сливен е разработен на основание чл. 9, ал.1, ал.2 и ал. 3 от ЗЗБ във връзка и е в съответствие с:

- Национален план за защита при бедствия;
- Националната стратегия за намаляване риска от бедствия 2018 – 2030,
- Указания за разработването и готовността за изпълнението на планове за защита при бедствия, дадени от Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет на Република България,
- Програма за намаляване риска от бедствия 2019-2030 на Община Сливен.

Намаляване на риска от бедствия е регламентирано основно в Закона за защита при бедствия и Закона за МВР, с оглед на това, че МВР осъществява защита при пожари, бедствия и извънредни ситуации.

От съдържанието на повече от 10 закона, регламентиращи обществените отношения в различни сектори (Закон за водите, Закон за опазване на околната среда, Закон за устройство на територията, Закон за безопасно използване на ядрената енергия, Закон за горите, Закон за здравето, Закон за защита от вредното въздействие на химическите вещества и препарати, Закон за ветеринарномедицинската дейност, Закон за опазване на земеделските земи, Закон за отбраната и въоръжените сили и др.), може да бъде изведено заключение, че те също съдържат основни разпоредби, които се отнасят към политиката за намаляване на риска от бедствия, но поставят фокус върху проявлението на различен вид рискове и опасности.

Закони с разпоредби, относими към темата „бедствия“ са над 40. Общият брой на подзаконовите нормативни актове, които намират приложение и/или имат отношение на изследваната политиката е много по-голям: наредбите, издадени по прилагането на ЗЗБ са 10, като общият брой наредби в отделните сектори, пряко свързани с политиката е приблизително 100.

Подобен значителен брой нормативни актове, които имат отношение към тази политика поставя на внимание въпросите, свързани възможните проблеми при тяхното прилагането от страна на многобройните адресати, както и дали тези актовете са в съответствие изискванията на ЗНА и Указ № 883/1974 г.

Планът е в съответствие и с европейски нормативни актове, а именно:

- Решение № 1313/2013/ЕС на европейския парламент и на Съвета на Европа от 17 декември 2013 година относно Механизъм за гражданска защита на Съюза,
- Директива на Европейския Съюз от 23 октомври, 2001 г. за въвеждане Механизъм на общността за улесняване на засиленото сътрудничество при помощните интервенции на гражданска защита,
- Директива СЕВЕЗО № 82/501 ЕЕС за контрол на опасностите от големи аварии в промишлеността, които могат да станат при определени производствени дейности и ограничаване последствията от тях за хората и околната среда

- Директива 2007/60ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. за оценката и управлението риска от наводнения,
- Директива 2008/114/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 декември 2008 г. относно установяването и означаването на европейски критични инфраструктури и оценката на необходимостта от подобряване на тяхната защита, основен документ, редом с т. нар. „Зелена книга за Европейска програма за защита на критичните инфраструктури” (ЗКИ),
- Директива на Съвета 86/618/Евroatом от 27 ноември 1989 относно информиране на обществото за мерките, които трябва да се предприемат за защита на здравето в случай на радиологична непредвиденост,
- Директива 87/600/Евroatом: Решение на Съвета от 14 декември 1987 г. относно споразумения на Общността за ранна обмяна на информация в случай на радиологична непредвиденост,
- Спогодба относно Физическа защита на ядрени материали (подписана през 1980г., присъединяване през 1981 г. и влязла в сила през 1987 г./
- Решение № 2119/98/ЕС на Европейския парламент и Европейския съвет от 24 септември 1998г., който създава мрежа за епидемиологично наблюдение и контрол на заразните болести в Общността
- Опасни съоръжения съгласно Директива СЕВЕЗО 2 /Директива на Съвета 96/82/ЕС от 9 декември 1996г. относно контрола на опасности от значителни инциденти с опасни вещества, изменена от Директива 2003/105/ЕК на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2003г./,

както и с:

- Директива 2008/68 относно вътрешния превоз на опасни товари по шосе, железен път и вътрешноводни пътища,
- БДС ISO 31000: „Управление на риска – принципи и указания“,
- БДС ISO 31010: „Управление на риска – методи за оценяване на риска“

Връзки с други планове и програми

Планът има връзка с:

- Национален план за защита при бедствия,
- Областен план за защита при бедствия,
- Външен аварийен план на ПВРП - ДА ДРВВЗ, ТД Бургас - Петролна база Сливен,
- Аварийни планове на язовирите, общинска собственост,
- План за евакуация временно извеждане и / или разсредоточаване при бедствия на населението от Община Сливен,
- Планове за евакуация и настаняване на населението от заливната зона на язовир Жребчево,

- План за противодействие на тероризма,
- Програма за намаляване риска от бедствия 2019-2030 на Община Сливен,
- План за развитие на община Сливен 2014-2020,
- Планове за защита при бедствия в учебни, детски, здравни и социални заведения на територията на общината,
- Планове за защита при бедствия в предприятия, дружества и фирми на територията на общината,
- Оперативен план за действие по ограничаване уврежданията върху здравето на населението при превишаване на установените алармени прагове и показатели на серен диоксид.

ПРЕГЛЕД НА ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА ПЛАНА, АУДИТОРИЯТА, СТРУКТУРАТА И ПРОЦЕСИТЕ ПО РАЗРАБОТВАНЕ И АКТУАЛИЗИРАНЕ.

Предназначението

Планът за защита при бедствия е основен документ, регламентиращ съвременната организация и координация на действията и взаимодействията по защитата на населението и инфраструктурата, в резултат на възникнали природни бедствия и аварии и в интерес на предотвратяване или намаляване на последиците от тях. Планът е предназначен за информиране и запознаване с опасностите и рисковете, които застрашават общностите.

Аудиторията

за която е предназначен планът включва:

- членовете на Съветът за намаляване на риска от бедствия,
- части на ЕСС, които имат отговорности и задължения по изпълнението на ПЗБ,
- население и общностите, които играят важна роля в процесите на подготовка и достигане на състояние за справяне с възникнали бедствия.

Структурата

на плана е съобразена с дадените от Съвета за намаляване риска при бедствия към Министерски съвет, на основание чл. 9, ал. 15 от Закона за защита при бедствия, Указания за разработването и готовността за изпълнението на планове за защита при бедствия.

Процесите на разработване

При разработването на плана са използвани опитът и експертната при планиране, управление на рискове и извънредни ситуации, с които разполага общината, общинските структури, дружествата, сключили предварителни споразумения с кмета във връзка с осигуряване плана по чл. 9. ал. 10 и на основание чл. 9 ал. 17. от Закона за защита при бедствия, и заявления

капацитет на дружеството, в т. ч. произтичащите задължения по чл. 37, Глава четвърта, Раздел II от закона, екипите на Единната спасителна система, други юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други, имащи отношение към намаляването на риска от бедствия в рамките на територията на общината.

Планът разглежда опасностите и рисковете, които те представляват, тяхното управление чрез съвместните усилия на всички партньори. Определени са ангажиментите по отношение превенция, готовност, реагиране и възстановяване, както и целите и действията за подобряване управлението на рисковете.

Очакваните резултати от планирането определят изграждане на солидни взаимоотношения, основа за подобряване дейността по защитата, идентифициране и ангажираност за действия и решение при проблеми от общо значение, включително създаване на планове, споразумения и процедури.

Актуализацията

Плановите за защита при бедствия се преразглеждат и актуализират най-малко веднъж на 5 години, след всяко въвеждане на съответния план, както и при промяна на нормативната уредба, свързана с изпълнението им.

Планът за защита при бедствия може да се преразглежда по всяко време от Съвета за намаляване на риска при бедствия, като при необходимост може да бъде изменен, допълнен, отменен или заменен по нормативно установения ред.

Общата цел

на плана е насочена към:

- осигуряване възможностите за ефикасно и ефективно управление на опасности и рискове, изискващо координиран подход за действие и взаимодействие между институции, ведомства, организации и други участващи в защитата при бедствия, демонстрирайки ангажираност и компетентност за постигане ефективната защита.
- определяне стратегическата насока в съответствие с Националната програма за намаляване на риска от бедствия, осигурявайки рамката за непрекъснато подобряване на защитата при бедствия на населението, инфраструктурата, имуществото и околната среда.

Конкретните цели

на настоящия план са да се създаде прецизна организация за защитата на населението, инфраструктурата, имуществото и околната среда при възникване на бедствия, свързани с:

1. осигуряване ефективно и ефикасно управление на риска от бедствия чрез партньорство,
2. своевременни, точни и адекватни действия на отговорните длъжностни лица при възникване на ситуации,
3. навременно координиране на действията и взаимодействията за предотвратяване и намаляване на последиците от бедствия,

4. планиране необходимите мерки за намаляване риска от природни и причинени от човека опасности и свеждане до минимум неблагоприятното им въздействие върху човешкия живот, социалната, икономическа и техническата инфраструктура и околната среда,
5. конкретните способности на органите на управление на всички нива за реагиране и възстановяване от природни и технологични бедствия,
6. организацията и взаимоотношенията за временното снабдяване с питейна вода, храни, медикаменти и други необходими средства за подпомагане населението от засегнатата територия, в т.ч. траурни услуги в зависимост от вероизповеданието на населението и т.н.
7. съвременна организация на взаимодействие с основните съставни части на Единната спасителна система (ПБЗН, Полиция, ЦСМП и БЧК).

Основните задачи за постигане на целите са:

- анализиране възможните бедствия и прогнозиране последиците от тях;
- да разпише мерките за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствията;
- разписване мерките за защита на населението;
- разпределение задълженията и определи отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки;
- предвиждане средства и ресурси за ликвидиране на последиците от бедствия;
- поддържане регистър с информация за потенциалноопасните обекти на територията на общината, както и за потенциалните доставчици на необходимия ресурс за осигуряването при възникване на извънредни ситуации;
- осигуряване добро взаимодействие между органите на изпълнителната власт и ведомствата, имащи отношение по защитата при бедствия;
- организация за навременно уведомяване на органите на изпълнителната власт и населението при заплаха или възникване на бедствия.

Физикогеографска характеристика на общината

Територията на община Сливен попада в района на Подбалканските полета от преходноконтиненталната климатична област, разположена в Югоизточна България. Нейната обща площ е 1 366 км², с което се нарежда на първо място между общините в област Сливен.

Релефът на общината е разнообразен - равнинен и ниско хълмист в южната ѝ част, ниско и средно планински в северната. Поради голямата си територия тя заема части от пет физикогеографски области на България - Стара планина, Сливенската котловина, Средна гора, Горнотракийската низина, а крайният ѝ северозападен район в Предбалкана.

Към Старопланинската физикогеографска област в община Сливен попадат части от петте орографски единици.

Крайните ѝ западни райони, на запад от прохода Вратник се заемат от най-източните части на Елено-Твърдишка планина (най-източната част на Средна Стара планина) В нея, на около 3 km западно от местността Агликина поляна се издига връх Соуджака 1 213 m, най-високата точка на цялата община.

На изток от прохода Вратник се простира Източна Стара планина. В пределите на общината попадат части от 4 нейни планини. Първата и най-високата е Сливенска планина с връх Българка 1180.5 m (най-високата точка на Източна Стара планина), извисяващ се северно от град Сливен. Планината с много малко изключение изцяло влиза в пределите на общината.

На север тя се простира до дълбоката и тясна долина на река Луда Камчия, на изток - до Сливенския проход, на юг със стръмни склонове се спуска към Сливенското поле, а на запад дълбоката долина на Беленска река я отделя от Елено-Твърдишка планина. Северно от долината на Луда Камчия на територията на община Сливен се простират крайните южни най-високи части на Котленска планина - 1 106.6 m до прохода Вратник. Районът, източно от Сливенския проход, и южно от долината на се заема от най-западната част на Стидовска планина с връх Калинка 938.1 m. Югоизточно от Сливенския проход се простира планината Гребенец, която на изток достига до Марашки проход. С изключение на част от северните ѝ склонове тя изцяло попада в пределите на община Сливен, а на юг се спуска стръмно към Сливенската котловина. Най-високата ѝ точка връх Гаваните 1 034.3 m се намира североизточно от село Сотиря.

Крайният северозапад на общината (землищата на селата Зайчари, Стара река и Средорек) попада в пределите на Предбалкана, като тук релефът е предимно хълмист.

Южно от Стара планина се простира обширната (830 km²) Сливенска котловина, чиято западна и средна част влиза в пределите на община Сливен. От ниското вътрешнокотловинно възвишение Хамамбаир (югоизточно от Сливен) котловината се разделя на две части - Сливенско поле на запад, което е по-високо и което изцяло е на територията на община Сливен и Стралджанско поле на изток, което е по-ниско и, на което западната му част е в нейните предели. В него югоизточно от село Желю войвода, в коритото на река Тунджа се намира най-ниската точка на община Сливен - 130 m н.в.

Южно от долината на река Тунджа и Сливенската котловина се простират крайните източни, най-ниски части на Сърнена Средна гора, която завършва в завоя на река Тунджа с уединеното възвишение Таушантепе (Зайчи връх, 256,7 m). Най-високата точка на Сърнена Средна гора на територията на община Сливен е връх Чаталджа 561,9 m, разположен югозападно от село Струпец, на границата с община Нова Загора.

Крайните южни райони на община Сливен, на юг от Сърнена Средна гора се заемат от най-североизточната част на Горнотракийската низина - източната част на Новозагорското поле.

В северната част на община Сливен, по билото на Елено-Твърдишка, Сливенска и Стидовска планина преминава участък от главния вододел на България. По този начин около 85 % от територията ѝ принадлежат към Беломорския водосборен басейн, а останалите 15 % към Черноморския водосборен басейн.

Към Черноморския водосборен басейн на територията на общината протичат две основни реки. В северната и част преминава участък от най-горното течение на река Луда Камчия (дясна съставяща на река Камчия). Тя води началото си от Котленска планина в непосредствена близост до прохода Вратник и тече на изток в дълбока, тясна и гориста долина. Минава през село Раково, за кратко навлиза в община Котел и отново се връща на територията на община Сливен през село Ичера. Най-северозападната част на община Сливен протича най-горното течение на Стара река (десен приток на Янтра, която е десен приток на Дунав). Тя извира от местността Агликина поляна и до село Стара река тече на север в дълбока и залесена долина.

Основната водна артерия в община Сливен е река Тунджа (ляв приток на Марица), която принадлежи към Беломорския водосборен басейн и протича през нея по протежение от около 70 km с част от средното си течение, с водосборен басейн около 7 880 km². Тя навлиза в общината югозападно от село Бинкос с последния си 3-километров участък от Межденишкия пролом и минава покрай селата Струпец, Мечкарево, Самуилово, Крушаре и Желю войвода и югоизточно от последното навлиза в Област Ямбол. На територията на община Сливен река Тунджа получава отляво два по-големи притока. Първият от тях е Беленска река, която извира от връх Вратник и тече на юг в дълбока долина. При село Бяла прави малко долинно разширение, остро завива на запад, като долината ѝ отново става тясна и дълбока и на около 3 km западно от селото навлиза в община Твърдица. Северозападно от село Бинкос реката отново се връща на територията на община Сливен, преминава през късия Шивачевски пролом и югоизточно от селото се влива отляво в Тунджа. Другият голям приток на Тунджа в община Сливен е Асеновска река (Куруча, 36 km). Тя извира източно от прохода Вратник и до град Сливен тече на юг и югоизток в много дълбока, на места каньоновидна и силно залесена долина. Навлиза в Сливенското поле, минава през центъра на града, след него завива на юг и югозападно от село Самуилово се влива отляво в Тунджа. В нейното горно течение, в най-тясната, каньоновидна част от долината ѝ, в близост до село Въглен е изграден големият язовир Асеновец, водите на който се използват основно за водоснабдяване на град Сливен и околните населени места.

Обилните грунтови води в алувиалните отложения на река Тунджа и притоците ѝ: река Селишка (Аблановско дере), река Новоселска, река Асеновска и Дюлева река, преминаващи през град Сливен, представляват голямо богатство за района. Водите на река Тунджа се използват предимно за напояване, като за целта са изградени множество помпени станции и водохващания с максимално водно количество между 50 и 100 л/сек.

Река Тунджа е четвъртата по дължина (398 km, като 350 от тях са в пределите на страната) и по водосборен басейн (7884 кв.км в пределите на България) река у нас.

На 25 km от Сливен, на реката е изграден язовир Жребчево, пети по големина и значимост язовир за икономиката на страната ни с максимален обем над 400 млн. м³. Стената на язовира е ситуирана на територията на Община Нова Загора, землище с.

Баня, а чашата му е разположена в границите на двете области - Сливен и Стара Загора. Намира в близост до главен път Бургас - София Е-773. Използва се предимно за напояване.

Територията на общината е прорязана и от реките Сотирска, Каменица, Сажевица, Беленска, Новачевска, Луда Камчия и Старорешка, чиято обща дължина в регулация е 46 000 метра.

Град Сливен се пресича от реките Асеновска, Селишка, Новоселска и Дюлева.

По поречието на река Асеновска е изграден язовир Асеновец с обем около 28.2 млн. куб. м. и основно съоръжение в схемата на водоснабдяване на гр. Сливен. Разположен е в долината на р. Асеновска, на 9 км. от града, в началото на тесен скалист пролом, след смесване на реките Асеновска и Магарешка. Теренът в района на хидровъзела има планински характер с много стръмни брегове. В отвора на стената скатовете са стръмни, скалисти и на места с почти отвесни откоси.

За пълнене на водохранилището е изградена вододовеждаща деривация Амза дере за 1 160 л/сек, включваща три водохващания на водите на р. Беленска в района на селище Качулка. Водохващанията са изградени на Арнаут дере, Търнишко дере и Емишал дере, съответно за водни количества 312; 520 и 248 л/сек.

В състава на хидровъзел Асеновец влизат следните съоръжения: язовирна стена, открит траншеев преливник, водовземна кула, отбивен тунел преустроен във водовземен и в основен изпускател, инжекционни и дренажни съоръжения и помощни сгради. Водоснабдителният водопровод за 1 345 л/сек започва от две гасителни шахти, разположени на специална площадка в левия скат. Пътната връзка до язовира представлява третокласен път, отклонение от съществуващия път от гр. Сливен за с. Бяла.

Река Асеновска е ляв приток на река Тунджа, извира от южните склонове на Стара планина (на около 2 км, североизточно от връх Брусия на кота 1 084). До хидрометричната станция „Предела”, която попада в тялото на язовирната стена, средният наклон на реката е 38,2 % при средна надморска височина 741 м и собствена водосборна площ 74,5 км. Реката преминава през града, поема водите на реките Новоселска и Селишка, след което в района на с. Самуилово се влива в река Тунджа.

Дюлева река се явява граница между жилищните комплекси Сини камъни и Дружба и вилната зона на град Сливен и селищно образование Изгрев. Водосборният басейн на реката е с площ 10 кв. км, дължина 9 км и среден наклон 90 %, средното водно количество е 107 л/сек. Широчината на речното корито варира между 1,8 и 14 м. Бреговете ѝ са с различна височина. При високи води се получават заливания на околните терени. Бреговете са подложени на ерозия. Понастоящем е частично коригирана.

На територията на общината, съобразно определената по Закона за водите класификация, се намират 15 язовира.

Девет от тях - Горно Александрово, Злати войвода 1, 2, 3 и 4, Глуфишево, Чокоба, Биково, Скобелево са предадени безвъзмездно на държавата с решение на Общински съвет.

Язовирите Николаево, Скобелево и Капаклии са с наемни отношения.

Язовирите Елата в землище Гавраилово, Карандила и Чокоба, като водни обекти, общинска собственост са под постоянен контрол от ОЯССТ (договор с „Напоителни системи“ ЕАД – клон Средна Тунджа), Общинско предприятие „Земеделие, гори и водни ресурси“, кметовете на населени места, на чийто територии се намират, и Общинска администрация.

Техническото и експлоатационно им състояние е безопасно за населението и инфраструктурата.

Съласно приетия с Решетие № 1509 от 21 март 2019 г., публикуван ДВ бр. 35 от 30.04.2019 г. от Общински съвет Сливен Общ устройствен план на община Сливен, на територията на общината се намират водоеми с обща площ 308.39 ха, които представляват 0.23 % от територията на общината и отводнителни канали, пресичащи урбанизираната територия на девет населени места с обща дължина над 80 км. и площ 1 012.09 ха, представляващи 0.77 %. Урбанизираната територия на 6 населени места се пресича от напоително съоръжение, собственост на „Напоителни системи“ ЕАД - клон Средна Тунджа.

В 19 населени места от общината, в регулация, преминават 33 дерета с обща дължина 28 100 м и площ 430.14 ха, 0.33 % от територията на общината. Реките са с обща площ 592.85 ха, 045 %. Няма потенциална опасност за населението и инфраструктурата. Проводимостта на отвеждащите канали е в границите на нормалната проводимост.

В селищно образование Сливенски минерални бани, землище с. Злати войвода, се намират минералните извори, чиято вода е с доказани качества при лечение на стомашно-чревни, жлъчно-чернодробни заболявания и болести на опорно-двигателния апарат и периферната нервна систе

Община Сливен се намира в екологично чиста среда със запазена екосистема и биоравновесие. Няма замърсявания на почвите и водите с тежки метали с изключение на бившия рудник за уранодобив, където има повишен радиационен фон, установен от Националната радиологична лаборатория. Няма замърсяване на въздуха над допустимите за ЕС норми.

Свлачища, регистрирани на територията на Община Сливен

Възникване на свлачища е резултат от комбинираното въздействие на природни и антропогенни фактори - геолого-тектонско развитие и морфологията на района, интензивността на валежите, речна ерозия, състоянието и експлоатацията на съществуващите ВиК мрежи, липса на дъждовна и битова канализация и др.

За периода 2005-2018 г. от „Геозащита“ ЕООД Варна са обследвани и регистрирани в Националния регистър на свлачищата към МРРБ 23 броя свлачища на територията на общината, част от които са потенциално активни, а на други са извършени спасителни и укрепителни работи, с което са преустановени свлачищните процеси. Няма нововъзникнали свлачища.

	идентификатор на свлачища	местоположение	възраст/годината от наблюдаване	застрашен периметър	предприети мерки
1.	SIV 20.07613-01	детско селище "Качулка"	съвременно, 2005	речен склон	няма
2.	SIV 20.07613-02	Път между селата Бяла и Вълген, км 6+300	съвременно, 2006	път, речен склон	спасителни дейности
3.	SIV 20.07613-03	път между селата Бяла-Вълген, км 10+0	съвременно, 2006	път, планински склон	спасителни дейности
4.	SIV 20.07613-04	с. Бяла - Райков бряг	съвременно, 2006	речен склон	премахнат източник на водонасищане
5.	SIV 20.07613-05	път с.Гавраилово - с. Бяла	съвременно, 2006	планински склон	предстоят отводнителни
6.	SIV 20.07613-06	път с. Бяла - с. Новачево,	съвременно, 2006	речен склон	няма
7.	SIV 20.07613-07	с. Бяла, ул."Райков бряг"7	съвременно, 2010	речен склон	премахнат източник на водонасищане
8.	SIV 20.07613-08	с. Бяла, ул."Кокиче" 1	съвременно, 2010	планински склон	изградена джоб подпорна стена
9.	SIV 20.07613-09	Детско селище "Качулка" до абонатната с-ция	съвременно, 2010	речен склон	изградена укрепителна система, мониторинг
10.	SIV 20.07613-10	Детско селище "Качулка" - до КПП	съвременно, 2012	речен склон	няма
11.	SIV 20.07613-11	път с.Бяла-с.Вълген-на около 2.5км преди с.Вълген	съвременно, 2015	път, речен склон	спасителни дейности
12.	SIV 20.07613-12	път II-53 Елена-Сливен-Ямбол, км 107+200	съвременно, 2015	път, планински склон	изпълнена укрепителна система
13.	SIV 20.07613-13	Път с.Бяла-с.Вълген-на около 1.3км преди с.Вълген	съвременно, 2015	път, планински склон	спасителни дейности
14.	SIV 20.07613-14	път II-53 Елена-Сливен, км 102+800 Ямбол	съвременно, 2005	път, планински склон	изпълнена укрепителна система

15.	SIV 20.30257-01	път с.Зайчари-на около 500м преди селото	съвременно, 2015	път, планински склон	спасителни дейности
16.	SIV 20.32915-01	път III-488 Градец-Ичера-Сливен-свлачище 1	съвременно, 2015	път, планински склон	изпълнена укрепителна система
17.	SIV 20.32915-02	Път III-488 Градец-Ичера-Сливен-свл.2, км 25+765 до км 25+803 (ИГП за обект: Укрепване на републикански път III-488 „Път II-48-Градец-Ичера-Сливен)	съвременно, 2015	път, планински склон	изпълнена укрепителна система
18.	SIV 20.51929-01	с.Новачево-пътIV-53034, км3+900	съвременно, 2009	път, насип	изпълнена дренажна призма
19.	SIV 20.51929-02	Път с.Бяла-с.Новачево от км 2+500 до км 2+600	съвременно, 2016	речен склон	няма
20.	SIV 20.62061-01	пътIV-48814 Сливен-Раково, км22+600	съвременно, 2005	път, планински склон	изпълнена укрепителна система
21.	SIV 20.62061-02	с.Раково-източен край-десен бряг на р.Луда Камчия	съвременно, 2015	речен склон	изготвен инвестиционен проект
22.	SIV 20.68117-01	С. Сотирия-м/у ул."Сини камъни" и ул."Първи май"	съвременно, 2015	планински склон	предстои ИГП и проектиране
23.	SIV 20.68117-02-01	с. Сотирия-склон над училището-локално свлачище	съвременно, 2017	планински склон	издадено разрешение за ползване от ДНСК, Технически паспорт

Урбанизираната територия на Община Сливен е 37,6 кв. км.

Населението на общината към 15.02.2023 г. наброява 139 910 души по постоянен адрес и 124 365 жители по настоящ адрес, което живее в 45^{те} населени места, от които 2 града Сливен и Кермен. В общата численост по постоянен адрес от 124 365 души за общината съжителстват няколко етноса: българи, цигани, турци, арменци, евреи, каракачани и други.

В основата на прогнозните статистически разчети на НСИ за брой населението, както и за неговата възрастова структура, се залагат предвиждания, свързани с повъзрастовата раждаемост, повъзрастовата смъртност на населението (с отчитане процеси на застаряване на населението и влияние на социално-значимите заболявания) и миграция на населението.

Важна особеност на демографската прогноза за община Сливен е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детородна възраст),

брачността, броя на живородени момичета и др. Причината за това е, че в прогнозния период няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени.

Характерно за общината е, че делът на фертилните контингенти (21.1% - 2015 г.), отрицателният естествен прираст (-2.4% - 2015 г.) и фертилността, са сходни със средните параметри за област Сливен (20.8% фертилни контингенти, 2.29 - фертилност, -2.7‰ естествен прираст), но по-благоприятни от средните стойности на показателите фертилност и естествен прираст за ЮИР (21.3% фертилни контингенти, 1.83 - фертилност, -5.1‰ естествен прираст) и за страната (21.8% фертилни 5 контингенти, 1.53 - фертилност, - 6.2‰ естествен прираст) и с близки стойности по отношение относителният дял на фертилните контингенти. Прогнозата е населението да намалява с по-малък интензитет, като към края на прогнозния период (2035 г.) да достигне 107 856 души. По-нататъшното намаляване и остаряване на населението е резултат от продължителното действие на общи и специфични тенденции, предвид реалната възрастова структура, намаленият брой на жените във фертилна възраст, отрицателното естествено възпроизводство и миграциите. Социално-икономическите промени през последните две десетилетия също допринесоха за тези демографски характеристики на общината

Процесът на постепенно застаряване на населението на общината ще продължи. Поради по-добро демографско развитие, този процес ще бъде по-слабо изразен в град Сливен и част от населените места, където ще запази характера си относително по-благоприятната възрастова структура. Много малките населени места се характеризират с намалени контингенти в трудоспособна възраст. В перспектива те се очертават с влошена възрастова структура.

Прогнозата на населението, по данни на НСИ, е представена таблично така:

методически подход за прогнозни разчети за демографското развитие на общината до 2035 г. (варианти)	година	брой население
умерено песимистичен	2015	121405
	2020	118814
	2025	115523
	2035	107856
реалистичен	2020	120264
	2025	118651
	2035	116510
оптимистичен	2020	122210
	2025	124460
	2035	126190

Сградният фонд по данни на НСИ се разпределя както следва:

- Жилищни терени - 3299.64 ха, 2.5 %
- Вилни зони - 14.3 ха, 0.01 %
- Терени за обществено обслужане - 122.64 ха, 0.09 %
- Територии с производствени функции - 1059.31 ха, 0.8 %
- Складови площи - 76.73 ха, 0.05 %
- Терени с друг вид застрояване - 138.89 ха, 0.11 %

Условно сградния фонд може да бъде разделен съгласно критерия на сеизмична устойчивост преди и след приемане на нормативните изисквания за сеизмична устойчивост (през 1987 г. са приети действащите строги антиземетръсни норми, което нарежда България като страна с едни от най-строгите земетръсни правилници в Европа. От 2012 г. действат още по-модерни и строги изисквания за антисеизмично строителство, като се счита, че новото строителство при спазване на тези норми могат да издържат до максимална степен 9 по скалата на Рихтер). Сградите, строени преди 1987 г. са били осигурявани до 7-ма степен по скалата на МШК, когато строителството е предимно ниско със здраво вкопани основи и еластични конструкции над земята.

На база статистически данни от доклада на НПЕЕ от 2005 г., съгласно който построените след приетите нормативи с модерна концепция за сеизмично проектиране в отделните видове сгради са от 5 до 8 %, Сливенска община попада в зоната с голям брой панелни конструкции, в т.ч. изградените по метода „София класик“ - най-несеизмично устойчивия метод.

По данни от НСИ жилищата на територията на общината са 92 975 броя, като в гр. Сливен са 60 002 броя, а общата жилищна площ е 1 642 793 кв.м, в които живеят 102 243 жители. Броят на обитаваните сгради е 34 939, общата жилищна площ е 1 359 824 кв.м, а живущите лица са 101 032, като под 4 % от тях са необитаеми по различни обективни и субективни причини (живеещи във вили, отсъстващи от страната и пр.).

По вида на конструкцията, жилищният фонд в общината се разпределя, както следва: панелни сгради - 21 %, масивни стоманобетонни - 23 %, масивни сгради - 48 % и паянтови сгради - 8 %.

Относително висок дял на паянтови жилища има в кварталите Комлука, Клуцохор и Надежда в гр. Сливен и в ромските квартали на селата от общината.

- нискоетажни сгради (до 3 етажа) - 6 % от жилищния фонд - 19 836 броя жилища;
- средноетажни сгради (от 4 до 8 етажа) - 4 343 броя;
- високи сгради (с 9 и повече етажа) - 10 % от жилищния фонд - 4365 броя жилища в 85 сгради

На територията на община са констатирани не малко самосрутващи и опасни сгради, предвид настъпилите промени в собствеността на имоти, проблеми във взаимоотношенията на наследници, необитавани изоставени жилища и неподдържани по икономически причини имоти.

Вилните зони са предимно в района на град Сливен със сграден фонд (жилищни и стопански) придимно от едноетажи сгради.

Терените за обществено ползване включват образователни (училища, детски градини), здравни (детски ясли, ДКЦ, болници, медицински центрове, аптеки и др.) социални, културни (кина, театри, читалища, музеи, галерии и др.), спортни, туристически и други, чийто сгради са строени предимно през миналия век.

Териториите с производствени функции са изнесени извън урбанизираната територия, южно от град Сливен и някои околности на населените места (имоти на бивши ТКЗС, АПК и др.).

Големите складови площи са разположени основно в индустриалната част на общинския център и част от населените места.

Общинският център гр. Сливен е разположен в подножието на южните склонове и хълмисти разклонения на Сливенската планина (1181 м), с която започва Източна Стара планина. На юг и югоизток е отворен към Сливенското поле, а северно от града, непосредствено от крайните му квартали, започва природният парк Сините камъни, който обхваща 6684.3 ха площ от Сливенския Балкан. Надморската височина на град Сливен варира от 180 до 300 м.

Територията на община Сливен попада в областта на преходно-континенталния климат. Основни фактори за неговото формиране са географското положение, особеностите на надморската височина и релефа, елементите на атмосферната циркулация, радиационните условия.

Климатът в района се определя от въздействието на континентални и средиземноморски въздушни маси, както и от спецификата на релефа. През ниската орографска бариера на Източна Стара планина, нахлуват континентални въздушни маси от умерените и полярните географски ширини. Обикновено проникването на тези въздушни маси, се съпровожда от силни ветрове и слабо проявени валежи. При продължително задържане на студен въздух в обсега на низинно-котловинния релеф, се създават устойчиви термични инверсии, придружени с мъгли и ниска слоеста облачност. Нахлуването на средиземноморските въздушни маси до известна степен е ограничено от Родопския масив. Поради по-малката надморска височина, вертикалната климатична поясност в Източна Стара планина е слабо изразена.

Продължителността на слънчево греене за низинно-хълмистата част от територията на община Сливен, е средногодишно между 2200 и 2300 h с максимум през юли (300-320 h) и минимум през декември (80-85 h).

Годишната сума на радиационния баланс в района на станция Сливен е $51,52 \text{ kcal/cm}^2$ с максимум през юли ($9,08 \text{ kcal/cm}^2$) и минимум през януари ($0,18 \text{ kcal/cm}^2$), с много близка ниска стойност и през декември ($0,2 \text{ kcal/cm}^2$).

Прави впечатление липсата на отрицателни стойности, което е характерно за територии с по-голяма продължителност на слънчевото греене. Дори през зимата, когато ъгълът на падане на слънчевите лъчи е малък и денят е къс, стойностите са близки до 0, но остават положителни. Тези условия създават благоприятни предпоставки за отглеждането на редица земеделски култури. Средногодишният брой на дните с мъгла в станция Сливен е 45,7, като най-много такива дни, се отчитат през месец декември - средно 9,2 дни. Във височина стойностите се увеличават - в местността „Карандила”, средногодишно дните са 63,3, с максимумът през ноември - средно 11,1 дни.

Средната годишна облачност в Сливен е 5,4 бала, с най-високи средни стойности през месец декември (7,0), и найниски - през месец август (2,8 бала). В местността „Карандила” (ок. 1000 m н. в.) облачността е по-голяма: средногодишната стойност е 5,7 бала, максимумът е през януари (7,1 бала), а минимумът - през август (4,0 бала). Радиационните условия на територията на Сливенското поле, са добра предпоставка за производство на соларна електроенергия. Средната годишна температура на въздуха за станция Сливен е 12,4° С, като най-ниската средномесечна е през месец януари (+1,2° С), а най-високата - през месец юли (+23,2° С).

Абсолютната максимална температура е измерена през месец август (+40,8° С), а абсолютната минимална - през месец януари (-20,0° С). Ако проследим климатичните изменения на територията на община Сливен, от гледна точка промяната в температурата на въздуха, установяваме, че в периода 1979-2008 г., за станция Сливен са отчетени следните средни стойности: най-ниска температура - януари +1,8°С, най-висока - юли +23,2° С, годишна +12,5° С. На база тези стойности, можем да посочим, че по-големи различия, се отчитат през зимния период, който е станал относително „по-топъл”. В резултат на това, средната годишна температура се е повишила с 0,1° С, а средната годишна температурна амплитуда е намаляла от 22° С на 21,4° С. От агроклиматична гледна точка, са важни периодите на устойчиво задържане на температурите над 0, 5, 10 и 15° С. В течение на цялата година, температурата на въздуха се задържа устойчиво над 0° С. В 274 дни тя е над 5° С (между 7 март и 7 декември), в 210 дни - над 10° С (между 3 април и 31 октомври) и в 155 дни - над 15° С (между 3 май и 6 октомври). Важни са температурните суми през активния вегетационен период (над 10° С), които за станция Сливен са 3 865 °С.

Предвид тенденцията на повишение на средните месечни температури, особено през зимния период, можем да предположим, че за последните 30-40 години, стойността на показателя бележи ръст. Посочената стойност се отнася към една от високите за страната, с изключение на районите по поречието на р. Струма на юг Кресненския пролом, части от Източните Родопи, Горнотракийската низина по поречието на р. Марица и Южното Черноморско крайбрежие.

Извънпланинската част на преходно-континенталната климатична област, към която се включва територията на общината, в агроклиматично отношение прилича на Дунавската равнина. В Горнотракийската низина и източните Задбалкански котловини климатът е умерено горещ (с температурни суми за активния вегетационен период от 3700 до 4100° С) и засушлив.

В Източна Стара планина климатът е топъл (с температурни суми от 3100 до 3700° С) и слабо засушлив. Средните суми на годишните валежи, също могат да бъдат сравнени за различни периоди. В периода 1931-1985 г. средната годишна валежна

сума в станция Сливен е 587 mm. Главният максимум на валежите е през май-юни (66-67 mm), а главният минимум - през март (31 mm). Отбелязват се и вторични максимум и минимум, съответно през ноември (61 mm) и септември (32 mm).

Сезонното разпределение показва изравнени суми през пролетта и зимата, най-малко са валежите през есента, а най-много - през лятото. Прави впечатление типичната характеристика на преходността на климата, подчертана от разпределението на валежите - 2 максимума и 2 минимума, които са с почти изравнени месечни суми. Годишната сума не е висока, което според някои изследователи се дължи на ефекта на валежната сянка в южното подножие на Стара планина, който се проявява в цялата област на Задбалканските котловини. Във височина валежната сума се увеличава закономерно и в местността „Карандила” (1000 m н. в.) тя е 830 mm, с открояващ се главен максимум през май (112 mm) и главен минимум през август (46 mm). Преходността в режима на валежите, се запазва - добре проявени са вторични максимум (ноември) и минимум (март). За периода 1979-2008 г. средната годишна сума за станция Сливен е 575 mm, най-ниската средна месечна сума е през октомври (34 mm), а най-високата - през май (68 mm), почти изравнена с тази през юни (67 mm). Вторичният минимум е през март (35 mm), а вторичният максимум - през декември (61 mm). Тенденцията на почти изравнени месечни суми на максимумите и особено на минимумите се запазва, но се наблюдава изместване на вторичния максимум (от ноември към декември), и на главния минимум (от зимата към есента). Тъй като разликите в сумите не са значителни, можем да предположим, че се наблюдава слаба тенденция на увеличаване на преходно-средиземноморското климатично влияние върху режима на валежите.

Налице е слаба тенденция на намаляване на годишната сума, която частично е резултат от намаляване на средномесечните суми през януари и февруари.

Съчетанието на по-високи зимни температури и сравнително малкото количество валежи, води до намаляване на водните запаси през този сезон. От друга страна, се засилва честотата на поройните валежи през годината, което води до редица неблагоприятни последици, свързани с процесите на ерозия, свличания, наводнения и други. За периодите 1999-2008 г. и 2016-2019 г. се наблюдават много по-често големи денонощни валежни суми в различни части на общината, в т.ч. краткотрайни поройни дъждове. Регистрирани са сумарни количества през последните години от порядъка над 130-180 л/кв. м. представляващи повече от средногодишната сума за даден период. Особено опасни са краткотрайните интензивни валежи.

В течение на годината, преобладават дните с валежи, които са регистрирани през всички месеци.

Най-много дни с дъжд има през пролетта с максимум през месец май - средно 15 дни. Най-малко са през януари, февруари, август, септември - средно 6 дни.

През студеното полугодие се регистрират повече дни с твърди валежи. За станция Сливен те са отчетени през месеците от октомври до април, като в четири от тях - декември - март валежи от сняг има в над 50% от годините в периода 1931-1985 г. Най-много дни със снеговалеж има през януари - средно 5 дни. Продължителността на задържане на снежната покривка има важно климатично и стопанско значение. Средната продължителност на задържане на снежна покривка в станция Сливен за

годината, е само 2 дни. Те се отчитат през второто десетдневие на месец януари. Положителните средни месечни температури, тенденцията на тяхното повишение през последните 30 години, както и намаляването на валежните количества през зимните месеци, води до намаляване на средностатистически брой дни със снежна покривка. Тази особеност е характерна и за съседни територии в Горнотракийската низина и Тунджанската хълмиста област. Периодите без валеж с максимална продължителност на територията на общината, са средно 14 дни през юли и октомври, като с близки стойности са август (13 дни) и септември (13 дни). През лятото и началото на есента, се оформя период на засушаване, свързан с намаляване в честотата и количеството на валежите, и отчитането на максимални стойности в хода на температурата. Това е важно условие за необходимостта от напояване на земеделските култури.

Важна е информацията за рискови метеорологични явления, като гръмотевичните бури и градушките. Районът на източните части на Средна гора и Задбалканските котловини, се отличава с поголям брой бури и градушки годишно. Това се дължи на специфичната орография и на термодинамичния контраст по студените фронтове, които нахлуват от северозапад в следствие на по-силното нагряване на приземния въздух над Горнотракийската низина. Между 2 и 4 са случаите с градушка средногодишно в Задбалканските котловини. На територията на община Сливен, в Старо село, е разположен един от командните пунктове на изпълнителна агенция „Борба с градушките”. Той защитава територия от 2 150 km², 67% от която, са заети от зърнени култури, 20% - от технически култури, 9% - от лозя, и др.

Обобщените щети от градушка през годините, по данни на РДБГ - Сливен са посочени в таблицата:

година	бити площи дка	поражение %	100%бити дка	обезщетения лв.	обща продукция хил лв.
1974	12 742,00	16,00	2038,00	191 360,00	
1975	111 608,00	23,00	25670,00	2 127 211,00	
1976	44 397,00	20,41	9051,00	788 853,00	
1977	195 456,00	28,28	55139,00	3 302 652,00	
1978	220 268,00	17,62	39811,00	2 220 436,00	
1979	166 569,00	31,08	51636,00	3 383 764,00	
1980	7 000,00	30,92	2164,00	109 670,00	
1982	610,00	15,67	96,00	19 104,00	
1983	5 890,00	17,52	1073,00	119 358,00	
1984	1 750,00	16,00	280,00	11 847,00	
1985	3 640,00	30,00	1086,00	58 619,00	
1986	850,00	26,50	227,00	33 578,00	

1989	1 340,00	15,80	212,00	22 594,00	71 690,00
1990	1 760,00	27,50	485,00	45 490,00	266 750,00
1991	2 450,00	27,50	673,00	66 462,00	1 400,00
1992	2 010,00	24,30	483,50	23 303,00	310 339,00
1993					1 418 663,00
1994	3 983,00	16,89	672,10	64 361,00	3 063 105,00
1995	11 602,00	39,40	4568,00	421 133,00	4 623 440,00
1997	678,00	20,88	142,00	25 080 000,00	166 692 991,00
1998	5 121,00	22,90	1173,00	164 494 710,00	130 159 686,00
1999	2 850,00	7,90	223,90	8 777,00	106 660,00
2000	500,00	12,30	61,50	5 764,00	112 307,08
2001	1 372,00	21,92	300,75	18 042,30	99 429 065,60
2002	460,00	25,07	115,30	12 454,78	113 762 903,73
2003	733,00	49,67	364,11	19 608,41	122 778 227,84
2004	5 584,00	17,83	995,85	135 151,07	119 983 137,33
2005	3 404,00	42,78	1456,15	257 200,00	110 020 047,84
2006	350,00	11,35	39,73	7 945,00	117 473 353,40
2007	550,00	21,09	116,00	5 268,00	175 084 123,00
2008	860,00	10,16	87,38	17 741,20	164 069 012,90
2009	300,00	80,50	241,50	21 252,00	106 857 709,05
2010	210,00	20,44	42,92	9 873,60	176 032 308,95
2011	586,00	40,37	236,49	47 297,50	188 413 598,50
2012	1 770,30	27,09	479,63	119 690,35	240 227 495,45
2013	1 421,00	30,86	438,57	51 312,30	191 591 425,50
2014	1 188,40	43,16	512,90	95 758,74	197 169 176,80
2015	490,00	14,00	70,41	17 603,25	227 910 767,81
2016	-	0,00	0,00	-	206 465 598,73
2017	-	0,00	0,00	-	229 210 477,71
2018	3 576,78	43,54	1557,34	253 220,51	255 155 227,73
2019	10 994,90	25,61	2816,25		

Ветровата дейност е важна характеристика на климата в дадена територия. Средната годишна скорост на вятъра в ст. Сливен, е 2,5 m/s. С най-високи средни скорости са ветровете през зимата - януари и февруари (3,2–3,1 m/s). Тяхната скорост отслабва през есенния период до 1,8 m/s. Преобладават северозападните ветрове.

През студеното полугодие, когато ветровете духат с най-голяма скорост, придобиват т.нар. „падащ” характер, подобен на борá. При нахлуване на студени въздушни маси от североизток, се образува голям хоризонтален баричен градиент между северните и южните склонове на Стара планина. Студеният въздух се задържа от орографската преграда и „прелива” през нея с голяма скорост. Продължителността на тези ветрове за ст. Сливен, е 2 денонощия, но има години и случаи, когато продължителността достига 4 денонощия и скорост над 20 m/s. Отчитани са ветрове и със скорост над 40 m/s.

Характерна особеност е рязкото застудяване. Средногодишно за ст. Сливен се регистрират 17 дни с бороподобен вятър. Отчитането на посоката и скоростта на вятъра, следва да намерят пряко отношение при създаването на устройствени планове на територията, изграждането на индустриални и добивни площадки и съоръжения, жилищни райони, сметища и др. Сливенската котловина и прилежащата верига на Източна Стара планина, са подходяща територия за производство на електроенергия на базата на ветровата дейност. Трябва да се има предвид и броят на дните с тихо време, при което във въздуха се задържат различни замърсители.

Запрашаването на въздуха при тихо време е свързано и с активната земеделска дейност.

Природните и стопански условия - релеф, климат и интензивно земеделие обуславят развитието на интензивни водно-ерозионни и дефлационни процеси.

Основните фактори на риска от водна и ветрова ерозия на почвата са следните:

- падащи оттокопричинителни дъждове, формиращи голям повърхностен воден отток, попадат в класа на дъждовете със силна до много силна ерозионност, което от своя страна ерозира големи площи плодородна почва, отмива тонове хумус, азот и всички останали минерални хранителни вещества;
- почвите попадат в различни класове на податливост на площна водна ерозия на почвата - за канелените горски и кафявите горски (развити предимно върху наклонени терени) тя е средна до силна;
- по-голяма част от територията на община Сливен се характеризира със среден до висок потенциален риск от площна водна ерозия на почвата;
- ерозионността на ветровете са със средна годишна ерозионност, като не са изключени и случаи с висока и много висока ерозионност на отделни ветрове, които причиняват прашни бури в района.

Стопанска характеристика на общината

Структуроопределящите предприятия на територията на общината са в следните области:

- хранително-вкусова промишленост,
- текстил,
- електропромишленост,
- машиностроене,
- информационни технологии,
- производство на мебели,
- строителство,
- химическа промишленост,
- дървопреработване,

Хранително-вкусова промишленост

- „Тирбул” ЕАД - дъщерно дружество на гръцка фирма “Тирас SI”. Произвежда млечни продукти.
- „Гурцов” ООД, гр. Сливен - млекопреработка и търговия с млечни продукти;
- „Домейн Бойар” АД, клон Сливен - съвременен завод за производство на висококачествени вина.
- „Фрукто” АД, гр. Сливен - предприятие с традиции в производството на консерви от плодове.
- „Вангард” ООД, гр. Сливен - млекопреработка и търговия с млечни продукти;
- „Йотови” ООД, гр. Сливен - млекопреработка и търговия с млечни продукти;
- „Кацарикас” ЕООД, гр. Сливен - млекопреработка и търговия с млечни продукти;
- „Рафтис” ЕООД,
- „Гърдев 52” ЕТ, гр. Кермен,
- „Агропродукт” ЕООД,
- „Еко Асорти Байчев и синове” СД - млекопреработка и търговия с млечни продукти;

Тези фирми имат голям потенциал в подотрасъл производство на мляко и млечни продукти.

- „Мелинвест холдинг” АД, гр. Сливен - зърнопроизводство, хлебопроизводство, месопроизводство и др. Дружеството разполага с верига от магазини и предприятия.
- „Еко Асорти Байчев и сие” СД, с. Мечкарево, община Сливен - зърнопроизводство, хлебопроизводство, свинеугояване, кравеферма, колбасарски цех, верига от магазини и заведения за обществено хранене в града, затворен цикъл на производство. Разполага със собствен парк за селскостопански машини и работилница.
- „Родопа-Ком” ООД - производство и търговия с месни продукти;
- „Хеликом” ООД - производство и търговия с меси продукти;
- ТД „Момчеви и сие” - производство и търговия с месни продукти,

чийто общ брой с малките семейни фирми и производства на територията на община Сливен наброяват повече 20.

В Сливен се намират най-големите предприятия за преработка и пакетиране на ядки в областта:

- „Кронос” ООД,
- „Гривас” ООД ,
- „Стар фуудс” ООД,
- „Ара Ритейл” ЕООД,

които работят за вътрешния пазар и за експорт.

Производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия

- „БРЕД КЪМПАНИ“ (бившо „Демеа” АД, гр. Сливен) - специализирано в производството на хляб, хлебни изделия, закуски, дребни сладки, кори за баница, пици, юфка, и други.
- „Хаджи Димитър” ЕООД, гр. Сливен - производство на хляб и хлебни изделия;
- „Панония инвест” - производство на хляб и хлебни изделия;
- „Къчев и синове” ЕООД - производство на сладкарски изделия. Дружеството разполага със собствени търговски обекти,
- „ДЕНИЦА-НИС 2015“ ООД, с. Николаево - производство на хляб и хлебни изделия;
- „Шаклиян” ООД - производство и търговия на сладкарски изделия

Текстилна промишленост

- „Е. Миролио” АД - производство на вълнена лента, трикотаж, завеси, камгарни и щрайхгарни платове. Дружеството е сертифицирано по ISO 9001;
- „Декотекс карпет” АД, гр. Сливен - машинно тъкани вълнени килими, комплекти за баня, универсални печатани килими, ръчни килими, мокеи автокомплекти и др.;
- „Савулен сокс” ЕООД, „Фантастико ХХІ” ЕООД, „МИГ” ООД, „Червенпеев” ЕТ, „Фантазия 21” ООД и други. На територията на общината са регистрирани над 50 фирми за производство на чорапи;
- „Колхида-Сливен” АД, гр. Сливен - първична преработка на вълна, добита от овце (суровина - местна и от внос);
- „Хубавена” ООД, „Катекс” ООД - производство и търговия със спално бельо и хавлии;
- „Луксима” ЕООД, гр. Сливен - производство на готова дамска конфекция със съвременен дизайн.

С предмет на дейност „шивашки услуги” са регистрирани и работят над 40 малки фирми.

Машиностроене

- „ЗММ - Сливен” АД, гр. Сливен - производство на пълна гама стругове.
- „ИММ“ АД, гр. Сливен - машиностроително предприятие за производство на стругове тип „Хоби”.
- „ЗММ - Победа” АД, гр. Сливен - производство на машини с ЦПУ.

Електропромишленост

- „Динамо” АД, гр. Сливен – производство на автомобилни алтернатори и стартери и компоненти за тях, постояннотокови електродвигатели и електродвижвания.

Информационни технологии

- „Информационни технологии“ ЕООД - производство на специализиран софтуер;
- „ЕЛЛ Божилов - Данев-Божилов и сие” ООД - произвежда промишлена електроника и развойна дейност;
- „ЕТА Офис” - Разработка на софтуерни продукти;
- „ДатаМплан” ООД - разработва решения за Client-Server софтуер, графичен и уеб интерфейс, разработени с Microsoft Visual Studio, Microsoft Visual Studio.NET, Cahe'Server Pages и други технологии;
- „Инфобокс” ООД - разработване на софтуерни продукти;
- „МГ компютърс” ООД - софтуерни продукти и обслужване.

Химическа промишленост

Предприятия, работещи с химически вещества

- „Булхим” АД - леярски услуги;
- „Стайк”, гр. Сливен - битова химия;
- „Екомедика” ЕООД - производство на дезинфектиращи препарати;
- „Красима” ЕООД - търговия с почистващи и перилни препарати;
- „Биофарм инженеринг” ЕООД;
- „Биоком Трендафилов“ - научни технологии за микробиологичен и физикохимичен мониторинг.

Дървопреработване и производство на мебели

- „Коркос” ООД - производство на класически и мозаечен паркет, до 70% от продукцията се изнася в Англия, Гърция, Италия и Германия;
- „Буллес 98” ООД - предмет на дейност дървопреработване и производство на талпи, елементи, детайли, паркетина и паркет;
- „Нак Сливен“ ЕООД - дървообработване;

- „Начеви 90” - производство на мебели и обзавеждане за дома;
- „Мебеллукс” АД - производство на мебели и обзавеждане за дома и офиса;
- „Класик” ООД - производство на тръбна и корпусна мебел, осветителни тела за бита, хотели и офиси. Има утвърден пазар в Германия и развита дистрибуторска мрежа в страната.
- „Евромебел” ООД - изработка мебели за дома и офиса и др.

Община Сливен е една от малкото общини в страната, в която е решен проблема с екосъобразното съхранение и обезвреждане на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност и такива с неустановен характер.

Пестициди с обем 370 м³ се съхраняват в 89 бр. стомаменобетонени кубове за радиоактивни отпадъци, тип „Б-Б” куб, разположени на площадката на бившето селскостопанско летище до с. Злати войвода, община Сливен.

На територията на общината няма складове с препарати за растителна защита, освен търговски обекти за продажбата им.

Строителството

има съществено значение за икономиката на общината.

По-големи строителни фирми са:

- „Монолит” ООД - промишлено и жилищно строителство;
- „Берко-90-Берковски и с-ие” СД - промишлено, жилищно и пътно строителство;
- „Билдинг - Тодор Дечев” ЕООД, комплексно строителство и проектиране,
- „Домостроене” - производство на готови бетонови смеси, жилищно сглобяемо строителство;
- „Раев строй” ЕООД - жилищно и промишлено строителство;
- „Стройинженеринг” ООД - промишлено и жилищно строителство;
- „Биндер” АД - ремонт и строителство на пътища и пътни съоръжения;
- „Стройремонт” ЕТ Сливен - проектиране, строителство и производство на бетонови елементи;
- „ДАН – 92” - жилищно строителство;
- „БРИКО 80” ЕООД - жилищно строителство, благоустройствени дейности;
- „Стройкомплекс” - Иван Илиев – ВиК строителство;
- „Гради” ЕООД - комплексно строителство;
- „ВДХ” АД - комплексно строителство, изграждане хидротехнически съоръжения и др.;
- „ТЕОВЕС с 2006” ЕООД - промишлено и жилищно строителство;
- „АВАНГАРД” ООД - комплексно строителство, отводняване, укрепителни работи.

Складови бази за суровини и готова продукция:

- „ТЕРСНАБ” - 16 000 кв.м. - покрита площ; 90 дка. - обща площ; 9 000 кв.м. - складове хранителни стоки; 7 000 кв.м. - складове нехранителни стоки (промишлени);
- „ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО” АД - Ямболско шосе - 130 дка, от които 7 дка застроена, но неизползваема площ;
- „ТЕМАКС” (бивша Мебелна къща в ж.к. „Дружба” с 13 дка, 8 дка застроена площ;
- „Търговия на едро”, ул. „Дели Ради” - два нехранителни склада;
- Стоково тържище „Болярка” АД, бул. „Ст. Караджа” № 5 - 6 дка застроена площ, върху която са разположени: 50 склада за промишлени стоки. 2 склада за хранителни стоки, от които първия с 324 кв.м., а втория с 192 кв.м.
- Тържище за плодове, зеленчуци и цветя - 6 600 кв.м. складова площ; 500 кв.м. хладилници; 60 000 кв.м. покрита площ; 300 кв.м. магазинна площ; 800 кв.м. офис площи.

Във всички тържища има обособени заведения за обществено хранене за обслужване както на персонала, така и на клиентите. На територията на града работят хипермаркети:

- „ТЕХНОПОЛИС”, „ЗОРА”,
- „БИЛА”,
- „КАУФЛАНД”,
- „ЛИДЛ”
- „РИТЕЙЛ ПАРК” (с представители на вериги Пепко, Юск, Спор вижън, КИК, ССС и други).

и супермаркети:

- „Мерканто” - хранителни и промишлени стоки;
- „Магнит” - хранителни и промишлени стоки;
- „Детелина” - хранителни и промишлени;
- „Нов дом”, „Нова идея”, „Виденов“, „Мондо“, „Явор“, „Стил“ - производство и търговия с мебели;
- „Еко асортти” - хранителни и промишлени стоки;
- „Стройко” - строителни материали и аксесоари за бита;
- „Онъор” - строителни материали и съоръжения;
- „Димар“ - строителни материали, благоустрояване и градинско обзавеждане;
- „Джорданс” - строителни материали;
- „Везна“ - материали за строителството и бита.

Повече от 220 000 дка в Община ежегодно биват засявани с пшеница, овес, пролетен ечемик, ечемик, ръж, третикале и маслодайна рапица.

Приблизително 100 000 дка е общинския горски фонд, 368 170 дка гори, собственост на двете Държавни горски стопанства и 40 500 дка, черковна и частна собственост, като не малка част от тях граничат със земеделски земи.

Основните параметри на инфраструктурата

Концепцията за развитие на социалната инфраструктура е съобразена със съответните стратегически и планови документи. Основните параметри са дефинираните в Общинския план за развитие на община Сливен 2014-2020 г. приоритети и цели, които отчитат специфичните местни особености и са насочени към подобряване на основните услуги за населението, така че да се осигури подходящ достъп до образование, здравеопазване, култура, развлечения, услуги за децата и уязвимите групи, информационни и комуникационни услуги, както и за подобряване на благоустройството на населените места чрез обновяване на сградния фонд на социалния сервиз, улиците, парковете, културни и исторически обекти.

Инфраструктурата на **образованието**, даваща възможности за получаване на висше, колежанско, средно и основно образование в общината е добре развита.

Това е обусловено от обслужващите функции на общината и броя деца и ученици. Развитието на висшите и професионалните училища е от съществено значение за икономическото, културното и социалното развитие на града, общината и района. С равномерно териториално разпределение в сравнение с тези на училищната мрежа са детските заведения за предучилищно обучение.

Функциониращите на територията на общината учебни заведения са:

- 28 детски градини (14 на територията на гр. Сливен и 14 в населените места в общината), в т.ч. 3 детски градини с яслени групи, 8 детски градини с полудневни групи и 17 детски градини с целодневни групи с 3 577 деца; ;
- 2 начални училища - 361 деца и ученици;
- 20 основни училища - 7 785 деца и ученици;
- 4 средни училища - 1 698 деца и ученици;
- 3 профилирани гимназии - 1 572 ученика;
- 6 професионални гимназии - 2 789 ученика;
- 1 спортно училище - 313 ученика;

- 1 Национална художествена гимназия - 174 ученика;
- Център за подкрепа за личностно развитие - Детски комплекс - Сливен (ЦПЛР-ДК-Сливен) - 652 деца и ученици в 64 групи;
- Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов” - гр. Сливен (ЦСОП „Д-р Власаки Шуманов”) - 50 ученика;
- Средно училище „Аргири Жечкова” към затвора;
- Инженерно-педагогически факултет - Сливен и Колеж - Сливен към Технически университет - София
- Филиал на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна

Помощно училище „Д-р Власаки Шуманов” е преобразувано в Център за специална образователна подкрепа „Д-р Власаки Шуманов”.

Състоянието на **здравеопазването** в общината е на сравнително добро ниво, сградният фонд е обновен, наличната леглова база се използва пълноценно, но е затруднен достъп до здравни услуги на голяма част от населението от селските населени места, тъй като здравната инфраструктура е разположена основно в град Сливен.

На територията на община Сливен функционират:

- 4 лечебни заведения за болнична помощ (2 многопрофилни и 2 специализирани) с 880 легла, с възможност за разкриване на допълнително леглови фонд - 100 бр.;
- Амбулатории за първична медицинска помощ включително дентална помощ - 168 бр.
- Амбулатории за специализирана медицинска помощ - 93 бр.
- Индивидуални и групови практики, вкл. дентални - 80 бр.
- Медицински център и медико-дентален център - 13 бр.
- Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории - 36 бр.
- 40 аптеки;
- Стоматологични кабинети - в града - 102 и около 20 в населените места;

в които работят 329 лекари, 102 стоматолози, 74 фармацевти, помощник фармацевти – 58, 687 специалисти по здравни грижи (медицински сестри, акушерки, медицински лаборанти, рентгенови лаборанти, здравни инспектори и др.), друг персонал от сферата на здравеопазването - 63.

Транспортната осигуреност е от: 22 броя линейки в ЦСМП, 3 броя в МБАЛ „д-р Иман Селимински“ и 2 броя в МБАЛ „Хаджи Димитър“, 23 броя леки автомобили и 1 брой лекотоварен автомобил.

Въпреки сравнително добре организираната система на здравеопазването в община Сливен, съществуват проблеми, свързани с неравномерно териториално разположение на различните видове лечебни заведения за болнична и извънболнична медицинска, с концентрация изключително на територията на гр. Сливен и повече от 70% от практикуващите лекари-специалисти, упражняват дейността си в гр. Сливен.

Липсата на общопрактикуващи лекари в някои населени места на общината съществено ограничава достъпа на част от населението до навременна медицинска помощ. Достъпът на жителите на селата до първична медицинска помощ, се осъществява благодарение на функциониращите Амбулатории за първична медицинска помощ.

Регионална здравна инспекция (РЗИ) Сливен създава необходимите условия за медицинска сортировка, първична обработка, лечение, рехабилитация и медицинска експертиза на пострадалите; формира и подготвя органи за управление и екипи за медицинска помощ; организира и ръководи провеждането на противоепидемичните мероприятия; осигурява щателен надзор за изпълнение на режимните мероприятия свързани с епидемичната обстановка на територията на застрашената зона; съвместно с екипи от „ВиК“ ООД осигуряват контрол по качествата на питейната вода и поддържа връзка с Общинския щаб и ръководителя на място за съвместно решаване на възникналите проблемни задачи.

Община Сливен разполага с добре структурирана и действаща **културна инфраструктура**.

Създаваният от културните организации продукт е в състояние да задоволи духовните потребности на населението от общината.

На територията на общината функционират 54 броя читалища, във всяко едно населено място.

В града са установени Регионална библиотека „Сава Доброплодни“, Национален музей на текстилната индустрия, Регионален исторически музей, Първа държавна текстилна фабрика на Балканите, къща-музей „Хаджи Димитър“, къща- музей „Сливенски градски бит от XIX в.“, къща-музей „Добри Чинтулов“, Симфоничен оркестър - Сливен, Ансамбъл за народни песни и танци Сливен, Детски и юношески фолклорен ансамбъл „Тракийче“, Държавен куклен театър, галериите „Димитър Добрович“, „Миркович“, „Сирак Скитник“, „Май“, „Кювлиев“, „Седем“ и др.

Социалната дейност е развита на основата на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги в общината, в партньорство със заинтересованите страни в общината.

Тя обхваща уязвими общности и различни възрастови групи на територията на общината. През последните години бяха разкрити нови видове социални услуги, които включват широк спектър от подкрепящи дейности - от консултиране до грижи в домашна среда;

Социалните заведения с брой настанени са:

• Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост качулка	- 228
• Дом за стари хора	- 120
• Дневен център за стари хора	- 20
• Дневен център за деца с увреждания	- 30
• Дневен център за пълнолетни лица с увреждания	- 30
• Дневен център за пълнолетни лица с увреждания	- 15
• Център за социална рехабилитация и интеграция	- 50
• Център за социална рехабилитация и интеграция	- 25
• Защитено жилище за лица с умствена изостаналост	- 8
• Защитено жилище за лица с умствена изостаналост	- 10
• Звено "Майка и бебе"	- 4
• Център за обществена подкрепа	- 64
• Център за работа с деца на улицата	- 15
• Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	- 14
• Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания	- 14
• Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания	- 8
• Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания	- 14
• Асистентска подкрепа	- 278

както и работещите:

• 7 детски ясли	- 273 деца
• Детска млечна кухня.	

Нарастването на възрастното население е свързано с по-големи разходи в сферата на публичните финанси по отношение на системата за социално подпомагане, здравеопазване и др.

Голяма част от обектите на периодичното и епизодичното обслужване в рамките на общината са изградени в града. В най-голяма степен това се отнася до подсистемите образование, здравеопазване, административно и правно обслужване, култура и др. здравеопазване и социална дейност.

Туризм

Туризмът е една от приоритетните области в икономическото развитие на община Сливен. В развитието на туристическата функция на общината от значение е изградената туристическа инфраструктура. Основните проблеми, които съществуват, са свързани със състоянието на подходните пътища към обектите извън територията на населените места. Заведенията за развлечения и хранене са изцяло в частния сектор.

Сред туристическите ресурси важно значение имат средствата за подслон и местата за настаняване, които за общината в леглова база (локализирана в по-голямата си част на територията на гр. Сливен) се изразява в общо 67 места и 1 457 броя легла:

17 броя хотели	- 994 легла
2 броя почивни станции, 1 хижа, 29 къщи и 6 апартаменти за гости	- 421 легла,
2 бунгала, 10 каравани	- 42 легла,

Водостопанска характеристика на общината

Водоснабдителните и канализационни системи

- Водоснабдителна система „Тунджа” - ПС „Тунджа” първи подеи - изградени 24 броя БПС, преобладаващи помпи 25E20; черпателен водоеи, ПС с 5 броя помпи тип 200Д60; 200Д90; ел. двигатели 190 – 250 kw. захранва кв. Речица и средна зона на гр. Сливен;
- ПС „Тунджа” втори подеи— от ПС „Тунджа” 1 - подава питейна вода на гр. Сливен за средна зона чрез водоеи 12000 куб. м. /Хаман баир/. ПС „Тунджа” 2 - 5 помпи тип 200Д60, 200Д90 – ел. двигатели 200 – 250 kw. Обектите са в крайно лошо техническо и санитарно състояние, без санитарно охранителни зони, ограждения, достъпни за посегателство;
- Водоснабдителна система „Мечкарево” - Водоснабдява гр. Сливен с питейна вода чрез БП „Мечкарево” първа група – 7 БПС, „Мечкарево” втора група с БПС - 6 броя, „Мечкарево” трета група – Разсадника 8 броя БПС;
- ПС „Мечкарево” 2 подеи - 5 броя помпи 200Д60 - ел. двигатели, 190 – 200 kw, ПС „Мечкарево” трети подеи – 2 броя помпи 300 Д 140 ел. двигатели, 6 ку - 630 kw;
- Водоснабдителна система „Гергевец” - Водоснабдява ниската зона на гр. Сливен и с. Крушаре. БПС “Гергевец” изградени 11 броя БПС, ПС „Гергевец” втори подеи с три броя помпи 200Д60, ел. двигатели 200 kw;
- Водопроводна мрежа;
- Магистрални водопроводи;
- Магистрален водопровод от яз. Асеновец;
- Водопроводът от язовира до РШ (за зоните) е гравитачен с дължина 9810 м., диаметър 900/6 мм., оразмерен е за максимално водно количество 1345 л/сек.;

- Водопроводът е изграден през 1975 година с тръби от листова стомана марка АСт 3сп с дебелина 7мм, които са морално остаряли и с изтекъл срок на годност;
- По трасето на водопровода са изградени необходимите шахти, оттоци и въздушници, чието състояние е незадоволително. Подобно е състоянието и на преминаванията през деретата- разрушени прагове, тръбите са без предпазни кожуси;
- Водопроводна мрежа на гр. Сливен, изградена в централна градска част и редица квартали, а именно: Надежда, Клуцохор, Комлука, Кольо Фичето, Ново село, Българка, Сини камъни, Дружба, Стоян Заимов, Даме Груев, Република, Розова градина и Младост.

Водоснабдителната мрежа на града е обособена в три зони: висока, средна и ниска (промишлена зона), като в южната част на средната зона се намират и няколко промишлени предприятия.

В периода 2011 – 2015 г. водопроводната мрежа в кварталите Сини камъни, Дружба, Руски, Република и Кольо Фичето, е подменена с РЕ тръби с отлична проводимост, експлоатационен срок над 50 години, което е предпоставка за масовото им приложение във водоснабдяването.

След изпълнение на Проект за „Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа и разширение и реконструкция на канализационната мрежа на гр. Сливен" водопроводната мрежа на гр.Сливен е приведена в добро техническо състояние и се реконструира и доизгради канализационната мрежа на града.

Дължината на реконструираната водопроводна мрежа по горепосоченият проект е 20 511 м. Рехабилитация на сградни водни отклонения - 1 639 броя.

Реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа в квартал „Клуцохор" - юг; „Клуцохор" - север"; Комлука", „Централна градска част - запад и изток".

Съгласно проект „Подпомагане регионалното инвестиционно планиране на отрасъл „ВиК“, финансиран по ОПОС, чийто изпълнение се очаква да стартира през 2020г. с бенефициент „ВиК-Сливен“ ООД се очаква да бъдат изградени нови и реконструирани водопроводи до и от ПСПВ, главни и второстепенни клонове в град Сливен (кв. Ново село) и кв. Речица.

След завършване на цялостната реконструкция на мрежата към 2034 година загубите ще се сведат до 20%.

Водопроводната и канализационна мрежа в селата често аварира. Има три годишна бюджетна прогноза за подмяна и реконструкция на най-приоритетните участъци.

С извършените реконструкции и подмяна на ВиК мрежата противопожарните хидранти са съгласно изисквания на всеки 150 м от уличната водопроводна мрежа да има такъв, от което чувствително е увеличен брой им и ги прави лесни за обслужване.

Канализационните колектори са с малки диаметри, нямат нужната проводимост, не отговарят на действащата нормативна уредба. Изградените дъждопреливници са оразмерени за значително по-малки водни количества и не могат да осигурят нормативното разреждане на отпадните води при дъжд. Поради липса на охранителни канали в гр. Сливен по време на валежна обстановка по улиците нахлуват скатови води, които са причина за утежняване експлоатацията на канализационната мрежа. Нарушава се хидравличната картина на работа на основните съоръжения по мрежата (ПСОВ, събиратели, дъждоприемници и др.) и се замърсява околната среда.

Канализационната мрежа е смесен тип - битови и дъждовни води и оразмерена да отвежда повърхностни води с капацитет 900 л/с, което представлява не повече от 3 000 куб.м вода/час. Нейният капацитет е недостатъчен да побере водното количество при интензивни и проливни дъждове или обилно снеготопене. В тези случаи за града критичните точки са в района на Колодрума, ж.п. гара, хипермаркет „Технополис” и „Светлина” АД

Малка част от канализационната мрежа е изградена като разделна - две самостоятелни канализационни мрежи, по едната се отвеждат атмосферните канални води, а по другата битовите и замърсени производствени канални води, при наличие на такива.

Освен това няма цялостно инженерно-геоложко проучване на територията на гр. Сливен, в т. ч. и за подпочвени води.

По населените места няма изградена канализационна мрежа. Отпадните води се оттичат в септични ями.

След изпълнение на Проект за „Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа и разширение и реконструкция на канализационната мрежа на гр. Сливен, общата дължина на реконструирани и нови тръбопроводи е 26 543 м. По силата на одобрени проекти, в т.ч. и за кв. Речица и Пречиствателна станция за отпадни води, към месец март 2023 г., изпълнението е:

Обща дължина нова и реконструирана битова канализация	- 26 549 метра
Новоизградена дъждовна канализация	- 5 600 метра
Рехабилитирана канализация	- 1 872 метра
Рехабилитирани сградни канализационни отклонения и нови	- 1 873 броя
Шахти: (нови - 231 броя /рехабилитирани)	- 495 броя
Монтаж на КПС и изграждане Тласкател до ПСОВ	- 5 355 метра

По този проект е извършено разширение и реконструкция на канализационната мрежа в квартал „Клуцохор – юг“; „Клуцохор – север“; „Комлука“; „Централна градска част – запад и изток“.

Заедно с канализационните колектори и профили са изградени нови 7 бр. дъждопреливници с дъждоотливни канали и е реконструиран 1 брой дъждоотливен канал.

Съгласно проект „Подпомагане регионалното инвестиционно планиране на отрасъл „ВиК“, финансиран по ОПОС, чийто изпълнение се очаква да стартира през 2020 г. с бенефициент „ВиК-Сливен“ ООД се очаква да бъдат изградени нови и реконструирани канализационни колектори в кв. Речица, довеждащ канализационен колектор до ПСОВ Сливен и канализационни клонове в град Сливен (ул. „Добри Димитров“ и квартали улици в кв. Даме Груев).

Гравитачните водоеми са: Асеновец, Гюр чешма, Манастирска река и Равна река.

Водното количество, което може да постъпи в мрежата от гравитачните водоизточници е достатъчно за кварталите, към които се подава, като се има предвид че и самата консумация ще бъде намалена.

Те са надеждни съоръжения поради факта, че не изискват използване на електроенергия за доставяне на водата, в по-малка степен са застрашени от пряко заразяване.

Напоителни и отводнителни системи

На територията на община Сливен е изградена отводнително-напоителна система „Средна Тунджа“, обслужваща 298 759 дка площи.

Корекции на реки и брегозащитни съоръжения

- Река Новоселска е коригирана от Дефилето до вливането ѝ река Асеновска;
- Река Асеновска в регулация е коригирана от моста на бул. „Тракия“ до бул. „Илинденско възстание“, като участъка от моста на бул. „Тракия“ до Дамарски мост е с бетонизирано дъно;
- Дюлева река - коригирана в района на кварталите Дружба и Сини камъни от бул. „Ичеренско шосе“ до до завоя на ерката към СО Изгрев;
- Корекция на р. Новозагорски азмак – водоприемник на отводнителните полета. Пряко предпазва от заливане чрез изградени диги изпълнение шлюзове площи в размер на 9 425 дка. Премахва през землището на с. Младово 34+670 до 37+802 км;
- Корекция на р. Сажевица с дължина 18 045 метра. Водоприемник на отводнителните полета. Премахва през землищата на селата Горно Александрово 0+00 до 2+634 км, Трапоклово 2+634 до 5+634 км, Драгоданово 5+634 до 8+634 км, Блатец 8+634 до 18+045 км;
- Корекция на р. Сотирска с дължина 10 100 метра. Предпазва от заливане площи в размер на 20 000 дка в землищата на селата Тополчане 0+00 до 3+950 км, Камен 3+950 до 7+950 км и Жельо войвода 7+950 до 10+100 км;

- Корекция на Дере 120 с дължина 6 371 метра. Предпазва от заливане 200 дка площи в землищата на селата Тополчане 0+00 до 4+871 км, Калояново 4+871 до 5+371 км и Жельо войвода 5+371 до 6+371 км;
- Корекция на Дере 123 с дължина 4 600 метра. Предпазва от заливане 5 000 дка площи в землищата на селата Калояново 0+00 до 2+625 км и Жельо войвода 2+625 до 4+600 км. Пресича шосе София – Бургас;
- Корекция на р. Мечкаревски азмак с дължина 7 400 метра. Предпазва от заливане прилежащите площи в землищата на селата Мечкарево 0+00 до 37+50 км, Ковачите 37+50 до 61+75 км и Злати войвода 61+75 до 74+00 км;
- Корекция на Дере 90 с дължина 2 500 метра. Предпазва от заливане 200 дка площи в землището на село Злати войвода 0+00 до 25+00;
- Корекция на Дере 129 с дължина 4 534 метра. Промоства канал М-1 с аквадукт. Има облицован участък с дължина 640 метра. Пресича шосе София - Бургас;

Транспортна характеристика на общината

На територията на Община Сливен са изградени общо 533 км. пътища, от които 212 км. републиканска пътна мрежа и 321 км общинска пътна мрежа.

Изградената пътна мрежа от общо 42 броя пътя е добре структурирана, като няма населени места без осигурен достъп. Общата площ на транспортната инфраструктура е 148.69 ха, което представлява 1.12 % от територията на общината.

Гъстотата на пътната мрежа на територията на общината е значително над средната за страната - 0,391 км./кв.км. при 0,333км./кв.км.

Транспортното обслужване на територията на община Сливен се осъществява по изградените и преминаващи:

- републикански,
- общински и местни пътища,
- ж.п. линии и
- улична мрежа.

Републиканска пътна мрежа

- Път № 3 - 488 - Сливен - Ичера- Котел
- Път № 2 - 53 - Ямбол - Сливен - Елена
- Път № 2 - 66 - Стара Загора - Нова Загора - Сливен
- Път № Е - 773 - София - Карлово - Сливен - Бургас с изградени пътни възли (детелини) 8 бр. надлези.
- Път № 1 - 7 - Шумен - п.в. Петолъчката - Ямбол

Пътища от:

- I клас са 47 км. - с трайна настилка
- II клас са 84 км. - с трайна настилка
- III клас са 81 км. - с трайна настилка
- IV клас са 321 км. - с трайна настилка

Община Сливен е важен транспортен център за страната. След изграждане на ГПП Лесово-Хамзабейли, АМ Тракия, летище и пристанище Бургас, значимостта в транспортния план е засилена.

Основната транспортна ос в общината е първокласен път 1-6 София-Карлово-Сливен-Бургас. Транспортна връзка със Северна и Южна България се осъществява по първокласен път 1-7 Шумен-Ямбол, който периферно преминава през Община Сливен.

През територията на общината преминават два второкласни пътища: Велико Търново-Елена-Сливен-Ямбол – 11-53 и път 11-66 Пловдив-Стара Загора-Нова Загора-Сливен.

Община Сливен се обслужва и от третокласен път Сливен-Котел, с който се осъществява още една връзка със Северна България.

Сливен е разположен на международната магистрала Е-773, свързваща София с Бургас, само на 110 км от най-голямото търговско пристанище на България. Връзката на община Сливен с АМ Тракия се осъществява чрез пътен възел Ямбол-Запад на км+276 + 488, при пресичането ѝ с път II-53. Успоредно с този шосеен маршрут е построена и магистрална железопътна линия.

Източната част от Стара планина, където е разположен градът, е прорязана от проходи, които са много важни за комуникациите между Северна и Южна България.

Пътни съоръжения

надлези на път I-6 София-Бургас в района на с. Селиминово, Радина чешма, с. Чинтулово, кв. Речица, пътен възел „Детелина”, ще бъде прекъснато движението по пътя вследствие тяхното разрушаване.

При тези обстоятелства, маршрутите са по направление както следва за:

- град Сливен: Бинкос-Селиминово-Гавраилово-Чинтулово-Сливен;
- Бургас: Бинкос-Селиминово-Гавраилово-Чинтулово-Сливен-Тополчане-Петолъчката;
- Елена: Бинкос-Селиминово-Гавраилово-Бяла-Стара река
- Котел: Бинкос-Селиминово-Гавраилово-Чинтулово-Сливен-Ичера

мост на р. „Тунджа” на път II-66 (Сливен-Нова Загора).

Маршрути за преминаване по направление:

- град Сливен: Злати войвода-Сливенски минерални бани-Мечкарево-Самуилово-Сливен;
- Елена: Злати войвода-Гавраилово-Бяла-Елена;
- Бургас: Злати войвода-Гавраилово-Чинтулово-Сливен-Тополчане-Петолъчката;
- Ямбол: Мечкарено-Глуфишево-Чокоба-Ямбол.

мост „Кироолу” на път II-53 (Сливен-Бяла).

Маршрути за преминаване по направление:

- Елена: Сливен-Чинтулово-Гавраилово-Бяла-Елена;
- Елена: Сливен-Даули-Табелите-Стара река-Елена;

мост при с. Крушаре на път II-53 (Сливен-Ямбол).

Маршрути за преминаване по направление:

- Ямбол: Сливен-Желю войвода-Ямбол;
- Ямбол: Сливен-Самуилово-Глуфишево-Чокоба-Ямбол; Транспортни коридори

Железопътен транспорт

Железопътният транспорт е основен елемент от националната транспортна система и неговото развитие в посока интеграция с европейските транспортни системи оказва влияние върху цялостното развитие на икономиката с безспорни предимства: екологично по-чист, многократно по-безопасен, по-евтин и с по-висока енергийна ефективност.

През територията на община Сливен преминават ж.п. линиите:

- София - Карлово - Сливен - Бургас - магистрална линия № 3
- София - Пловдив - Стара Загора - Кермен - Ямбол - Бургас - магистрална линия № 8

Двете ж.п. линии следват направления запад – изток.

Въздушен транспорт

Край гр. Сливен има изградено летище „Бършен“. Пистата е с дължина около 2,5 км и ширина 45 м, параметри които позволяват кацането на транспортни и пътнически самолети. Изградена е аерогара и контролна кула. Летището в момента не се използва. Но град Сливен може да получи важно стратегическо място на картата на България, ако летището бъде отворено, предвид факта, че общината има удобно местоположение спрямо основните летища.

Разстояние до летища

- София - 288 км.
- Бургас - 130 км.
- Варна - 200 км.
- Пловдив - 180 км.

Достъп до пристанища

Най-близките морски пристанища са в гр. Бургас - 115 км. и гр. Варна - 210 км. Най-близкото речно пристанище е в гр. Свищов - 198 км.

Електроснабдяване

Община Сливен се захранва от пет трансформаторни подстанции:

- „Сливен градска”,
- „Индустрия,
- „Речица,
- „Комуна”
- „ТЕЦ“
- „Бинкос“

Изградеността на системата е с кабели 20 кV, 10 кV и въздушни електропроводи 10 кV и 20 кV и мрежа НН – с въздушна мрежа НН и кабелна 1 кV.

Жилищните райони на града се захранват от подстанциите „Сливен градска” и „Комуна”.

Подстанция „Сливен градска” е оборудвана с 2 бр. трансформатора по 40 мВА/10 кV. Подстанцията има 24 бр. извода със 167 бр. трафопостове. Захранва основно следните квартали: Комлука, Клуцохор, Даме Груев, ЦГЧ, западната част на кв. Ново село.

Подстанция „Комуна”, находяща се на източната регулация на града, между кв. Сини камъни и кв. Дружба. Оборудвана с 2 бр. трансформатора *25 мВА/20 кV/10 кV. Захранва следните квартали: Сини камъни, Дружба, Младост, Българка, Стоян Заимов и източната част от кв. Ново село.

В югозападната част на града, в землището на кв. Речица се намира подстанция „Речица”, която захранва кв. Речица, западната част на Промислена зона, западна вилна зона и част от селата на общината. Оборудвана е с 1 бр. трансформатор 25 мВА и 1 бр. 16 мВА. Подстанцията има 23 извода и 181 бр. трафопоста.

Подстанция „Индустрия”, разположена в източната част на южна „Промислена зона”. Оборудвана е с 2 бр. трансформатора *25 мВА. Има 17 извода с 109 бр. трафопостове. Захранва източната „Промислена зона” и села на изток от гр.Сливен.

Подстанция „ТЕЦ”, оборудвана с 3 бр. трансформатора – 40.5 мВА; 25 мВА; 20 мВА. Чрез 14 бр. извода захранва 107 бр. трафопостове, находящи се в южната, източната и западната части на „Промислена зона” и села на северозапад от гр.Сливен.

Подстанция „Бинкос” е оборудвана с 1 бр. трансформатор. Чрез 7 бр. извода захранва 53 бр. трафопостове на села на запад от гр.Сливен и помпени станции собственост на ВиК Сливен.

Схемата, по която работят подстанциите и ВЕЛ 110 и 220 кV е част от националната електропреносна система. Всяка подстанция има най-малко две връзки на страна 110 кV от две различни подстанции, като всички заедно работят в паралел.

ВЕЛ 110 механически са оразмерени съобразно установеното климатично райониране на страната. Проектирането на електропроводите позволява да издържат екстремалните за нашия климатичен район вятър и заледяване, както и максималната и минимална температура +40 и -30 °C.

Екипите на дружеството са напълно окомплектовани, включително и с допълнително сключен договор с фирма за изпълнение на дейности при извънредни ситуации.

При повсеместна ситуация, аварийните групи поемат задълженията си, като при осигурени определени условия, екипите започват обезопасяването (изключване) на електропроводите средно напрежение и ги включват докдето е възможно. Следва се принципа на приоритетност по отношение важност за населението и икономика, както и за безопасността на екипите и недопускане на усложняване на проблема с непредсказуеми.

Газификация

Газоразпределителната мрежа за природен газ на територията на гр. Сливен включва три участъка:

- Първи участък: от АГРС до „Светлина” АД е изграден през 1988 г. и е с дължина 3136 м.
- Втори участък: от АГРС до „Оранжерии” АД е изграден и влиза в експлоатация през 1990 г. и е с дължина 6310 м.
- Трети участък: от „Светлина” АД до бившия цех „Кристал” на „Кварц” АД е изграден през 1992 г. и е с дължина 3130 м.

Общата дължина на газоразпределителната мрежа с отклоненията е **19 000 м.** и е изградена от стоманени безшевни и спираловидни тръби с различен диаметър, положени в земята на дълбочина 0.80 - 1.40 м.

Първият участък от газопровода е с посока юг - север и е построен източно от река Асеновска. В района срещу „Светлина” АД газопроводът пресича реката и в участъка от „Светлина” АД до бившия цех „Кристал” върви по западния бряг на реката.

Участъкът от АГРС до „Орѐнжерии” АД е с посока югозапад от АГРС, заобикаля южно участъка на сгуруотвала на „ТЕЦ - Сливен” и върви в западна посока до детелината на магистралния път Бургас-София. Там пресича пътя и в посока югозапад достига до „Оранжерии” АД.

Положен е газопровод с тръби от полиетилен висока плътност по улиците:

- „Радой Ралин”, „Георги Данчев” - 2300 метра,
- кв. Дружба (8 000 м. + 2 324 м.) - 10 324 метра.
- Стомана до „Раумер” - 1 350 м.;
- кв. „Сини камъни” - 6 700 м.;
- кв. „Руски” - 4 184 м.;
- кв. „Ново село” - 467 м.;
- „Парк юнак” - 586 м.;
- ул. „Генерал Столетов” - 336 м.;
- ул. „Хилендар и Конда Вийвода” - 504 м.;
- бул. „Х. Димитър” - 1 112 м..

Разпределителната газова мрежа с обща дължина 59 438 м е изградена да захрани с природен газ промишлена зона, южната и северозападната част на гр. Сливен, обхващаща 59 промишлени консуматори. Тя се захранва с природен газ от АГРС Сливен Системата. е изградена така, че при пробив в следствие промяна на налягането в газопровода автоматично се задействат

защитни механизми отделящи аварирания участък. Тъй като природния газ е по лек от въздуха, загазованите участъци бързо се разсейват.

Изградената газоразпределителна мрежа за природен газ не се влияе при събитие от наводнения, поледици и при земетресение $8 \leq$ по Рихтер.

Топлофикация

В промишлената зона на гр. Сливен броят на предприятията с изградена топлопреносна мрежа е 52.

Дължината на топлопроводната мрежа (по трасе) е 22 778 м, а броят абонатни станции - 9.

В градската зона дължината на топлопреносната мрежа (по трасе) е 39 156 м, броят абонатни станции - 395.

Топлоснабдените жилища са 15 480, което е 43% от общия брой жилища в града.

Най-голяма е степента на топлофициране на жилища в новите квартали на гр. Сливен (Българка, Сини камъни, Младост, Дружба, Стоян Заимов, Даме Груев, част от ЦГЧ), изградени по системите ЕПЖС, ППП и ЕК, в които не е предвидено друго, освен централно топлоснабдяване.

Топлофицираните обществени и стопански организации и институции са в 112 самостоятелни сгради, представляващи над 70% от общия брой, в това число:

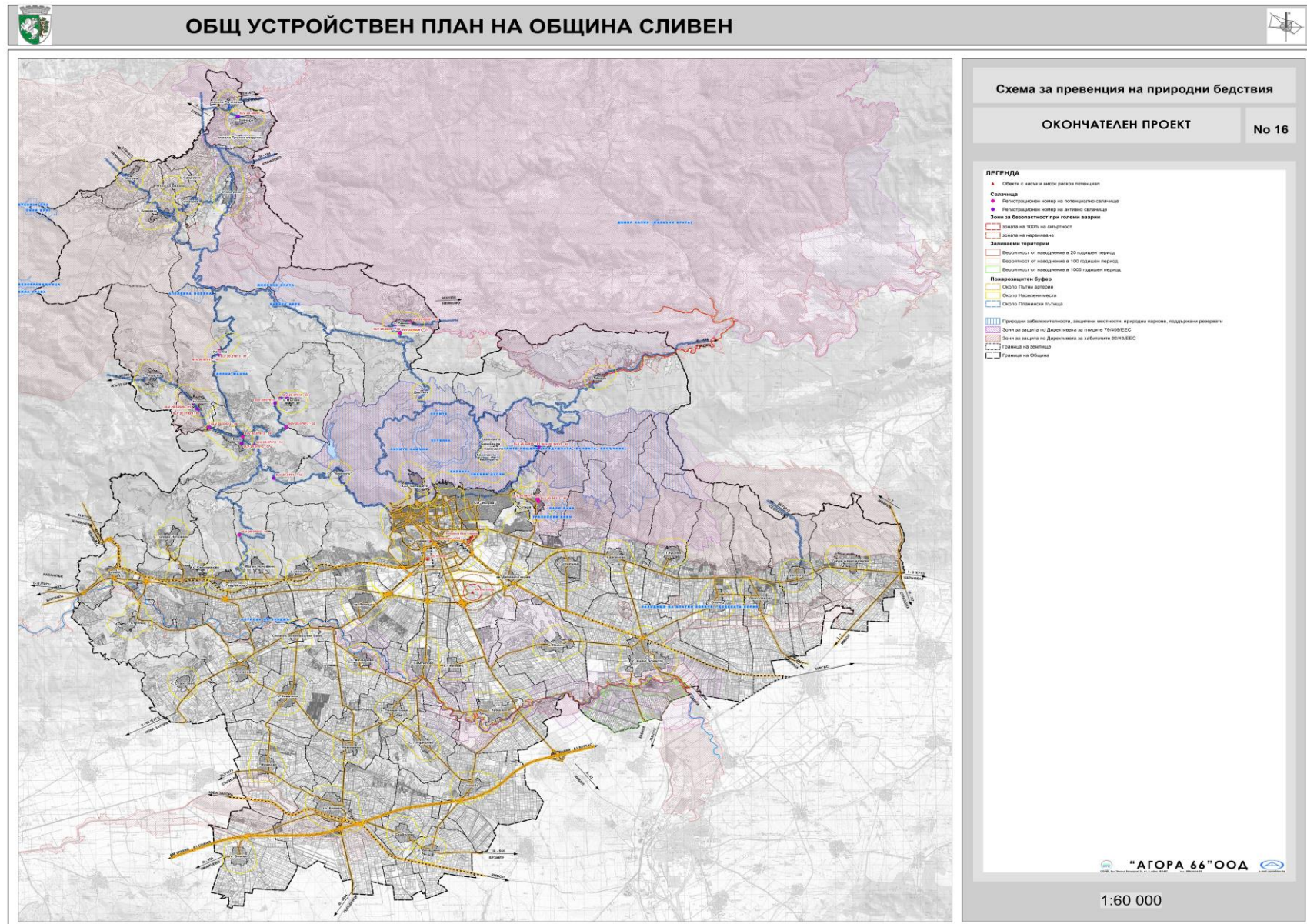
- Училища - 15, от общо 21 (71 %);
- ДГ - 9, от общо 18 (50 %);
- Детски ясли - 3, от общо 7 (43 %);
- Болници - 3, от общо 3 (100 %);
- ДКЦ (поликлиники) - 2, от общо 3 (67 %).

Централното топлоснабдяване в гр. Сливен няма друга алтернатива и независимо от създадените в настоящия момент финансови затруднения - както на топлоснабдителното предприятие, така и на потребителите на топлоенергия, ще се развива и в перспектива.

Въвеждане на плана в действие

Планът се въвежда в действие от Кмета, когато са налице обстоятелствата по смисъла и на основание на чл. 2, чл. 65, ал. 2 от ЗЗБ, както и след обявяване на „бедствено” положение, обхващащо територията на общината.

Схема за превенция на природните бедствия по Общия устройствен план на Община Сливен

Община Сливен, План за защита при бедствия

II. ПРОФИЛ НА РИСКА

Съгласно ISO 31000 от 2018 г., рискът е влияние на неопределеността за постигане на целите.

В раздела са определени опасностите и рисковете от бедствия, в съответствие с изискванията на чл. 9, ал. 3 от Закона за защита при бедствия.

Описана е цялостната визия за опасностите, идентифицирани и анализирани за територията на общината, приоритетно определени за управление на риска. Така е направена основата за правилно насочване подходящите ресурси и усилия за превенция, готовност, реагиране и възстановяване. Детайлно отразените природна, социална, инфраструктурна и икономическа среда в общината, както и вероятността от въздействие на различните опасности върху общността, определят оценката на текущи и потенциални мерки за предотвратяване или намаляване риска от бедствия.

Целта

е определеният профил на риска след обобщено описание на средата и всички рискове, които биха могли да окажат въздействие в общината, ведно с тяхната вероятност и последствия, да предостави основа (базирана на факти и доказателства) за приоритизиране ресурси и усилия в планирането на защитата при бедствия, основано на управлението на риска, а качествено изготвена оценка на рисковете в общината, дава адекватна реакция за действие на СНРБ.

Основните компоненти на профила на риска са свързани с:

- обобщено описание на средата за действие на територията на общината;
- описание на всички рискове, които биха могли да окажат въздействие в общината и
- характеристиката на тяхната вероятност и последствия.

Качествено изготвена оценка на риска е максимално полезна в приоритизиране дейностите за намаляване на риска от бедствия при тяхното планиране, повишавайки осведомеността и насърчавайки участието на заинтересованите страни - община, ЕСС, общински структури, дружества, сключили предварителни споразумения с Кмета, доброволци от доброволните формиравония, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел и други.

Метод за разработване профил на риска

За определяне профила на риска от бедствия са използвани данни от идентифицирани опасности на територията общината, случили се и случващи се събития, извлечени поуки от минали бедствия, всички те въведени в шаблона за оценката на риска, респ. Таблица № 1.

При изготвяне профила на риска е търсено максималното съответствие с разпоредбите на Наредбата за условията, реда и органите за извършване на анализ, оценка и картографиране на рисковете от бедствия, съгласно която рисковете от бедствия, подлежащи на анализ, оценка и картографиране, са: сеизмичен риск, риск от наводнение, риск от ядрена или радиационна авария, геоложки риск (свлачища, срутища, активни разломи и други геоложки процеси) и риск от горски пожари.

Обстоятелства, свързани с процеса на управлението на риска

Всеобхватното описание на природната, социалната и икономическата среда и инфраструктурата включва най-малко обобщение на следните фактори:

- социален: население (деца, учаци, лица в трудоспособна възраст), уязвими групи (безработни, възрастни, социално слаби, хора с увреждания, роми и др.), етническо разнообразие и домакинства,
 - природен: география, геология, климат, околна среда,
 - инфраструктура: жилища, обществени сгради и търговски обекти, транспортна инфраструктура, инфраструктура за доставките на основни стоки/услуги (доставки на енергия, питейна вода, здравни услуги и др.), промишлена и селскостопанска инфраструктура;
 - икономика: регионална икономика, растеж, заетост, доходи, туризъм и природни ресурси,
- които детайлно са описани в раздел ВЪВЕДЕНИЕ.

Да бъдат отчетени тенденциите за всеки от тези фактори, които могат да увеличат риска за живота на хората, целостта на инфраструктурата и опазване на околната среда, са използвани данни от всички налични източници (официални документи на държавните институции, планове, програми, научни изследвания и публикации, статистически и исторически данни и др.), включително информация от действащите ПЗБ и т.н.

Определяне на критерии за преценяване на риска

Критериите за преценяване на риска спомагат тяхното определяне в посока дали върху даден риск трябва да се въздейства и ако да, какво е нивото на необходимите разходо-ефективни мерки за защита срещу този риск.

Те отчитат ограниченията, които действителността налага по отношение на оперативни, финансови, правни, социални или хуманитарни въпроси.

При определяне критериите за преценяване на риска са отчетени проявлението на приемливи и неприемливи рискове, както и методите или процесите за оценка на разходите/ползите от мерките за справяне с рисковете и не на последно място влиянието на бедствията върху общността.

Злободневен проблем за общността са потенциалната загуба на човешки живот и понасянето на имуществени щети при бедствия, без да се подценява факта, че идентифицирането им зависи изключително от специфичната характеристика на самата общност.

Разрушаване или увреждане на инфраструктура и последици върху околната среда изискват преди всичко чувствителната и съвременна намеса на общината или ведомствата, в зависимост от мястото на проявлението на бедствието.

В условия на висок процент безработица, мерките за намаляване на рисковете, които засилват безработицата, е по-малко вероятно да бъдат добре възприети.

По-скоро ще бъдат по-приемливи мерки за намаляване на риска, които увеличават възможностите за работа. Ето защо чрез идентифициране на тези мерки, планът предоставя възможност дейностите по защита при бедствия да получат по-високо ниво на интеграция с други функционални области.

Анализ и оценка на риска от идентифицирани опасности и рискове за общината и вероятността на последиците от тях върху населението, икономиката, инфраструктурата и околната среда

При изготвяне оценката на риска, приложеният подход и действия следват следната последователност и етапи, спазвайки Указанията за разработването и готовността за изпълнението на планове за защита при бедствия, дадени от Съвета за намаляване риска от бедствия при ймиистерски съвет:

- идентифициране на опасностите и свързаните с тях рискове в две основни дейности - определяне опасности, за които се изготвя списък, съдържащ всички известни и такива с потенциал за предизвикване на бедствие опасности, и описване на риска,
- стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повторемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, в т.ч. изключване и тези, за които са взети обосновани и обективни решения - например в региона няма опасност от лавини, опасност от засушаване, промишлени отрови и др.
- анализиране възможните проявления на опасностите с приемлив сценарии за всяка една от идентифицираните опасности,
- уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда,
- придвиждане мерки за действие и противодействие на проявлението на опасностите.

На база тези действия, идентифицираните опасности и рискове са напълно относими към характеристиката на общината, дефинирани като вероятност да се случи нещо, което ще има вредни последствия (за живота или здравето на населението, имуществото или за околната среда) и измерими по отношение вредните последствия и вероятността.

При дефиниране на опасностите са взети предвид и четирите важни области на вредните последствия за:

- хората и прекъсване на нормална социална функция - потенциалният брой на загиналите, на сериозно пострадалите или заболелите, както и броят на непосредствено засегнатите хора - евакуирани/преместени и временно настанени лица, приети като „социални последствия (С)“;
- инфраструктурата поражения на сгради, съоръжения, прекъсване на доставките на основни стоки/услуги, приети като „последствия за инфраструктурата (И)“
- общите загуби в лева за всички категории, включително разходите за лечение, разходите за незабавни или дългосрочни мерки за възстановяване, разходите от прекъсване на икономическата дейност, косвени социални разходи и други преки и косвени разходи, приети като „икономически загуби (З)“;
- околната среда, релефа, природните ресурси - разходите за възстановяване на околната среда или щетите върху нея в резултат на въздействието върху географията на общината, приети като „последствия за околната среда (О)“.

При изготвяне оценката на риска, като част от процеса на управление на риска, са принципите и методите в БДС ISO 31000: „Управление на риска – принципи и указания“ и БДС ISO 31010: „Управление на риска - методи за оценяване на риска“.

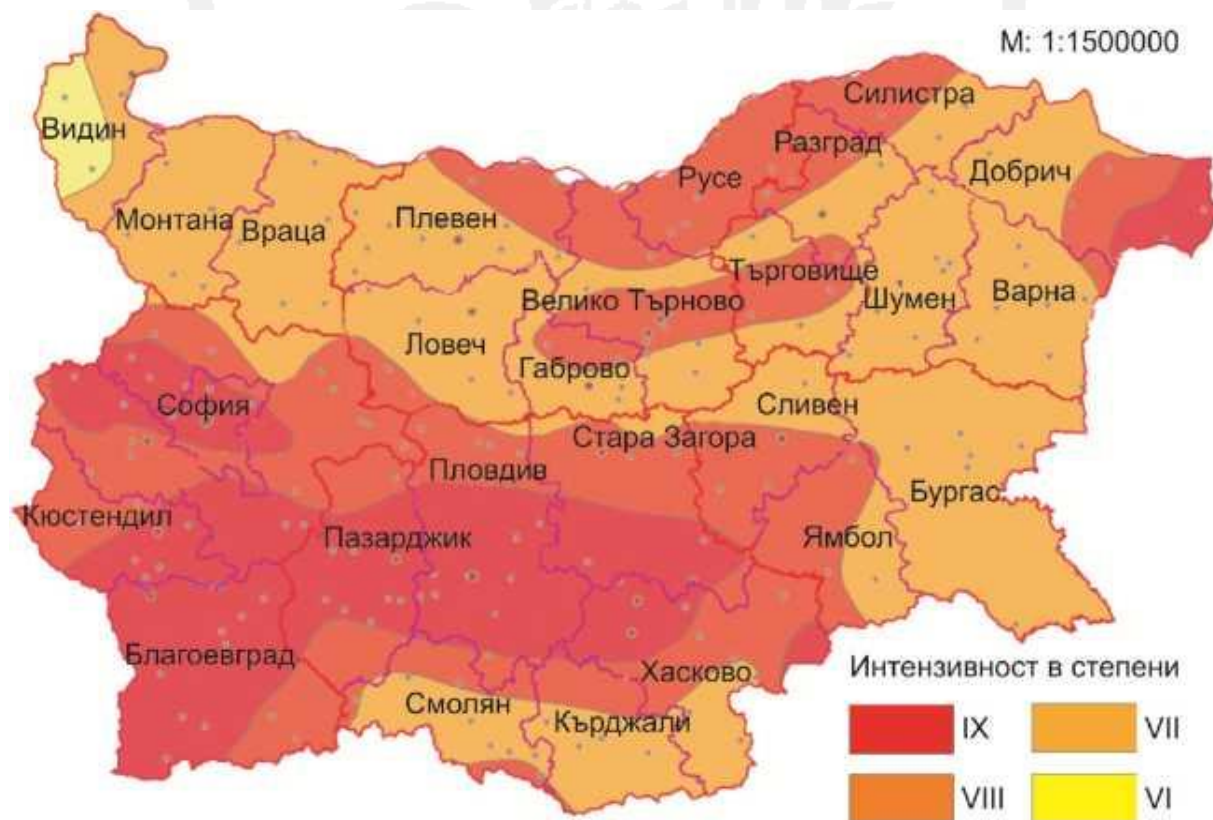
Идентифицираните за общината в съответствие с разпоредбите на закона за защита при бедствия и Наредбата за условията, реда и органите за извършване на анализ, оценка и картографиране на рисковете от бедствия, **опасности и рискове** са:

- сеизмичен риск,
- риск от наводнение,
- риск от ядрена или радиационна авария, в резултат на авария в АЕЦ или трансгранично радиоактивно и техногенно замърсяване,
- геоложки риск (свлачища, срутища)
- риск от пожари,
- снежни бури и ураганни ветрове.

Сеизмичен риск

При внезапни и бързи размествания на части от земната кора вследствие тектонични или други процеси възниква т.нар. сеизмична опасност и риск, чийто въздействия се характеризират с непредвидимост във времето. Поради това причиняват големи по размер негативни последици - жертви и пострадали сред населението, значителни материални щети и др. Ето защо при този вид бедствия в максимална степен проявенията са в пораженията и усилията на органите.

От картата на сеизмичното райониране на геодезическия институт на БАН от 2009 г. се вижда, че южната част на общината попада в зона с максимално очакван магнитуд 8, а северната част - 7. За потвърждение, че южната част е в по-неблагоприятно положение за сеизмични въздействия говорят и честите земетресения в Ямболски район: 21.02.1986 г. - М -5.9, 13.08.2001 г. - М 4.3 и 29.03.2011 г. - М 3.3, и последното Новозагорско на 18.04.2018 г. с М 4.4, усетено в Сливен). Усетени са и въздействията от земетресенията в Стражица - М 5.1, 07.12.1986 г. Попово М 5.6, 15.02.2009 г.

Характерно е, че България се намира в най-сеизмичната зона на Европа и големите сеизмични аномалии в съседните страни - Гърция, Румъния и Турция (Вранча 04.03.1997 г. М 7.4, 24.09.2016 г. М 6.1, Александрополис 2014 г. М 6.9 и др.) влияят на територията ни.

Намаляването на сеизмичния риск се осъществява преди всичко чрез подобряване на устройственото планиране и инженерно-техническото проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите и съоръженията.

Сеизмичната опасност не може да бъде контролирана, но сеизмичният риск може да бъде управляван и намален.

Изготвената оценка на риска е на база приложен подход и действия със следвана последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността от земетресение и свързаните с него рискове, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повтаряемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализиране възможните проявления на опасността с приемлив сценарий, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на проявлението на земетресението.

При дефиниране на опасността са взети предвид и четирите важни области на вредните последиствия, приети като „социални последиствия (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“.

Видно от приложената таблица за оценка на риска, при **възможността** да се случи земетресението, с **големи последиствия** и **високо ниво на риск**, при преценяване на риска е получена стойност от **8.2**, като резултатът за сериозност е определен с еднаква оценка (4) за социалните последиствия, последиствията за инфраструктурата и икономическите загуби, в сравнение с последиствията за околната среда, предвид потенциалните поражения от земетръса, за което е дадена по-висока оценка 5. Средно-аритметичната стойност за управляемост е **4**, формирана от еднакви стойности на преценяване на риска за превенция, готовност, реагиране и възстановяване. Оценката за нивото на нарастване е **4**, а общият сбор - **16.2**.

Съгласно закона на Гутенберг-Рихтер, който доказва възможната цикличност на земетресенията, описвайки зависимостта между магнитут и общ брой земетресения за даден район и определен период от време, земетресенията се разглеждат като:

- Земетресение с висока вероятност - събитие, което се случва веднъж на 72 години (случва се през един човешки живот);
- Проектно земетресение - събитие, което се случва веднъж на 475 години (съвременните сгради се проектират да могат да го понесат);
- Рядко земетресение – едно на 2 475 години;
- Най-малко вероятно, но много опустошително.

Горепосочените събития може да се случат във всеки един момент, но може и въобще да не се случат.

За определяне и сравняване силата на земетресенията се използва скалата на Рихтер, която измерва енергията на събитието или т.нар. магнитут. Скалата е десетобална логаритимична, получена от изчисление на десетичния логаритъм на общата хоризонтална амплитуда на най-голямото изместване от нулата на сеизмографа. Скалата е разработена през 1935 г. и носи името на своя създател Чарлз Франсиз Рихтер, който работи в сътрудничество с Бено Гутенберг, и двамата от Калифорнийския технологичен институт.

Въз основа на трите критерия: усещане от хората, въздействие върху сградите и остатъчни деформации земната основа и изменения в режима подземните води, се използва т. нар. скала на Медведев-Шпонхоерн-Карник, която класифицира земетръсните степени (балове) от 1 до 12. Описанието на степените е дадено в приложението към плана.

Освен приетата 12 степенна скала на МШК съществува и Европейската макросеизмична скала (EMs 98). В България EMs 98 като оценка на сеизмичната активност официално е приета през 1998 г.

По данни на водената в България статистика е ясно, че 97 % от територията на страната ни е застрашена от сеизмични въздействия. Сливенска община не попада в най-опасните сеизмични зони, като Крупнишка, Шабленска, Горнооряховска и други зони. От картата на сеизмичното райониране на геодезическия институт на БАН от 2009 г. се вижда, че южната част на общината попада в зона с максимално очакван магнитут 8, а северната част - 7. За потвърждение, че южната част е в по-неблагоприятно положение за сеизмични въздействия говорят и честите земетресения в Ямболски район (21.02.1986 г. Ямбол М -5.9, 13.08.2001 г. - М 4.3 и 29.03.2011 г. М 3.3, и последното Новозагорско, усетено в Сливен земетресение от 18.04.2018 г. с М 4.4). Усетени са и въздействия от земетресенията в Стражица - М 5.1, 07.12.1986 г. Попово М 5.6, 15.02.2009 г.

Данните на БАН са близки с тези от картата на европейска сеизмологична комисия - ЕСК.

Съществуващата Българска сеизмична мрежа в рамките на Националната Оперативна Телеметрична Система за Сеизмологична Информация (НОТССИ) към Геофизическия институт осигурява надеждна регистрация и качествена информация за земетресенията, станали на територията на страната и околностите ѝ.

Характерно е, че България се намира в най-сеизмичната зона на Европа и големите сеизмични аномалии в съседните страни - Гърция, Румъния и Турция (Вранча 04.03.1997 г. М 7.4, 24.09.2016 г. М 6.1, Александрополис 2014 г. М 6.9 и др.) влияят на територията ни.

С показател 97.1 д/кв. км Община Сливен е най-гъсто населената община от областта и нейната територия попада в Средногорския район към Маришко-Тунджанската зона. Има дължина 50-100 км и магнитуд 7.1 – 7.5 по скалата на Рихтер и

интензивност VIII степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник. Очертават се три разломни района с осови линии: Казанлък-Сливен, Нова Загора-Котел и Стара Загора-Твърдица. Коэффициент на сеизмичност $K_s = 0.15$.

При земетресение с магнитуд 7,1-7,5 по Рихтер ще се създаде сложна обстановка. Ще бъдат разрушени: жилищни сгради - до 2 етажа - около 900 броя; - над 2 етажа - около 1100 броя, поражения при високото строителство (панелно) - конструкции с непоправими повреди и срутвания от 3 до 14 % пораженията сред населението ще бъдат около от 0,15 до 1 % смъртни случаи и ранени от 1,25 до 6 %. Пътни съоръжения Надлезите на път I-6 (София-Бургас). Вследствие на разрушаването им ще бъде прекъснато движението по пътя. Има удобни обиколни пътища - моста на р.Тунджа на път II-66 (Сливен-Нова Загора). Моста Кироолу на път II-53 (Сливен-Бяла). Моста при с. Крушаре на път II-53 (Сливен-Ямбол).

Очаква се пораженията и последствията от възникнало земетресение да бъдат близки до тези, сравнени с изнесените данни за пораженията в резултат на земетресението на 22.05.2012 г. в Перник. Силата на земетръса беше 5.8. по скалата на Рихтер. Нямаше жертви, имаше ранени, над 80 % от сградния фонд на общината беше с поражения, а материалните щети бяха оценени от различни източници от 18 до 30 млн. лева. Отпуснати бяха помощи на 4 000 души и издадени заповеди за събаряне на 220 жилища, опасни за обитаване. Породи се социално напрежение сред жителите от решения на МКВП МС поражения под 2 000 лв. да не се поемат от републиканския бюджет. Сериозен пропуск е и липсата на специалисти, които притежават съответната експертиза за оценки на сграден фонд и други настъпили щети в резултат на бедствия и могат да бъдат незабавно привлечени.

В тази връзка Община Сливен е регистрирала във вътрешен регистър дружества, подписали с Кмета споразумения по смисъла на чл. 9. ал. 17 от Закона за защита при бедствия, в т. ч. произтичащите им задължения по чл. 37, Глава четвърта, Раздел II от закона, и заявили капацитет и експертиза за извършване съответните оценки.

За потенциални поражения в общината може да се съди и на база направени изследвания за земетресение като Витошкото 1858 г. с магнитут 6.2 и Чирпанското от 1928 г. - какви биха били пораженията в общината. Очаква се приблизително 10-15 % от сградния фонд, предимно сгради с панелно строителство, да настъпят повреди за конструкциите. Около 3 % - ще бъдат с непоправими повреди, в т.ч. срутени или напълно разрушени. Необходимият разход за възстановяване на сградния фонд ще бъде близък до този, разходван за община Перник.

На база данни за разпределение съобразно вида жилища (еднофамилни и многофамилни) в Република България, 2 % от населението обитава еднофамилни стоманобетонни, около 50 % - зидани сгради и около 5 % - в изградени с дървени конструкции. При многофамилните 10 % живеят в стоманобетонни, около 20 % - в жилища с панелно строителство.

Най-уязвими ще бъдат незаконно построените сгради и неспазените строителни норми, обитавани предимно от социално слаби жители и такива от ромски произход, каквито са в кв. Надежда и в някои махали от населените места на общината.

Вследствие настъпилите поражения по сградния фонд, ще има необходимост от осигуряване подслон на определени домакинства за около 3 месеца след земетресението, за някои - до 6 месеца. Други изцяло трябва да бъдат настанени в нови жилища.

Последствията за населението ще бъдат изразени в починали и ранени (с леки и тежки травми). Очаква се починалите да са около 0.1 % от населението и ранените - около 1 000 души. Извършването на траурни мероприятия следва да бъдат съобразени с изповядваната вяра и религия на населението

Сложността на възникналата обстановка в резултат на земетръсението ще бъде в изключителна зависимост с всички произтичащи от това последствия и потребности, от обстоятелството кога е възникнало земетресението - пролетно-летния или есенно-зимния сезон на годината. През есенно-зимния сезон настаняването на пострадалите изисква по-голям материален и финансов ресурс, докато през пролетно-летния сезон условията за настаняване са благоприятни дори и настаняване в палаткови лагери, но ще настъпят определени проблеми със загробването на починалите хора и животни, предвид високите температури на сезона. И при всички условия ще е необходимо осигуряването на фургони съгласно процедурите разписани в ЗЗБ

Комунално-енергийни мрежи, ВиК мрежи, Външните водопроводи (420 км.) и водоемите за гр. Сливен са така разположени, че позволяват взаимна заменяемост. Излезлите от строя помпени станции могат да бъдат изолирани, тъй като водоснабдяването на гр. Сливен ще се осъществява основно от гравитачните водоизточници - яз. Асеновец, Гюр чешма, Асеновец и Манастирска река. Водоснабдяването на кметствата ще се осъществява основно от гравитачните системи и изградените кладенци.

Електрически мрежи - Електропроводите високо напрежение. Електропроводите 110 kV – „Жеравна”, „Калояново”, „Панайот Хитов”, „Петрол” ще понесат сериозни щети. Възможни са частични и пълни повреди по основните подстанции 110/20 kV – „Сливен-градска”, „Индустрия”, „ТЕЦ”, „Комуна”. Повреди ще получат и 20 киловолтните мрежи, както на територията на града, а така също и в кметствата в общината. Вследствие на земетресението и скъсаните открити ел. проводници ще възникнат редица огнища на пожари на територията на общинския център и кметствата.

Ще се образуват редица вторични огнища на поражение - авария в амонячните инсталации на „Тирбул” ЕООД, в предприятията, работещи със и съхраняващи опасозапалими продукти, абонати на газопреносната мрежа.

Ще се наруши целостта на газопровода и продуктопровода, аварии в газостанциите на фирмите, доставящи газ за битови нужди на населението, пожари във фирмите на текстилната промишленост, изтичане на петролни продукти от “Петролна база” Сливен и опасност от пожари в тях.

Ще се създаде сложна епидемиологична обстановка на територията на града и общината.

Действащите нормативни актове в Р България задължават всички инвестиционни проекти да имат конструктивна част с изчисления основани на сиезмичната активност и въведените Евро-кодове. По тази причина не се налага правилата и нормите към ОУП да предвиждат специални мерки към плановете от по нисък клас.

По данни от НСИ към 31.12.2018 г. жилищата на територията на общината са 92 975 броя, като в гр. Сливен са 60 002 броя, а общата жилищна площ е 1 642793 кв.м, в които живеят 102 243 жители. Броят на обитаваните сгради е 34 939, общата жилищна площ е 1 359 824 кв.м, а живущите лица са 101 032. Под 4 % от тях са необитаеми по различни обективни и субективни причини (живеещи във вили, отсъстващи от страната и пр.), според справка за години на построяване, по-голямата част от жилищата са строени през миналото столетие.

Близо $\frac{3}{4}$ от жилищата в общината са изградени в общинския център. Наблюдава се постепенно нарастване на броя жилища в общината. Увеличаването на полезната площ е в резултат главно от увеличаването на жилищната площ.

По вида на конструкцията, жилищният фонд се разпределя както следва:

- панелни сгради - 21 %,
- масивни стоманобетонни - 23 %,
- масивни сгради - 48 %,
- паянтови сгради - 8 %.

Относително висок дял на паянтови жилища има в кварталите Комлука, Клуцохор и Надежда в гр. Сливен. И в определени махали в селата.

- нискоетажни сгради (до 3 етажа) - 6 % от жилищния фонд - 19 836 броя жилища;
- средноетажни сгради (от 4 до 8 етажа) - 4 343 броя;
- високи сгради (с 9 и повече етажа) - 10 % от жилищния фонд - 4365 броя жилища в 85 сгради

Дейностите по подготовка на гробове, пренасянето и погребване на трупове се извършват от „Обреден комплекс” ЕООД и погребалните агенции. Необходимата техника се предоставя съгласно разчетите към плана. Персоналът за административно регистриране е от екипа на отдел ЕСГРАОН при Общинска администрация.

Трупове на животни се събират и транспортират до определените места за загробване или предаване за екарисаж.

Уязвимост от сеизмичната опасност са мостовите съоръжения: моста на р. Тунджа на път II-66 (Сливен-Нова Загора), моста Кироолу на път II-53 (Сливен-Бяла) и моста при с. Крушаре на път II-53 (Сливен-Ямбол), за което ще бъдат използвани удобни обиколни маршрути.

Надлезите на път I-6 (София-Бургас). Вследствие на разрушаването им ще бъде прекъснато движението по пътя.

Външните водопроводи и водоемите за гр. Сливен са така разположени, че позволяват взаимна заменяемост.

Ще излязат от строя основни помпени станции поради нарушено ел. захранване или повреди в конструкцията поради високата степен на трусовете. Водоснабдяването на гр. Сливен ще се осъществява основно от гравитачните водоизточници - яз. Асеновец, Гюр чешма и Манастирска река.

Водоснабдяването на кметствата ще се осъществява основно от гравитачните системи и изградените кладенци.

Електропроводи високо напрежение 110 KV

- „Жеравна”,
- „Калояново”,
- „Панайот Хитов”,
- „Петрол”

ще понесат сериозни щети.

Възможни са частични и пълни повреди по основните подстанции 110/20 KV

- „Сливен-градска”,
- „Индустрия”,
- „Речица”
- „ТЕЦ”,
- „Комуна”,
- „Бинкос”.

Повреди ще получат и 20 киловолтните мрежи, както на територията на града, а така също и в кметствата в общината.

За аварийно електрозахранване на основни консуматори в постоянна готовност се поддържа:

- дизелова електростанция с мощност 400 KV,
- агрегати за резервно ел. захранване:

- МБАЛ „д-р Иван Селимински”, МБАЛ „Хаджи Димитър”, ДКЦ -2, Хемодиализа, „Специализирана хирургична болница за активно лечение „Амброаз Паре” ООД, "Специализирана акушеро-гинекологична болница за активно лечение „Ева” ЕООД,
- Община Сливен, МВР, БТК, БТК „Свинокомплекс”, БТК Ретранслатор (НУРЦ кула „Карандила”),
- Хипермаркети Кауфланд, БИЛЛА, ЛИДЛ и ТЕХНОПОЛИС,
- Горна лифтена станция (комплекс „Карандила”);
- Мандра „Йотови”, кв. Речица; Мандра „Атлас”, с. Злати войвода; Мандра „Наси”, с. Жельо войвода; Мандра „Рафтис”, с. Бяла; Гъбарник „Рафтис”, с. Бяла; „Еко Асорти”, с. Мечкарево; комплекси „Сини камъни” и „Карандила”; Птицеферма, с. Панаретовци; Птицеферма, вилна зона; Заведение за бързо хранене, пътен възел „Петолъчката”;
- Военно поделение, с. Бяла;
- селище „Качулка”;
- бензиностанции;
- клетките и базовите станции на А1, Йетел и Виваком на територията на общината;
- мобилни агрегати на Овергаз и Министерство на отбраната

Резервно захранване с ръчно превключване имат: ЖП гара; Куклен театър; БТК; Районно управление Полиция; Военно окръжие; кино „Агликина поляна”; бирария „Маки”; Женски затвор; „Свинокомплекс”; Свинокомплекс над с. Камен; БТК ретранслатор - НУРЦ „Карандила”; ВП „Струпец”.

Резервно захранване с автоматично превключване имат: Областна администрация; Уникредит Булбанк, Райфайзенбанк, Инвест банк, Централна кооперативна банка, Първа инвестиционна банка, Обединена българска банка, Общинска банка, Банка ДСК, Алианс България; Мобилни оператори А1, Йетел, Виваком; БТК; Здраноосигурителна каса; Магазин „Магнит”; МБАЛ „д-р Иван Селимински”, ЦСМП „Инакор” ООД; Паспортна служба при ОД на МВР.

Двата корпуса на Общинска администрация се нуждаят от постоянно и безаварийно ел. захранване с цел безпроблемно и непрекъснато функциониране на администрацията. В настоящия момент Община Сливен разполага с един дизел генератор с мощност от 100 kW, като капацитетът му захранва само една от сградата (сграда 1). Агрегатът е с ръчно включване, амортизиран и при необходимост от бърза и адекватна реакция за осигуряване работен режим на личния състав и техниката се губи оперативно време. С осигуряване на два броя шумозаглушителни трифазни TURBO дизелови генератори с водно охлаждане, постоянна мощност 200 kW (за сграда 1) и 100 kW (за сграда 2), ще се обезпечи постоянното ел. захранване на сградите на Общинска администрация, при каквито и да са смущения или отпадане на основно ел. Захранване. Тези генератори ще гарантират автоматично стартиране/спиране на генератора при отпадане/ възстановяване на основното ел. захранване - гарантирано и без човешка намеса.

Вследствие на земетресение и скъсани открити електропроводници съществува риск да възникнат редица огнища на пожари на територията на общинския център и кметствата.

Ще се наруши целостта на газопровода и продуктопровода, ще възникнат аварии в газстанциите на фирмите, доставящи газ за битови нужди на населението, пожари във фирмите на текстилната промишленост, изтичане на петролни продукти от складовата база на „Държавен резерв” - ПВРП.

В случай на повреди в пречиствателните станции за отпадни води на „Тирбул” ЕАД, „Колхида” и „Е. Миролио” ЕООД, може да настъпи заразяване на почвата и атмосферния въздух с токсични вещества. При такава усложнена обстановка се сигнализируют специализираните компетентни органи:

- РИОСВ - Стара загора - контрол върху чистотата на атмосферния въздух, почвите и земните недра;
- РЗИ Сливен - контрол питейна вода, заболявания, микробиологична и вирусологична диагностика;
- ОД „БХ” Сливен - контрол качество на храните, епизоотично обстановка.

Възможни са повреди в техническите съоръжения на яз. Жребчево и яз. Асеновец, вследствие на което да възникне частично или пълно наводнение в заливните им зони.

Не на последно място трябва да се отчете и масовата психоза и смут, които ще обхванат населението и възникването на реална опасност от епидемия поради непочистени контейнери за битови отпадъци, трупове на животни, аварии в канализационната мрежа и прочее. Ще се увеличат грабежите и мародерствата.

Мероприятия по дезинфекциране и обеззаразяване на обществени места и тротоарни площи се извършва с дезинфектанти, доставени от специализирани фирми под контрола на РЗИ.

Основните изводи за действията и последствията

Преди земетресението е много важно да:

- се повиши контролът на извършваните дейности в строителството, съгласно действащото законодателство;
- бъде своевременно намален броя самосрутващи и опасни сгради;
- се предприеме укрепване на мостови съоръжения;
- се повиши културата на поведение у населението и подрастващото поколение за адекватни действия при възникване на кризи;
- се изпълнява непрекъснат контрол относно недопускане некачествено изпълнение на съоръжения и монтаж от инфраструктурата (електропроводи, стълбове, кабели, трафопостове и други);

- се изготвят планове и разчети за настаняване в сгради за обществено обслужване на останалото без подслон население, вследствие на сеизмично въздействие;
- се работи последователно и резултатно за повишаване застрахователната култура на населението.

По време на земетресение, предвид възникане на сложна обстановка, ще са налице:

- разрушени сгради и съоръжения от частния и обществен сектор;
- вторични огнища на поражение във фирми от промишлеността;
- преустановено в различна степен електро, водо, газо и топлоснабдяването за населението;
- аварирани съоръжения от системата на електроснабдяване;
- нарушена нормалната пропускателна способност на железопътната и пътна инфраструктура;
- провокирани устои и устойчивост на водостоци и мостове;
- частично разрушени пътни съоръжения;
- жертви от хора и животни, пострадали и ранени;
- загуби на хора, които са в разчетите за решаване на задачите и дейностите;
- загуби на техника, разчетена да бъде използвана;
- невъзможност да се окаже ефективна помощ в първите часове;
- висока степен на паника сред населението;
- мародерстване и кражби с непредсказуеми мащаби;
- множество пожари;
- риск от продуктите на възникналите пожари;
- аварии във водопроводната мрежа и наводнени участъци;
- липса на телекомуникационни връзки;
- увеличаване слуховете сред населението поради злоупотреба с непроверена и неточна информация;
- ограничена и липса на връзка с екипи за техника, здравни заведения;
- затруднена организация за снабдяване с вода, храна, медикаменти и други стоки от първа необходимост

и след преминаване на трусовете се очаква:

- във висока степен да бъдат затруднени действията по издирване и спасяване;
- да се увеличат слуховете сред населението поради злоупотреба с непроверена и неточна информация;
- да се затруднят или блокират комуникационните връзки поради несъобразеното им използване;
- неудовлетворяване навреме необходимостта от външна помощ - социална, медицинска, техническа;
- затруднено извозване на пострадали до незасегнати райони;

- повишена необходимост от развърщане на подкрепителни пунктове;
- във висока степен забавяне възстановянето на електроснабдяването в случаи, когато не достига: разчетения ресурс в дружество, разчита се на помощ от вън, затруднено е преминаване на екипите, разрушени са съоръженията високо напрежение.

Риск от наводнение

Водните обекти на територията на община Сливен се отнасят към две категории повърхностни води - „река” и „езеро”.

При определянето на типовете реки и езера/язовири са използвани показателите: задължителни фактори - екорегия, надморска височина, геология, размер и незадължителни – характер на водното течение, размер и геология, субстрат на речното дъно, наклон (енергия на потока). При определяне на височинното разделяне е взето в предвид и смяната на растителността.

На база на тези показатели на територията на общината са идентифицирани четири типа води категория „река“: плаински тип - река Беленска, полуплаински тип - река Тунджа от вливането на река Саплама до вливане на река Асеновска от гр. Сливен до устие, големи равнинни реки - от вливането на река Асеновска до границата, малки и средни равнинни реки с фин субстрат - река Овчарица от с. Сотиря до вливане в р. Тунджа, Ляв приток на р. Тунджа минаващ през с. Блатец, р. Калница

В рамките на посочените типове реки са определени 10 водни тела от категория „река“:

- BG3TU700R035 „Река Беленска от извори до вливане на Боровдолска река и Голямата река”
- BG3TU700R032 „Река Тунджа от яз. Жребчево до вливане на р. Асеновска”
- BG3TU700R031 „Река Асеновска преди яз. Асеновец”
- BG3TU700R029 „Река Асеновска след яз. Асеновец до гр.Сливен”
- BG3TU700R028 „Река Асеновска от гр. Сливен до устие”
- BG3TU700R027 „Река Овчарица от извори до с. Сотиря”
- BG3TU700R026 „Река Овчарица (Сотирска) от с. Сотиря до вливане в р. Тунджада”
- BG3TU700R025 „Ляв приток (Сажевица) на р. Тунджа, минаващ през с. Блатец и Желю войвода”
- BG3TU570R067 „Река Тунджа от вливане на река Асеновска до вливане на р. Мочурица”
- BG3TU200R007 „Река Калница”*

и едно водно тяло, което се отнася към тип L13 Средни и малки полуплаински язовири - BG3TU700L030 „Язовир Асеновец-ПБВ”

Климатичните промени водят до крайности по отношение наличието на вода. В съответствие с научната класификация за този вид опасности, наводненията могат да бъдат природни вследствие поройни и интензивни дъждове, обилно снеготопене и техногенни в резултат разрушаване на хидро-технически съоръжения.

Наводненията представляват огромно количество вода, което залива определена територия.

Не рядко наводнение възниква при невъзможност изградените канализационни и отводнителни съоръжения да проведат големи количества повърхностни води, както и при недобре функциониращи такива съоръжения поради липса на адекватно или навременно поддържане в изправност. За намаляване риска от наводнения най-целесъобразно е прилагане на комплексен подход от дейности, обосновани аналитично относно потенциалния риск, преди събитието да се случи.

Всички аспекти за управление на риска, съсредоточаване върху предотвратяване, защита, подготвеност, включително прогнози за наводнение, системи за ранно предупреждение са пряко зависими с теренната характеристика на районите в общината.

Основната задача е прилагане предвидени мерки не само за предотвратяване отрицателните последици от наводнения, но и мерките за идентифицираните рискови зони за наводнения, съгласно Плана за управление на речния басейн (ПУРБ).

Специфичната задача е опазването на големите водни обекти на територията на общината от отрицателно антропогенно въздействие и ефектите на измененията на климата. Като уязвими екосистеми, с огромно значение за много растителни и животински видове, запазването на доброто им хидрологично, химическо и биологично състояние изисква анализ на заплахите и мерките, които трябва да се предприемат и голяма отговорност при управлението им.

Намаляване риска от наводнения се постига преди всичко чрез добро устройствено планиране на територията, съгласно новите условия, предизвикани от климатичните промени, изграждане на надеждни хидротехнически съоръжения и не на последно място - повишаване на готовността за предотвратяване или намаляване на негативните последици чрез превантивни мерки, обучение на населението, адекватна подготовка, планиране на спасителните дейности и др. Постоянна превантивна защита от наводнения представлява дейността по поддържане коритата на реки и дерета в условия на нормалната проводимост.

Наводненията на територията на общината обикновено са поройни, свързани с наличната мрежа от реки и дерета. Поради естествено големите надлъжни наклони на терена в планинските населени места количествата скатни води и водосбора при интензивните валежи също може да предизвикат наводнения с непредсказуем характер. Те се проявяват и в случаи, когато интензивността на водообразуване при проливни валежи се наруши отточния модул на терените или действителния отточен модул на изградената канализационна система на територията на населените места в общината.

Поройните наводнения са внезапни локални прииждания с малка продължителност и огромна водна маса, особено опасни за града и райони, където водонепропускливите, улични и тротоарни настилки създават условия за формиране на потоци с голяма скорост на водата, бърза концентрация и почти никакви загуби от инфилтрация в почвата. Подобен ефект се получава и в деретата с голям наклон на дъното и скатове, където бързата концентрация на оттичащите се води от водосборните райони е в състояние да породи катастрофални водни потоци с много малка трайност, но с висока разрушителна сила. Поройните наводнения са една от най-трудно предсказуемите природни опасности по отношение на времето и мястото на тяхната проява.

Оценката на риска от наводнение е изготвена на база подход и действия със следвана последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността от наводнение и свързаните с него рискове, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повтаряемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализиране възможните проявления на опасността при избраните сценарии на наводнение вследствие авария на ХТС-съръжения и в резултат на интензивни валежи, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на проявлението на наводнението. Взети са предвид и четирите важни области на вредни последствия, приети като „социални последствия (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“.

Рискът от наводнение, видно от приложената таблица за оценка на риска, е **много вероятно** да е реален, с **високо ниво на риск** и **умерени последствия**. Социални последствия (С), последствия за инфраструктурата (И), икономически загуби (З) и последствия за околната среда (О) са оценени, съответно с 3, 4, 4 и 5, което формира резултат **6.8** за сериозност при преценяне на риска. Със средно-аритметичната стойност от **3** е определен резултат за управляемост на превенцията, готовността, реагирането е възстановяването по четирите приети вредни последствия. Получената оценка на нарастване на риска е **4**, а общият сбор **13.8**.

В резултат на интензивните валежи през последните години значително е повишено нивото на подпочвените води в равнинната част на общината - селата Биково, Скобелево, Бозаджий, Крушаре, Чокоба, Самуилово, Старо село, Селиминово, Гавраилово, Жельо Войвода, Панаретовци, Ковачите, Бинкос, Биково, Трапоклово, Горно Александрово.

Извършените спасителни и възстановителни работи по отводнителните съоръжения в селата Трапоклово, Драгоданово, Жельо Войвода, Биково, Чокоба и Глушник провеждането на големите количества води е възможно поради нормалната проводимост на съоръженията. В някои населени места са налице разрушени облицовки на отводнителните съоръжения, което намалява тяхната функция и позволява прорастване на растителност, което от своя страна намалява проводимостта им.

Възстановени са функциите на обсадни канали в Раково и Глушник. Изграден е ретензионен утайник в с. Стара река за обирание скатни води, с което е предотвратено наводняване имоти в източния край на селото и преноса на земни маси по уличната инфраструктура. Частично са провокирани брегови ивици на дерета предимно в планинската част от общината.

От вредното въздействие на водите в населените места с естествен географски наклон на улиците частично е компрометирана асфалтовата настилка по уличните платна. Нанесените значителни поражения по инфраструктурата са и множество пропадания по пътните настилки, тротоарни и други площи; прекъсване на единствени или основни пътни връзки и възпрепятстване движението на хора и превозни средства, както и застрашаване живота и безопасността на преминаващите.

Провокирани са участъци от подпорни стени и укрепителни диги в селата Горно Александрово, Струпец, Ичера, Гавраилово, Глушник и Стара река. Затлачени с наноси и паднали дървета във високите части на общината са съществуващите водостоци, което намалява проводимостта им. Наводнени са частни имоти и унищожени трайни насаждения.

При поройни дъдове в кварталите Комлука и Клуцохор в гр. Сливен повсеместно се наводняват имоти и улици поради нефункциониращ в кв. Комлука и неизграден в кв. Клуцохор обсадни канали.

За намаляване риска от бедствия е необходимо тяхното възстановяване и изграждане, за което е предвидено изготвяне на проект за реализиране на съоръженията.

При проливни дъждове водния поток от яз. Асеновец (капацитетът на главния изпускател - $\max 9,8 \text{ m}^3/\text{s}$, водата, преливаща през преливника - около $20 \text{ m}^3/\text{s}$) независимо от предприетите мерки, увелича растителна маса и инертни материали и на места извън регулация се образуват своеобразни забентвания.

Наводнение на територията на общината може да бъде предизвикано от разрушаване на стените на яз. Жребчево (за населените места в района на заливната зона) и яз. Асеновец за града.

В заливната зона на яз. Жребчево попадат кметствата: Бинкос, СО Сливенски минерални бани, Речица, Мечкарево, Самуилово, Панаретовци, Крушаре и Жельо войвода.

Населението в заливната зона по настоящ адрес е 7 533 души в кметствата и 5 400 в кв. Речица (общо 12 933).

Ще бъдат залети големи селскостопански площи в това число и фирми.

Застрашени от прекъсване са магистралните трасета на газопровода и продуктопровода, преминаващи над р. Тунджа южно (югоизточно) от село Самуилово.

Около 29 000 души от населението на гр. Сливен, Селищно образование Кироолу, частично жилищни квартали Клуцохор и Комлука, западна промишлена зона и частично промишлена зона юг живеят и работят в заливната зона на яз. Асеновец.

От събитието ще бъде прекъсната Ж.П. линията Сливен-София и път II-53 (Бяла-Сливен-Ямбол).

Ще бъдат наводнени голяма част от намиращите се в заливаемата зона производствени фирми и такива, осигуряващи стоки от първа необходимост за населението: „Хаджи Димитър” ООД, „Биофарминженеринг” АД, „Булхим” ООД, „Декотекс” АД, „Деметра” АД, „Фрукто” АД, „Сикрет Гардън”, „Екоасорти” АД, „Горивни и строителни материали” АД, „Е. Миролио” АД, „Тирбул” АД, „Гривас България” ООД, ниви и животновъдни ферми.

Ще бъде нарушено електро и водоснабдяването.

Ще бъдат нарушени функциите на отводнителни, канализационни съоръжения, провокирани предпазни диги, брегови ивици на дерета и реки, мостови съоръжения, пътна инфраструктура.

Ще бъдат прекъснати комуникационни връзки, увредени подземните силови кабели.

Ще бъде прекъснат газопровода, преминаващ по брега на р. Асеновска и под мостовете Клуцохорски, Дамарски и в района на товарна ж.п.гара.

Вследствие **авария** на хидротехническите съоръжения **или интензивни валежи**:

При наводнение от яз. Асеновец:

- ще пострадат около 30 000 души;
- ще бъдат засегнати вилна зона „Кироолу”, частично жилищните квартали Клуцохор и Комлука, западна промишлена зона и частично промишлена зона юг;
- водния стълб се очаква до достигне 19 м до района на ДКЦ-2 и към с. Самуилово - около 2.0 м;
- ще бъдат заляти предприятията в Индустриална зона;
- излизане от строя на пречиствателните съоръжения на „Тирбул” ЕАД, „Колхида” и „Е. Миролио” ЕАД;
- ще се парализира автомобилния и ж.п. транспорт;
- ще излезе от строя подстанцията в района на ЕВН – “Централна градска”;
- в пострадалия район ще бъдат нарушени отводнителни, канализационни съоръжения, предпазни диги, брегови ивици, мостови съоръжения, пътна инфраструктура;
- ще бъдат наводнени складовите помещения в района на Памукова мелница;
- „ВиК” ООД ще остане под вода;
- ще излезе от строя централния диспечерски пункт;
- незаляти остават кварталите Ново село, Колю Фичето, Република;
- водният стълб ще достигне границата на града за 11 мин., което означава, че оттичането на водата ще стане за приблизително същото време;

При наводнение от **яз. Жребчево, ще:**

- бъдат изцяло залети селата Бинкос, Крушаре, Мечкарево, ЦАО Речица, ЦАО Сливенски минерални бани и частично Самуилово, Жельо войвода и Панаретовци.
- бъдат залети големи селскостопански площи и фирми;
- бъдат прекъснати магистралните трасета на газопровода и продуктопровода;
- бъде нарушено електро и водоснабдяването;
- бъдат нарушени отводнителни, канализационни съоръжения, предпазни диги, брегови ивици на дерета и реки, мостови съоръжения;
- бъдат прекъснати телефонните свързки, а така също и подземните силови кабели;
- се парализира транспорта в засегнатите населени места и инфраструктурата към нея;
- се образуват множество баражи, вследствие отлагане на наноси;
- бъде затруднена организацията за евакуация и настаняване на населението от застрашения и пострадал район;
- възникнат множество проблеми от социален и икономически характер по пътя на евакуация;
- бъде затруднено снабдяването с хранителни и други продукти и продоволствия;
- бъде затруднена организацията за евакуацията на животни и материални ценности;
- има недостиг от транспортна техника;
- възникнат проблеми с отказ на пострадалото население да изпълни указанията за евакуация;
- има риск от проявление на непоносимост между хората на верска и етническа основа;

При наводнение от **интензивни валежи и обилно снеготопене, ще:**

- бъдат частично или изцяло залети жилищни имоти, обществени сгради, складови помещения в засегнатия район;
- бъдат нарушени отводнителни, канализационни съоръжения, пътна инфраструктура;
- бъдат прекъснати телефонни свързки, подземни силови кабели;
- се парализира транспорта в засегнатия район и инфраструктурата;
- бъде затруднено снабдяването с хранителни и други продукти и продоволствия;
- бъдат залети селскостопански площи;
- бъдат затруднени действията на специализираните институции и екипите им при провеждане на спасителните и възстановителни мероприятия.

Зони с рискове от наводнения

Наводнения могат да възникнат след проливни дъждове и продължително снеготопене - да бъдат залети отделни сгради в ниските части на населените места.

На територията на общината е много вероятно да възникне наводнения при селата Бинкос, Мечкарево, Сливенски минерални бани, Речица, Самуилово, Крушаре, Желю войвода, Новачево, БялаРаково и Ичера при обстоятелства на рязко повишаване нивото и излизане на водите от коритото на реките Тунджа, Сажевица, Саса дере, Беленска, Маринкина и Луда Камчия

Риск от радиация (радиоактивно замърсяване) и аварии

Използването на ядрена енергия започва преди повече от 50 години. Днес тя генерира толкова електричество, колкото навремето се произвежда от всички останали източници. Две трети от световното население живее в страни, където ядрените електроцентрали са неделима част от промишлената инфраструктура. Половината от населението на света живее в държави, където се предвижда или осъществява строеж на нови реактори.

За първи път в историята ядрен реактор произвежда годно за използване количество електроенергия в сегашната Национална Лаборатория INEEL, САЩ на 20.12.1951 г. Реакторът е изработил достатъчна мощност, за да запали проста верига от четири 100-ватови лампи. След втория експеримент, проведен на следващия ден, 16-те участващи в него учени и инженери „увековечават“ своето историческо достижение, като изписват имената си с тебешир върху стената на генератора. През същия ден експерименталният реактор EBR-1 достига производството на 100 киловата - достатъчно за пълното хранене на собственото си електрооборудване. На 30 декември 1963 година реакторът е официално спрян. На 26 август 1966 година той е обявен за национален исторически паметник.

Първата в света и работила до 29.04.2002 г. промишлена атомна електроцентрала е в гр. Обнинск, бивша СССР, пусната на 27 юни 1954 година. Тя притежава най-дълго работилния дотогава ядрен реактор.

Към април 2018 г. в 31 държави по света работят общо 450 ядрени реактора в 192 електроцентрали, с обща ядрена мощност 393 721 MW. В момента в света работят 149 ядрени реактора с установена приблизителна ядрена мощност 392 гигавата¹.

¹ Световните лидери по производство на атомна електроенергия към 2016 г. са: САЩ (805,3 млрд. kWh/год), работят 99 ядрени реактора (19,7% от произведената електроенергия); Франция (384 млрд. kWh/год), работят 58 ядрени реактора (72,3% от произведената електроенергия); Китай (210,5 млрд. kWh/год), работят 36 ядрени реактора (3,6% от произведената електроенергия); Русия (179,7 млрд. kWh/год), работят 37 ядрени реактора (17,1% от произведената електроенергия); Южна Корея (154,3 млрд. kWh/год), работят 25 ядрени реактора (30,3% от произведената електроенергия); Канада (97,4 млрд. kWh/год), работят 19 ядрени реактора (15,6% от произведената електроенергия); Украйна (81 млрд. kWh/год), работят 15 ядрени реактора (52,3% от произведената електроенергия); Германия (80,1 млрд. kWh/год), работят 8 ядрени реактора (13,1% от произведената електроенергия); Великобритания (65,1 млрд. kWh/год), работят 15 ядрени реактора (20,4% от произведената електроенергия); Швеция (60,6 млрд. kWh/год), работят 10 ядрени реактора (40,0% от произведената електроенергия).

Най-голямата АЕЦ в Европа е Запорожката АЕЦ, град Енергодар, Украйна. Тя разполага с 6 енергоблока с реактори тип ВВЕР-1000 с обща мощност 6000 MW². Половината и световното производство на атомна електроенергия се приписва на САЩ и Франция. Учените в повече от 50 страни използват над 300 реактора с изследователски цели.

Въпреки, че най-голямата производствена аварията през 1986 г. в Чернобил навреди на репутацията на ядрената енергетика, тя доведе до въвеждането на строги системи за безопасност в атомните централи. Днес всеки ядрен реактор в света е подложен на наблюдение в системата на WANO за взаимна инспекция. Проверките следят дали реакторите отговарят на изискванията за безопасност на Международната агенция по атомна енергия (МААЕ).

След трагедията в Япония през 2011 г., когато земетресение и последвалото го цунами разрушиха частично реакторите в АЕЦ „Фукушима” бяха наложени нови стрес-тестове по отношение безопасността на атомните реактори от МААЕ. В тази връзка Германия спря 8 от своите реактори, а през м. май 2012 г. Япония ще спре и последния си реактор официално за проверка.

При превозването на ядрени материали се използват висококачествени контейнери, които могат да устоят на огромен удар. Над 20 000 контейнера с отработено ядрено гориво и високовредни отпадъци са пренесени безпроблемно на общо разстояние от 30 милиона километра. При превоза на тези и други радиоактивни субстанции - за целите на науката, медицината и ядрената енергетика, не е имало случаи на опасно изпускане на радиация.

Приложен подход и действия със следвана последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността от наводнение и свързаните с него рискове, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повтаряемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализирани възможните проявления на опасността при сценарии на трансгранично замърсяване или авария в АЕЦ Козлодуй, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на радиоактивното замърсяване, е базата за извършената оценка на риска и взети предвид четирите важни области на вредни последиствия, приети като „социални последиствия (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“.

Видно от приложената таблица за оценка на риска, при **възможността** да се случи, с **умерено ниво на риск**, необходимост от оказване на помощ за населението, умерени икономически загуби и големи последиствия за околната среда е получена стойност от **4.7** като резултат за сериозност при преценяване на риска от радиация.

² Най-голямата АЕЦ в света по мощност се намира в японският град Касивадзаки, префектура Ниигата – в експлоатация са 5 BWR (кипящи реактори) + 2 ABWR (подобрили кипящи реактори), с пълна мощност 7965 MW. Въпреки това, централата не работи от 2011 г. насам.

При преценяване риска на управляемост е получена средно-аритметичната стойност от **2.5**, респ. по-висока степен за управление риска поради необходимостта от превенция и готовност в сравнение с тази, която е необходима за адекватното реагиране и своевременното възстановяване. Оценката на нарастване на риска е **3**, а общият сбор **10.2**.

Територията на Община Сливен се намира извън 100 километровата зона на замърсяване и отлагането на радиоактивни частици вследствие ядрена авария в АЕЦ „Козлодуй”. Радиоактивно замърсяване е в пряка зависимост от метеорологични условия, в това число и посоката и скоростта на вятъра. АЕЦ Козлодуй работи от 1974 г. с два водо-водни реактора (ВВР) с обща ядрена мощност 2000 MW. При нормална работа на АЕЦ изхвърлянията в атмосферата не водят до увеличаване на радиационния фон. Опасни са аварията с изтичане на радиоактивен газ, и особено аварията, свързани с експлозия. При слаб вятър се образува радиоактивен облак, който се разпространява около централата. При силни ветрове се образува струя. Основната част от радиоактивните вещества се отлагат на мястото на аварията и само при силни хоризонтални течения могат да се преместят на хиляди километри.

При определени метеорологични условия, общината има вероятност да попадне под въздействието на трансгранично радиоактивно замърсяване при евентуална авария в АЕЦ, намиращи се на територията на Европа. Потенциалноопасни са централите, намиращи се на територията на Украйна, Русия - европейската част, а така също и в останалите европейски държави, където има работещи атомни електроцентрали. Най-близо до нашата територия е АЕЦ „Черна вода” - Румъния, АЕЦ в Словения, Унгария, Словакия и Чехия.

Вследствие аварийна ситуация или трансгранично замърсяване на територията на общината:

- ще бъдат повишени стойностите на радиоактивния фон и повърхностната замърсеност на плодове, зеленчуци и растения, селскостопанската продукция, фуражите и водите от изхвърлените радионуклеиди;
- ще бъде увеличен процента на пострадалите от населението поради неосигуреност с индивидуални средства за защита;
- ще бъде налице много малък процент на защита в кварталите поради невъзможността колективните средства за защита в жилищните блокове да изпълняват предназначението си (разграбени, разхерметизирани и пр.);
- е възможно нарушаване в организацията по раздаване на таблетките за противорадиационна защита по субективни (липса на екипи и доброволци) и обективни (недоставени, недостатъчно насочени количества, транспорт за доставка и др.) причини;
- съществува риск за навременното разкриване на пунктове в училищата, кварталите на града и кметствата по населени места за осигуряване на населението с ИСЗ;
- ще бъде затруднена организацията за получаване на ИСЗ поради ниската култура на населението и ресурса на обслужващите на пункта за раздаване;
- висок процент на подценяване от населението по изпълнение на дадени указания за защита и самозащита;

- намалена информираност за населението и органите на управление поради ненавременно получаване на информацията за радиоактивното замърсяване;
- риск от недостиг на техниката за обработката и дезактивация на улична мрежа, тротоарни площи, подходите към обществени сгради;
- има недостатъчен брой работещи хидранти за снабдяването с вода на територията на града, предвидени за ползване като временни водоснабдителни пунктове в условия на радиационна авария;
- съществува най-голям риск за обработка на обществените места в населените места на територията на общината, които са на воден режим;
- е повишен рискът за навременна доставка за населението с питейна вода и адекватна организация за развърщане на пунктове за раздаване;
- ниска степен на готовност да се извърши херметизация на складове и магазини, да се пакетират стоки от първа необходимост;

В предприятия и ведомства, където се използва апаратура с източници на йонизиращи лъчения, възможният риск е в случай на нарушаване при работа мерките за безопасност, ще бъдат застрашени пряко и в по-малък периметър работещите в обекта.

В съвременния живот вероятността да бъде извършен ядрен взрив е незначителна, но не е изключена. Въздушният ядрен взрив се извършва на няколкостотин метра над земната повърхност, поради което в огненото кълбо не попада земна маса. Радиоактивният облак бързо се издига на височина 15-20 км и част от радиоактивния облак остава във втория слой на атмосферата (стратосфера) средно 5 до 7 години. През този период краткоживеещите изотопи се разпадат и остават само дългоживеещите - стронций 90 и цезий 137. Радиоактивните продукти се разпространяват във всички посоки и тяхната концентрация е много ниска. Поради това стратосферата е един вид резервоар на дългоживеещи изотопи, които при определени условия се отлагат върху земната повърхност. Характерно е, че максимумът на отлагане за северното полукълбо на земята е през второто тримесечие, а за южното - през четвъртото тримесечие на годината.

При наземния ядрен взрив в огненото кълбо се всмуква голямо количество почва. Тази почва се стопява, изпарява се и после пак се кондензира до почвени частици, по които полепват радиоактивни вещества. Поради тежестта си почвените частици се отлагат на мястото на взрива и там остават 80% от радиоактивните вещества. Наземните взривове са с най-голям поразяващ ефект. В площта на отлагане на радиоактивните частици преобладават продуктите на делене на уран-235 или на плутоний-239 с основно значение на гама-излъчване. По-малките частици в облака падат много бавно, при което се получава широка радиоактивна следа, дълга понякога до няколко хиляди километра. Те остават в първия слой на атмосферата (тропосферата). Отлагането на тези частици върху земята става главно чрез валежите.

В подножението на Карандила, в района на бившите уранови рудници, в близост до вилната зона, е установено повишена стойност на дозата на гама фона, нарастване съдържанието на естествени радионуклиди (радий 226, торий 232, естествен

уран) повече от 10 пъти в сравнение с незасегнати от уранодобива райони. Причината е незавършената биологическа рекултивация на рудник Сливен.

Запасите от ИСЗ се създават, съхраняват, обновяват, поддържат, предоставят и отчитат от Кмета - за служителите от общинските администрации и за населението в общината, като общината извършва и пълната логистика по осигуряване на населението. Органите на изпълнителната власт - за работниците и служителите от съответната администрация. Собственици, управители на търговски дружества и еднолични търговци - за работниците и служителите си.

Индивидуалните средства за йодна профилактика на населението се планират, закупуват, подновяват и предоставят в собственост на общините от МВР.

Около 60 % от колективните средства за защита, намиращи се в големите жилищни квартали, са разграбени, разхерметизирани и не изпълняват предназначението си. Складовете за съхраняване на хранителна и селскостопанска продукция в общината не са пригодени за осигуряване на ефективна противорадиационна защита.

Йодната профилактика и таблетките за провеждането на противорадиационната защита се извършва по указания и с участието на екипи на Регионалния здравна инспекция, съгласно Плана за медицинско осигуряване на населението.

Дезактивацията на уличната и четвъртокласната пътна мрежа се извършва от дружества, сключили предварителни споразумения по изискванията на закона за защита при бедствия. Мероприятията по обработката на прилежащи терени, тротоарни площи, площади, подходи към обществено значими сгради се изпълнява от дружеството, сключило договор за дейността по чистотата с Община Сливен.

Областно пътно управление организира и контролира дезактивацията на пътните участъци от Републиканската пътна мрежа.

Промислени аварии

На територията на община Сливен съществуват предприятия с:

- висок рисков потенциал - ПВРП и
- нисък рисков потенциал - (ПНРП,

чийто съоръжения предопределят възможността за риск от средни или големи аварии.

Приложените подход и действия са аналогични при преценяване риска от радиоактивно замърсяване в резултат на ядрена авария в АЕЦ или ядрен взрив при спазена последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността от радиация

и свързаните с нея рискове, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повтаряемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализирани възможните на проявления на опасността при сценарии на авария в ПВРП, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на промишлената авария взети предвид четирите важни области на вредни последиствия, приети като „социални последиствия (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“.

Видно от приложената таблица за оценка на риска, при **вероятност** да се случи, с **умерено ниво на риск**, необходимост от оказване на помощ за населението, умерени икономически загуби и големи последиствия за околната среда е получена стойност от **4.2** като резултат за сериозност при преценяване на риска от промишлена авария.

При преценяване риска на управляемост е получена средно-аритметичната стойност от **3**, респ. по-висока степен за управление риска поради необходимост от адекватното реагиране и своевременното възстановяване в сравнение с тази за превенция и готовност, предвид обективни обстоятелства от въвеждане в изпълнение на двата плана за защита при бедствия – вътрешен на ПВРП и външния план на Община Сливен. Оценката на нарастване на риска е **3**, а общият сбор **10.2**.

Основен потенциален източник за възникване на промишлени аварии е „Петролна база Сливен“ на ТД ДРВВЗ – Бургас към ДАДВВЗ - **ПВРП**.

Петролна база е обект за приемане на железопътни и автоцистерни с нефтопродукти, дългосрочно съхраняване на големи количества, прехвърляне при необходимост на дизелово гориво, гориво от керосинов тип и други петролни опродукти.

Базата е съвкупност от съоръжения и инсталации, които са функционално свързани и обособени в конкретна площадка, в която се съхраняват над 160 000 т дизелово гориво, около 45 000 автомобилен бензин и над 11 000 реактивно гориво. Резервораият парк разполага с 28 резервоари с общ обем 200 000 куб. м.

Потенциалноопасни събития със заплаха за населението и инфраструктурата, както и причините които ги предизвикват, са пожар и взрив. В резултат на тези обстоятелства съществува реален риск с възможни последиствия за населението и химически замърсяване на околната среда, без да се изключват пораженията в самото предприятие с висок рисков потенциал, са детайлно описани във външния аварийен плана за предприятието

ПНРП са:

- „Алгънс“ с предмет на дейности, попадащи в обхвата на чл. 13 от закона за оръжията, боеприпасите, взривни вещества и пиротехнически изделия,

- „Екоенерджи“ ЕООД - обект, формиран като склад за пропан - бутан и пълначно на бутилки с втечен газ.

Риск от пожари

Опасността от възникване на пожари е променлива величина за различните сезони, условия и обекти.

Пожарът е процес на горене, в резултат на което се унищожават или повреждат материални ценности, често с опасност за живота и здравето на хората и не удовлетворява обществени и лични потребности.

Основни причини за възникване на пожари са природни явления и/или човешка дейност.

Взетите предвид четирите важни области на вредни последствия, приети като „социални последствия (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“, оценката на риска от пожари е изготвена на база подход и действия със следвана последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повтаряемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализиране възможните проявления на опасността при избрани сценарии на пожари в градски условия и горски пожари, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на проявлението на пожарите.

Видно от приложената таблица за оценка на риска, **пожар в градски условия е много вероятно да се случи с последствия и умерено ниво на риск**. Сериозността е определена на стойност **4.2**, респ. по-голям риск (оценка 2) е определен за последиците за околната среда, в сравнение на дадените оценки съответно 2, 2 и 3 за социални последици, последствия за инфраструктурата и икономически загуби.

За управляемостта при преценяване риска от пожари в градски условия е дадена средно-аритметическа стойност **2.5**, изразена по-голяма (оценка 4) в полза на възстановяване, следвана с еднакви (2) по-малки стойности за управляемост при превенция, готовност и реагиране. Нараставанено на риска има стойност **3**, предвид обективни анализи в тази област. Полученият общ сбор е **9.3**.

В приложената таблица за оценка на риска е отразено, че **горски пожар е много вероятно да се случи с последствия и умерено ниво на риск**. Сериозността е определена на стойност **4**, респ. определена с еднакви стойности за социални последици, последствия за инфраструктурата, икономически загуби и последствия за околната среда. За управляемостта при преценяване риска от горски пожар е дадена средно-аритметическа стойност **2.75**, изразена в полза на реагирането (3) и възстановяването (4), следвани с еднакви по-малки стойности (2) за управляемост при превенция и готовност. Нараставанено на риска има стойност **3**, предвид обективни анализи в тази област. Полученият общ сбор е **9.8**.

В зависимост от мястото на възникване, пожарите биват регистрирани като пожари в: жилищни, промишлени и селскостопански обекти, транспорта, горски и полски масиви и др.

За намаляване броя на пожарите и щетите, както и намаляване риска от тях, е необходим системен подход, свързан с повишаване ефективността на обучението в учебните заведения и по-висока култура в областта на пожарната безопасност сред децата, възрастните и тази, необходима при управление на производствени процеси и търговия.

Прилагането на своевременни превантивни мерки за недопускане възникване на пожар и за ограничаване разпространението му при възникване, както и познаването на противопожарните правила, е необходимо условие за ефективна борба и намаляване риска от пожар.

Сезонно на територията на Община Сливен пожари възникват не само в горските масиви, но и в полските, имотите на гражданите, а през отоплителния сезон - предимно в сградния фонд. Най-често възниква в резултат на целенасочена човешка дейност, средства за производство, или при определени външни условия.

Неговите опасни фактори: температурно и токсично въздействие върху човека, разрушаване конструкции на сгради и съоръжения и унищожаване имущество и селскостопанската продукция и горите, имат отрицателни екологични, икономически и социални последици.

Пожарогасителна и спасителна дейност е показана като сравнение на произшествията за последните 5 години в таблицата:

Година	Пожари			АСД	Техн. помощ	Всичко произшествия	Дежурства ПП	Пом. на други РСПБЗН	Лъжливи	Всичко излизания	Интензивност	Загинали	Пострадали	Спасени	Евакуирани
	Със загуби	Без загуби	Общо												
2019	53	200	253	35	62	350	8	2	3	363	2,01	1	3	13	0
2018	54	114	168	18	71	257	15	2	8	282	1,56	0	2	9	0
2017	57	197	254	24	57	335	5	4	8	352	1,94	0	2	8	0
2016	47	92	139	25	43	207	5	1	11	224	1,23	3	1	6	0
2015	40	140	180	12	32	224	13	0	3	240	1,31	2	8	2	5

Най-чести причини за пожари с материални щети по години:

причини	2015	2016	2017	2018	2019
Късо съединение в ел. инсталации и уреди	11	17	15	20	16
Небрежност при боравене с открит огън	10	5	9	12	10
Техническа неизправност	7	4	9	9	9
Неправилно ползване на отоплит./нагреват. уреди	3	4	6	1	5
Умисъл	5	9	2	4	4
Строителна неизправност	2	2	3	1	3

Отрасли с най-много пожари с материални щети по години:

отрасли	2015	2016	2017	2018	2019
Жилищно стопанство, дейности на домакинства	13	13	25	17	27
Транспорт, складиране и пощи	14	20	20	15	12
Водопровод, канализация и сметосъбиране	3	2	3	4	4
Селско стопанство	5	3	7	8	3

Мащабни пожари могат да възникнат в:

- „Топлофикация - Сливен” ЕАД - опасността от взрив и пожар идва от дейностите съгласно технологията за използване на въглища като гориво и последващото отделяне на въглищния прах. Застрашени са от цялостно повреда на комуникации и разрушаване на прилежащите сгради на територията на обекта.
- „Петролна база” - Сливен, ТД Бургас към ДА ДРВВЗ - вследствие на пожара, горящата течност ще се разлее по територията на обекта и под действието на определени климатични условия продуктите от горене ще се пренесат към жилищните квартали, или промишлената зона. Огромният риск е ако възникне експлозия.
- „Е. Миролио” АД, „Декотек” АД - гъстотата на застрояване и липсата на достатъчно вода ще усложнят пожарогасенето. Сериозна опасност за населението, работниците и служителите и противопожарните органи представляват отделящите се продукти в резултат на горенето на текстилните материали – CO₂, CO, циановодород и неговите съединения, фосген и други.
- Фирмите от зърнено-фуражната и мелничарска промишленост - при пожар е възможно да се образува взривоопасна концентрация в бункерите за брашно;

- „Европейска светлинна индустрия - ЕСИ” АД - Сливен - в изградените инсталации за сгъстени газове е възможен взрив, вследствие на което ще бъдат засегнати прилежащите административни и производствени сгради. По-малка е вероятността да се засегне кв. Даме Груев от източната страна на фирмата.
- Газопроводът, преминаващ през централната градска част на Сливен - същият е с диаметър на тръбата 130 мм и налягане 6 атм. Уязвими места на газопровода са неговите открити преминавания покрай коритото на р. Асеновска в районите на Клуцохорски мост, Дамарски мост и товарна ж.п.гара. При пробив по трасето в нарушената цялост на участъка има опасност от възникване на пожар и взрив.

Тежка пожарна обстановка ще се създаде най-вече в сградите с височина над 30 м (жилищни и обществени) поради нарушени условия за успешна евакуация (изградени неправомерно решетки, затварящи пътя на евакуация, демонтирани или унищожени врати, ограничаващи задимеността на стълбищната клетка, унищожени съоръжения за пожарогасене и извествяване – пожарни кранове и др., преграждения в коридори и обособяване на нови помещения, незаконно предприети вътрешни преустройства на помещения, отслабване на конструкцията на сградата) и не на последно място, че РС ПБЗН не разполага с техника за извършване на гасителни и спасителни действия над 6-ти етаж.

През последните години на територията на община Сливен, високите температури, продължителното засушаване и проявленията на силни ветрове през летните месеци често са причина за множество пожари, освен в земеделския и горския фонд, но и във вилните имоти, дворни пространства, крайпътни сервитутни ивици и т. н. Налице е трайна тенденция към увеличаване на броя пожари в жилища, селскостопански постройки и други, поради неспазване на основни противопожарни норми и правила. Няма създадени навици у деца и възрастни, не се изучават задълбочено понятията и правилата за поведение при възникване на пожар в учебните заведения, лош пример.

Независимо от мащаба на възникнал пожар РС ПБЗН е в състояние да създаде организация, управление и координация за преките действие и привличане на допълнителни сили и средства.

При пожар в градски условия, освен, че съществува сериозна опасност за здравето на хората поради силната токсичност на продуктите на пожара, ще:

- се замърсят територии от околната среда от токсичните вещества, отделяни при пожар;
- се създаде сложна обстановка поради липсата на техника, което ще доведе до повишаване броя пострадали;
- бъде затруднено пожарогасенето в случай на неизправни противопожарни хидранти;
- се затрудни пожарогасенето поради извършени незаконно вътрешни преустройства и грубо нарушени норми в строителството;
- се затруднят действията на екипите при овладяване на пожар в населени места с воден режим - Сотиря, Бяла и Биково и други в случай на ограничено или липсващо подаване на вода;

- се забави процеса на пожарогасене поради наличие на трудно проходими пътища към пожароопасни райони;
- се увеличи рискът за здравето на хората и целостта на имуществото поради ниската култура на населението;
- се увеличи процента на пострадалите по причина невъзможна евакуация от по-високите етажи, както и невъзможност за овладяване на пожара, поради липса на съоръжения, с които е възможно действия над VII-тите етажи.

Вследствие възникнал **горски пожар** са възможни екологични, икономически и социални рискове. Екологичните рискове се изразяват в:

- обезлесяване и ерозия на почвите, промяна на водния отток, нарушаване на топлинния и водния баланс на екосистемите;
- унищожаване на уникални находища на редки и защитени растителни и животински видове, ограничаване на биологичното разнообразие;
- влошаване на санитарното състояние на горите и намаляване на поглъщателния капацитет на въглеродния диоксид;

Икономическите рискове са свързани с:

- загуба на материални ценности, дървесина и похабяване на горски ресурси след дългогодишно инвестиране;
- трайното увреждане на насажденията налага изкуствено възобновяване;
- извънредно отделяне на средства за ограничаване на вредните последствия;
- намаляване продуктивността на земите и влошаване на растежните условия и намаляване на приходите.

Социални рискове допринасят за:

- влошаване на микроклимата и условията за стопанска дейност;
- ограничаване на възможностите за поминък и обедняване на населението;
- обезлюдяване на районите.

Сред основните причини за възникването на големия брой пожари е небрежно боравене с огън, приключващата жътвена кампания и зачестилото палене на стърнища, растителни и други остатъци и отпадъци.

Независимо от изричната забрана за изгаряне на стърнища и растителни остатъци в земеделски земи и частни терени, част от земеделските стопани и собственици на вилни имоти продължават да не се съобразяват с нея.

Паленето на стърнищата предизвиква разрастването на пожарите към разположените в близост крайпътни ивици и необработваеми земи. Ежегодно се провежда информационна кампания сред населението, предимно в населените места. На сайта на общината се публикуват материали със съответните препоръки и съвети в помощ на гражданите.

Риск от снегонавяване (обилни снегонавявания, обледенявания и поледици)

Снежните виелици и заледявания са познато явление за територията на Община Сливен, характерни предимно за месеците декември и януари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните бури и заледявания, напълно зависими от спецификата на континенталния климат, водят освен до нарушаване на въздушни комуникации, блокиране на пътища и пр., но е възможно да поставят в рискова ситуация живота на много хора.

Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места и да причинят блокиране на транспорта, в това число достъпа на екипите на Единната спасителна система, прекъсване на електроснабдяването и водоснабдяването, затруднения в осигуряване на населението с хранителни продукти от първа необходимост. Ниските температури са причина за заледяване на участъци от пътните платна, обледеняването на електропроводи и други открити комуникационни линии.

Виелицата е силна снежна буря, съпроводена с много ниски температури, силни ветрове и обилен снеговалеж. Различните страни имат различни критерии, но обикновено се приема, че ветровете са със сила от поне 50 km/h, видимостта е по-малка от 100 – 200 метра и продължителността е поне 2-3 часа. Опасността от виелици се проявява най-често в нулева видимост и парализиране на отделни райони в продължение на дни. Отрицателният ефект е предимно за икономиката, но съществува реална заплахата и риска за здравето и живота на хората.

Виелиците може да доведат до повреди в инфраструктурата и комуникациите - късане на въздушни далекопроводи, повреди върху съоръженията на комуникационните оператори, в резултат на което да се преустанови електроснабдяване и водоснабдяване за населението, ведомствата, предприятия и общественозначими обекти, увреждане на околната среда от пречупване на клони и дървета, нарушения на инфраструктурата

Оценката на риска е изготвена на база подход и действия със следвана последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността от снегонавявания и свързаните с тях рискове, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повтаряемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализиране възможните проявления на опасността при снегонавявания, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на проявлението на снегонавяване. Взети са предвид и четирите важни области на вредни последиствия, приети като „социални последиствия (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“.

От приложената таблица за оценка на риска е видно, че е **много вероятно** опасността от снегонавявания да се случи, с **високо ниво на риск** и **умерени** социални последиствия, последиствия за инфраструктурата, икономически загуби и последиствия за околната среда, за което при преценяване на риска е отразена оценка **7.3** за сериозност. С получената средно-аритметична стойност **3.75** в таблицата е отразена оценката за управляемост, чийто стойности за превенция, реагиране и възстановяване е дадена по-висока оценка (4) в сравнение с готовността на управляемост. Получената оценка на нарастване на риска е **3**, а общият сбор **14.1**.

При анализиране и преценяване риска от **поледици** е получен общ сбор **11.5** и ниво на нарастване - **3**. От анализ на риска е видно, че е **вероятно** да се случи, с **умерено ниво на риск и малки последици**. Резултатът, свързан със сериозността на риска за социални последици, последици за инфраструктурата, икономически загуби и последици за околната среда е със стойност **5.5**, а средно-аритметичната стойност на управляемост за превенция, готовност, реагиране и възстановяване е **3**, съответно с оценки 2, 3, 4 и 3.

Предприемане на адекватни мерки срещу снегонавяванията, образуване на преспи и обледяване е от особено значение за осигуряване достъпа до населените места от общината по пътищата от Републиканската и общинската пътна мрежа.

Основните участъци от общинската пътна мрежа, по които е най-вероятно да възникнат снегонавявания, образуване на преспи и обледяване са отсечките: Сливен - Рамануша - посока Тополчане, Сливен - Чинтулово - Гавраилово - Селиминово, местност Чуката - Меча поляна - летовище Карандила - Българка, Бяла - Новачево - Градско, Бяла - Въглен, Стара река - Божевци - Изгрев.

Приблизително $\frac{1}{2}$ от територията на общината е планинска, което предполага сериозни затруднения за населението и пътните превозни средства от тази част на общината през зимния сезон, вследствие на обилни снеговалежи, обледеняване, поледици и снежни бури, в това число и поражения върху пътната мрежа. При тези дадености, е възможно да се създаде сложна пътна обстановка, свързана със затваряне на старопланинските проходи и пътищата – II-53 (Елена-Ямбол), III-488 (Градец-Сливен), I-6 (София-Бургас) в районите на Бинкос и Сливен – Петолъчката, а така също и по-голяма част от четвъртокласните пътища, както в планинската така също и в равнинната част на общината. Снегонавявания и обледеняване са възможни в районите на Сливенските минерални бани - Злати Войвода, Старо село -Каменово на път II-66 Сливен-Нова Загора.

При определени климатични условия (температура на въздуха и валежи) е възможно обледеняване и прекъсване на магистралните 220 KV и 110 KV и главните електропроводи. Пръстените в които са свързани изводите, осигуряващи с ел.енергия фирмите, учрежденията и населението, осигуряват непрекъснатост на електроснабдяването при излизане от строя на някои от тях. „Електроразпределение” АД – КЕЦ Сливен поддържа резерв от необходимите материали, аварийни групи и техника за бързо отстраняване на аварията.

Областно пътно управление Сливен има създадена организация, с която поддържа денонощно дежурство от хора и техника за бързото снегочистване и обработка на залежените участъци от републиканска пътна мрежа.

Проходимостта по 321.200 км общинска пътна мрежа се поддържа от дружество, което сключва с общината договор за зимно поддържане. За целта са изградени опорни пункта:

- база „Команден център” Сливен обслужва пътищата в равнинната част, пътя Сливен-Карандила и Сливен-Раково, както и уличната мрежа на града;

- Опорен пункт с. Бяла обслужва пътищата Бяла-Въглен; Бяла-Новачево-Градско;
- Опорен пункт с. Стара река обслужва пътища Стара река-Средорек-Божевци, местност Варниците-Божевци-Изгрев-граница Община Елена и пътищата до селата Ръченица и Зайчаре и м. Чуката - стационарирана верижна машина

В планинската част в местностите Карандила и Даулите се намират почивни станции с капацитет повече от 1 000 човека. През празничните дни и в зимните месеци в тези бази, както и в хотелите и частните къщи от селата, разположени в планинската част на общината - Раково, Ичера, Стара река, Бяла, са максимално запълнени. При усложнена зимна обстановка рискът голям брой туристи да бъдат блокирани в планината е изключително висок.

През зимния период, при обилни снеговалежи, характерният за Сливенски регион пулсиращ вятър предизвиква образуване на преспи с височина повече от 3 метра и дължина над 20 метра. Снежната покривка в участъци в планинската част достигат повече от 1.5-2.0 метра и над 1 метра в равнинната част на общината, което предизвиква сериозни затруднения за населението.

При обилни снеговалежи

ще се създадат затруднения в ежедневието живот и в дейността на хората, изразяващи се във:

- нарушение на транспортните комуникации - затваряне на старопланинските проходи и основните пътища – път II-53 (Елена-Сливен), II-48 (Котел-Петолъчката), III-488 (Ичера-Сливен), I-6 (София-Бургас), а така също и по-голямата част от четвъртокласните пътища;
- активизиране на свлачищата и срутищата на път II-48 (Омуртаг-Петолъчката), III-488 (Градец-Сливен), също и други, възникнали в райони от четвъртокласната пътна мрежа;
- прекъсване на електрозахранването - прекъсване на магистралните 110 kV и главните електропроводи;
- нарушаване на водоснабдяването;
- нарушаване на комуникационните връзки;
- блокиране на населени места в резултат на натрупаните преспи;
- нарушаване снабдяването на населението с хляб и продукти от първа необходимост;
- усложняване доставката на твърди и течни горива за отопление;
- затруднения при транспортиране на болни, родилки, нуждаещи се от хемодиализа, до специализирани болнични заведения и др.;
- затруднения при придвижване на медицинските екипи до блокирани от снега селища;
- блокиране на туристи в планинската част на общината;
- нарушени транспортните комуникации и блокирани в резултат на образували се преспи част от населените места;
- неправилно насочени сили и средства, в т.ч. неправилни действия за предприемане на адекватни мерки, поради медийно преекспониране на ситуации, симулации на ситуации, подценяване или надценяване на обстановката от обществеността.

Проходимостта на градската и улична мрежа е ангажимент на дружеството с договор по чистотата. Ежегодно се утвърждават оперативни планове за действие, взаимодействие и координация при възникване на критични ситуации, в които са разписани приоритетите и маршрутите за зимно поддържане в града. Предимство е заложено за основните улични артерии, по които се движи обществения транспорт, подходите към обществено значими обекти (здравни заведения , училища, администрации, ОД на МВР и т.н.), мостови съоръжения, спирки и други.

Риск от силни бури

Силни бури, придружени с гръмотевици, са характерни в периода на началото и края на лятото и началото на есента. Явлението се случва едновременно с проблясването на светкавицата, но ние чуваме самия гръм след като видим проблясъка, понеже скоростта на светлината е многократно по-голяма от тази на звука.

Гръмотевицата е разряд на статично електричество в атмосферата и като явление има предсказуеми последици - значителни материални щети, не рядко и човешки жертви.

Оценката на риска е изготвена на база подход и действия със следвана последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността от силни бури и свързаните с тях рискове, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повторемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализиране възможните проявления на опасността, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на проявлението на силни бури. Взети са предвид и четирите важни области на вредни последици, приети като „социални последици (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“.

Общият сбор за опасността от силни бури е **13.8**, при оценката на нивото на нарастване на риска **3** с анализ на риска - много вероятно, с умерени последици и високо ниво на риск. Резултатът за сериозността относно социални последици, последици за инфраструктурата, икономически загуби и последици за околната среда е със стойност **7**. Средно-аритметичната стойност на управляемост е аналогична на тази, посочена при преценяване на риска за снегонавявания - **3.75**.

Гръмоотводите в големите градове безспорно решават проблема, въпреки че в последните години се заговори за възможността елзарядите да се промъкнат в жилищата по небезопасните кабели за телевизори и компютри, но по-страшно е за всички, които са на открито, независимо дали са в град или на полето, твърдят специалистите.

Много хора приемат мобилните телефони като опасни при гръмотевична буря, но всъщност те не крият риск мълнията да се стовари върху собственика им.

Ефективната защита за сградите е изграждане на мълниезащитна система.

В тази връзка над 90 % от обектите, общинска собственост са осигурени с надеждна мълниезащита.

За населението е важна културата на поведение, независимо, че са известни начините за самозащита при възникване на това природно явление. Най-сериозен риск съществува за тези, които работят на открито и не знаят основните правила.

Необходимо е да се знае, че:

- всякакви метални предмети хвърляме далеч от себе си,
- заставаме далеч от дърво, стълб, телени огради, стърчащи канари и други,
- клякаме или лягаме, ако сме на равно поле (за да не стърчим над местността),
- при невъзможност да се отдалечим от опасното място, сядаме върху сух предмет (не влажен!!!). При изолация под краката, навеждаме главата си надолу и притискаме колене към гърдите, отлепваме краката си от земята и се стараем нищо да не стърчи от нас, не докосваме земята с ръце!
- ако сме изправени и усетим натрупване на електрическо напрежение (изтръпване на кожата, настръхване на косата...), незабавно се хвърляме на земята, падаме на колене с ръце върху земята, после бързо лягаме,
- ако сме в планината, търсим пещера за подслон, заставаме поне на три метра от входа ѝ, като избягваме скални навеси с цепнатини и течаща вода.

Установяването в постройки с гръмоотводи е най-доброто решение, като заставаме далеч от електрически контакти, изключваме електрозахранването, антените на радио и телевизионни приемници.

Геоложки риск - свлачища

Възникването на свлачищата е резултат от комбинираното въздействие на природни и антропогенни фактори - геолого-тектонско развитие и морфологията на района, интензивността на валежите, речна ерозия, състоянието и експлоатацията на съществуващите ВиК мрежи, липса на дъждовна и битова канализация и др.

Свлачищата са неблагоприятни явления, които формират потенциална геодинамична опасност. Проявлението им като природно явление се изразява в нарушаване устойчивостта на големи земни или скални маси с предпоставки за придвижването им в посока плъзгателни равнини. Причини за възникване на свлачища са предимно специфика на релефа, геоложки дадености за района и преовлажняване.

В планински райони обилните валежи или наводненията могат да доведат до кални или скални свлачища, които могат да се получат също и при земетресения и поройни дъждове, както и при интензивни валежи и снеготопене през пролетните месеци.

Свлачищата могат да бъдат прогнозирани. В по-голяма част от случаите, свлачищната опасност няма внезапен характер, което позволява да бъдат регулирани с технически средства. Те причиняват множество провадания по пътните настилки, прекъсване

на единствени пътни връзки и възпрепятстване движението на хора и превозни средства, като успоредно с това застрашават живота и безопасността на преминаващите.

Около 1000 са регистрираните свлачища в нашата страна, с които са засегнати над 200 000 декара площ.

За намаляване риска от опасността е необходимо своевременно предприемане на мерки по отвеждане повърхностни води от мястото на свлачищния масив, укрепителни работи, изграждане подпорни стени или заскаляване на участъците.

Оценката на риска от свлачища и свързаните с тях рискове е изготвена на база подход и действия със следвана последователност и етапи, свързани с идентифициране на опасността, стесняване списъка, изключвайки опасности, чиито мащаб, вероятност, период на повтаряемост, местоположение или скорост на ескалиране, ги прави неподходящи за по-нататъшно разглеждане, анализиране възможните проявления на опасността от свлачища, уясняване вероятността за възникване и последиците за населението, инфраструктурата и околната среда и предвиждане мерки за действие и противодействие на проявлението на свлачища.

Взетите предвид четирите важни области на вредни последствия, приети като „социални последствия (С)“, „последствия за инфраструктурата (И)“, „икономически загуби (З)“ и „последствия за околната среда (О)“, при анализа на риска, видно от приложената таблица, опасността от свлачища има **вероятност** да се случи с **последствия и умерено ниво на риск**.

Сериозността е определена със стойност **3.2**, респ. най-голям риск (оценка 3) е определен за последствията за околната среда в сравнение с оценката 2 на последствията за инфраструктурата и икономически загуби и най-ниска - 1, за последствията като социални последици. При преценяване риска от свлачища за управляемост е дадена средно-аритметическа стойност **4.5**, изразена с оценка 5 за възстановяване и реагиране, а за превенция и готовност оценката е със стойност 4. Нарастването на риска има стойност **3**, предвид природни фактори и динамиката на метеорологичните процеси през последните години. Полученият общ сбор **10.7**.

Обследваните и регистрирани от „Геозащита“ ЕООД - Варна в Националния реистър към МРРБ свлачища са 23 броя, предимно в планинската част на общината. Всички те са със съвременна възраст, обследвани и наблюдавани от 2005 г.

С предприети и изпълнени по предписания на геозащитното дружество незабавни спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи, по-голямата част от тях към момента не представляват опасност за населението, инфраструктурата и околната среда. Потенциални са три свлачища: SLV 20.62061-02 - с. Раково, източен край на селото, склона над десния бряг на р. Луда Камчия, SLV 20.68117-01 - с. Сотиря, над депланирана стена от ул. „Сини камъни“, идентифицирано като локално свлачище, и свлачище SLV 20.51929-02, находящо се на единствен общински път между селата Бяла – Новачево.

За свлачище SLV 20.62061-02 в с. Раково са изготвени ИГП и инвестиционен проект. За свлачище SLV 20.68117-01 в с. Сотирия, е входирано искане за извършване на инженерно-геоложко проучване и изготвяне на инвестиционен проект. За свлачище SLV 20.51929-02 - път Бяла-Новачево се изискват предпроектни проучвателни работи.

С финансова подкрепа на Оперативна програма „Околна среда“, свлачище с регистрационен номер SLV 20.07613-09 в селище Качулка и свлачище на път II-53 Елена-Сливен, км 102+800 Ямбол - SLV 20.07613-14, са изпълнени укрепителни мероприятия. На основание изготвения Технически паспорт и изпълнен проект за свлачището в селище Качулка, съгласно петгодишен договор за режимни наблюдения на изпълнената противосвлачищна система, се изпълнява мониторинг за състоянието ѝ. Укрепеното свлачище в с. Сотирия с рег. №SLV 20.68117-02 -01- с. Сотирия, е въведено в експлоатация с издадено от ДНСК разрешение за ползване, има изготвен Технически паспорт и стартират режимни наблюдения.

III. ПРЕВЕНЦИЯ

Разделът представя процеса, мерките и дейностите за превенция, с цел намаляване на риска от бедствия (риските определени в раздел ПРОФИЛА НА РИСКА, които касаят общността в общината и са от значение за СНРБ).

Организацията, координирането и провеждането на превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия се осъществяват от Кмета на общината. Кметът организира и ръководи защитата при бедствия на територията на общината, създавайки организация за ранно предупреждение за бедствия и планира в проекта на общинския бюджет финансови средства за защита при бедствия.

За подпомагане изпълнение дейностите по защитата, съгласно ЗЗБ, е създаден общинския съвет за намаляване на риска от бедствия. Със заповед на Кмета, който е и Председател на съвета, е определен състава му, в който влизат заместник-кметовете на общината, главният архитект на общината, представител на общинския съвет, представителите на структурите за спешно реагиране, юридически лица и други, имащи отношение към намаляването на риска от бедствия. Съветът работи по утвърдени правила и указания и насоки на Съвета по чл. 62, ал. 3.от ЗЗБ. Той разработва и координира дейностите по изпълнението на общинската програма за НРБ, следи основно и за актуализацията на общинския план за защита при бедствия и прави преглед и изготвя годишен доклад до съвета по чл. 64а, ал. 1 за състоянието на защитата при бедствия на територията на общината.

Целта

е да се представи рамката, насоките на СНРБ, структурите, ролите, отговорностите и процесите, които могат да бъдат приложени за въздействие върху рисковете и постигане на дългосрочно намаляване на риска от бедствия. За изпълнение целите на Националната програма за намаляване на риска от бедствия, съгласно изискванията на ЗЗБ и във връзка с намаляване на рисковете, определени с областния ПЗБ, е разработена и общинска програма за намаляване на риска от бедствия, приета от Общинския съвет.

Основните компоненти

Основните принципи и критерий за намаляване риска за живота и здравето на населението, техническата и социалната инфраструктура и околната среда са свързани с:

- недопускане изграждане на обекти без спазване на установените законови нормативи за сеизмична устойчивост,
- поддържане в изправност на язовирни стени и съоръженията към тях,
- поддържане нормална проводимост на речните корита в урбанизираната им територия,
- постоянен мониторинг на потенциалите свлачищи процеси и ликвидиране на активните свлачища;
- адекватна организация и действие по зимно поддържане на общинска пътна мрежа и улици в град Сливен,
- информираност на населението за потенциалите опасности и рискове от бедствия,
- постоянен контрол на обекти от критичната инфраструктура,
- паспортизация на сгради, мостови съоръжения и т.н.,
- обследване и премахване на опасни и самосрутващи сгради,
- поддържане в изправност комуникациите за действие, взаимодействие и навременно оповестяване.

Процесите на управление по намаляване риска от бедствия следват хронологията:

- набиране и обмен на информация за състоянието на защитата при бедствия и потенциалните рискове,
- анализ и взимане на решения за намаляване риска от бедствия на заседание на СНРБ,
- споделяне на отговорности при управление на риска, в т.ч. и с други органи и институции, имащи отношение по защитата при бедствия,
- прилагане на адекватни практики за намаляване риска от бедствия (прилаганите практики от вчера, не са адекватни днес, неуспеха в управлението на риска, залага риска на провал...),
- подготовка на силите за реагиране и населението при бедствена ситуация.

Резултатите от извършени дейности и мероприятия с конкретни данни, справки и параметри се отчитат с годишния доклад за състоянието на защитата на територията на общината, който се изготвя и приема от СНРБ и изпраща на Областен управител.

Конкретните политики, мерки, методи и/или средства и дейности за постигане на желаните резултати за намаляване на риска от бедствия чрез превенция са:

- повишаване нивото на култура на поведение на населението при бедствия,
- повишаване капацитета на органите на управление за действие и взаимодействие не само при възникване на бедствия, но прилагане мерки за тяхната превенция - интерактивни обучения и тренировки с кметове на кметства, доброволци от

доброволни формирования, представители на културни институции (читалища, музеи и др.), общински структури, детски градини, учебни, социални и здравни заведения,

- повишаване застрахователната култура на населението по отношение риска от бедствия,
- изграждане, където не са изградени, мълниезащити, пожароизвестителни и противопожарни системи,
- спазване утвърдените критерий за ниво на опасност при реките, респ. I-ва степен – много опасно за незабавни мерки, II-ра степен – потенциално опасно при възникване на сложна метеорологична обстановка, III-та степен – опасност с необходимост от планиране на мерките, и приоритетност за предприемане на необходимите мерки по възстановяване проводимостта и устойчивостта на бреговите ивици,
- разпространение на информационни и образователни материали сред населението,
- поддържане актуалност сайта на общината по въпросите на защитат при бедствия,
- съдействие на компетентните органи (РЗИ, ОДБХ, РД ПБЗН, РИОСВ, БД, ДАМТН и др.) при прилагане мерки за намаляване риска от бедствия в случаи на възникване на потенциали опасности за населението, инфраструктурата и околната среда.

Предизвикателства при планиране на мерките и дейностите по превенция

- изграждане на образователна инфраструктура в паркопространство с надграждане в електроен вариант,
- иновации и нови технологии за намаляване риска от бедствия.

Определените критерии, ведно с резултатите от извършени мероприятия и прилагани политики и практики за намаляване риска от бедствия създават общо разбиране и тълкуване на целите, принципите и дейността по превенция.

Органите на управление, администрацията, контролните органи и населението, всички те са заинтересовани страни по прилагане мерките за намаляване риска от бедствия и защитата при възникване на събитие.

Превантивната дейност

се извършва с цел намаляване на риска от бедствия и включва: анализ и оценка на рисковете от бедствия, планиране разработване и изпълнение на програми и проекти за намаляване на риска от бедствия, мерки за защита на критичните инфраструктури, проектиране, изпълнение и поддържане на строежите във връзка с намаляване на риска от бедствия, поддържане системи за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване, осигуряване на места и условия за временно настаняване на пострадали (засегнати) при бедствия, осигуряване индивидуални средства за защита, обучение и практическа подготовка на органи на управление, силите за реагиране, доброволните формирования и населението.

Превенцията е задължение на всички и всички нива.

Съгласно разпоредбите на Закона за защита при бедствия, отговорен за извършване на превантивни дейности е Кметът, който организира, координира и провежда превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия.

По определената категоризация за урбанизирана територия Община Сливен е със смесена категоризация. Град Сливен е от първа група населено място с над 80 000 души, а населените места от общината са от четвърта група - населени места с население под 10 000 души.

Изпълнението на превантивните дейности е на база годишни разчети и включване на обекти в Разчета на поименното разпределение на Капиталовата програма на общината, който се приема от Общинския съвет за изпълнение от Кмета на общината с неговите структурни звена. Предложението на обекти за включване на обекти в Разчета е на база извършени обследвания, проверки и анализи по инфраструктурата (техническа, социална, образователна и т.н) на общината.

В резултат на изпълнени обекти, които са възложени с цел извършване на основни и текущи ремонти по социалната (социални домове, центрове и др.), образователната и културната (училища, детски градини, читалища, културни учреждения) и техническата инфраструктура (пътна инфраструктура, ВиК мрежи и др.), изграждане мълниезащити, пожароизвестителни и пожарогасителни системи, възстановителни и укрепителни мероприятия, поддържане нормална проводимост на речните корита и мостовите съоръжения, осигуряване нормална експлоатация на язовирните стени и съоръженията към тях на язовието, общинска собственост и други, не са допуснати не само нарушения на нормалния ритъм на живот, но и не е застрашено здравето и живота на населението.

Благодарение на доброто взаимодействие между общината, службите за спешно реагиране, доставчиците на основни стоки/услуги, териториалната администрация и териториалните звена на централната администрация на изпълнителната власт, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други, имащи отношение към намаляването на риска от бедствия на територията на общината, е налице общо разбиране сред всички тях за общите цели, които трябва да бъдат постигнати чрез превенция и как това да се случи.

Доказателството е в ефективността на провежданите заседания на СНРБ и тези при привеждане в готовност и работа Щаба за изпълнение на плана за защита при бедствия, където част от тях са диалогични, отворни и компетентни членове.

Важно отношение за намаляване риска от бедствия има добрата координация между плана за защита при бедствия и изготвените оперативни планове за действие през пожароопасния и зимен сезон.

Ежегодно със заповед на Кмета се осигурява постоянно дежурство от длъжностни лица и автомобили. Това е изключително добра практика, доказала ефективността си при възникнали ситуации, когато навреме са минимизирани, предотвратени и ликвидирани потенциални рискове. Съкратено е времето за реагиране, което води от само себе си до намаляване загубите и необходимите ресурси.

За овладяване на всяка една критична ситуация първата реакция е най-важна. Ето защо осигуряването на необходимия капацитет е изключително важно. Капацитетът изиска не само компетентни длъжностни лица, отговорни за включване в действие, но и технически и финансов ресурс.

В структурата на Общинската администрация е създаден отдел „Сигурност и управление при кризи“, който работи по утвърдени Вътрешни правила и процедури, необходими за прилагане на превантивни дейности и спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

Отделът поддържа вътрешен регистър на дружества, сключили предварителни споразумения с Кмета във връзка с осигуряване плана по чл. 9. ал. 10 и на основание чл. 9 ал. 17. от Закона за защита при бедствия, и заявления капацитет на дружеството, в т. ч. произтичащите задължения по чл. 37, Глава четвърта, Раздел II от закона.

На експертите в отдела са вменени отговорности, свързани изпълнение целите на плана, изпълнение на обекти с превантивен характер и такива, които изискват спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи, с разписани срокове и инвеститорски контрол.

Експертите от отдела притежават необходимата експертиза за наблюдение и оценка на резултатите от приложените мерки и дейности по намаляване риска от бедствия.

Определяне мерките за превенция

Политиката на превенция за намаляване риска от бедствия е в съответствие с приетите Стратегия за развитие на община Сливен 2014-2020, Програма за намаляване риска от бедствия 2019-2030 г., Програма за опазване на околната среда, Външен аварийен план на ПВРП, Плана за развитие на община Сливен 2014-2020 г., Общ устройствен план на общината, План за управление на отпадъците.

Разписаните мерки в плана са определени от Съвета за намаляване риска от бедствия и те съответстват на поставените цели за намаляване риска от бедствия, изпълнявайки превантивни дейности за недопускане, минимизиране и ликвидиране на потенциали опасности при бедствия.

Планираните мерки са измерими с получените резултати от изпълнение на обекти, включени в Разчета на поименното разпределение на Капиталовата програма на общината, който се одобрява от Общинския съвет.

Ежегодно планираните финансови и материални ресурси осигуряват защитата при бедствия. Успехите са изразени в резултатите, свързани с недопуснати нарушения на нормалния ритъм на живот в общината и заплахата за живота и здравето на населението, което е на база последователната политика на общината в областта на защитата при бедствия.

На основание извършени проверки, огледи на място за състоянието на инфраструктурата и анализи за необходимите мерки, водещи до ликвидиране или намаляване риска от бедствия, е увеличен общинския бюджет за изпълнение превантивни дейности на обекти и същите са включени в Разчета на поименното разпределение на Капиталовата програма на общината.

Все по-голямо внимание се обръща на обекти от техническата, социалната, образователната, здравната и културната инфраструктура, за които се възлагат изпълнението на текущи и основни ремонти с цел намаляване риск от възникване на критични или бедствени ситуации.

С планираните мерки е осигурена адекватна връзка с целите на НСНРБ.

Направените договорености за осигуряване своевременна доставка при необходимост от храни и стоки от първа необходимост, техника за изпълнение на превантивна работа, както и изграденото сътрудничество и партньорство със службите за спешно реагиране (РД ПБЗН, РУП, ЦСМП и БЧК), териториалната администрация и териториалните звена на централната администрация на изпълнителната власт, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други е гаранция за дългосрочно, стратегическо намаляване на риска от опасности.

При разработването на мерките са взети под внимание определените задължения и произтичащите и очаквани от тях резултати съгласно от Закон за водите, Закон за устройство на територията, Закон за опазване на околната среда и др.:

Ежегодно със заповед на Кмета в изпълнение изискванията на Закона за водите, междуведомствена комисия с представители на РД ПБЗН, БД, РИОСВ и Общинска администрация, се извършва оглед на речните корита.

Изключително ефективно се оказва приетата по идея на отдел „Сигурност и управление при кризи“ методика за определяне критерий на ниво на опасност при реките.

Определените степени на опасност:

- I-ва степен - много опасно за незабавни мерки,
- II-ра степен - потенциално опасно при възникване на сложна метеорологична обстановка,
- III-та степен - опасност с необходимост от планиране на мерките, и приоритетност за предприемане на необходимите мерки по възстановяване проводимостта и устойчивостта на бреговите ивици,

помагат при изготвянето на програмите за планово почистване на критичните участъци от речните корита да бъдат мотивирано приоритизирани дейностите, а оттам и разумно финансово осигуряване.

Това е положителна практика и резултатите са измерими в постигната нормална проводимост на над 90% от речните корита на реки и дерета в тяхната урбанизирана територия.

Изпълнените превантивни мерки и дадените предписания от органите на ДАМТН на язоирите, общинска собственост, поставят територията на общината без заплахата от наводнение в резултат на авария в язовирните стени и съоръженията към тях.

На територията на общината се намират две предприятия с нисък рисков потенциал (Алгънс АД, Екоенерджи ЕООД) и едно с висок рисков потенциал (Петролна база към ТД Бургас, ДА ДРВВЗ).

Под ръководството на РИОСВ Стара Загора с участието на представител от общината се извършват планови проверки относно тяхната безопасност за населението и инфраструктурата.

В изпълнение изискванията на Закона за опазване на околната среда за ПВРП - Петрола база Сливен е изготвен и приет от Общинския съвет Външен аварийен план с ясно разписани цели, задачи и мерки за изпълнение на плана.

Превантивната дейност, свързана с изпълнение на строителство (текущи и основни ремонти, СНАВР, укрепителни мероприятия по свлачищни процеси) се извършва при строго спазване изискванията на Закона за устройство на територията.

За ефективна оперативна работа по организацията на дейностите по превенция в общината се работи по утвърдени със заповед на Кмета Вътрешни правила.

Разписани са отговорностите и задълженията на различни нива - оперативни дежурни, структурни змена от администрацията, ръководните нива и връзката с взаимодействащите ведомства, институции и дружества.

Ефикасността на комуникацията със заинтересованите страни, включително дружествата, сключили споразумения Кмета, се засилва и затвърдява при провеждане на работни срещи, инструктивни съвещания, семинари, в т.ч. и провежданите интерактивни саседания на органите на управление със симулации на ситуации. Общината поддържа система от мобилна телефонна връзка на всички нива на управление.

Важен дял от провежданата политика на превенция за намаляване риска от бедствия е обучението на:

- общинската администрация и общинските структури,
- кметове и кметски заместници на населените места,
- ръководен състав на детски градини,
- ръководство и екипи на социални заведения,

- управляващи органи на културни институции и читалища.

Превенцията изисква адекватна реакция на органите на управление и населението, всички те участници в процеси на възникване на бедствени ситуации.

Това се постига с повишаване капацитета на управление и правилно поведение при бедствия със средствата на стандартни и интерактивни обучения.

Обучението на органите на изпълнителната власт, другите държавни органи и населението е задължително. Кметът организира обучение на служителите от администрацията и общинските структури, което изисква повече ресурс за провеждане на мероприятия, които да доведат до по-висок управленски капацитет и по-ефективни действия за справяне с възникнали ситуации на територията на общината, криещи заплаха за населението, инфраструктурата и околната среда.

В системата на предучилищното и училищното образование и в системата на висшето образование се провежда обучение за защита при бедствия и за оказване на първа долекарска помощ и се извършва в съответствие с държавните образователни стандарти.

При обучението в детските градини се използват формати на състезателни игри, презентации на видовете бедствия в страната и характерните за нашата община, поведение на деца преди и по време на бедствие и конкурси за рисунка „С очите си видях бедата“. Децата проявяват хипер любопитство, а това е показателно, че интересът следва да бъде поддържан катеорично.

Всички 326 933 учащи ежегодно преминават обучителен курс в часа на класния ръководител. Практика е представител от отдел СУК да провежда интерактивни занятия с ученици по покана на ръководствата на училищата и детските градини. Отчита се, че предоставения в часовете образователен материал и информация се усвоява много по-резултатно и трайно, когато гостува специалист от сферата на защитата.

Обучението на населението за начините на поведение и действие, самозащита и за изпълнение на защитни мерки при бедствия, е организирано от Кмета с предоставяне информация по подходящ начин чрез средствата за масово осведомяване, срещи, поддържане информация на интернет страницата на общината и други подходящи и предизвикани формати.

Поради обстоятелствата, че през последните години все по-често се живее и работи в критични ситуации, свързани с резки метеорологични промени, аварии, катастрофи и пр. се счита, че подготовката на населението и учащите се не е на достатъчно добро ниво. В тази връзка инициативата за изграждане на образователна инфраструктура в паркопространство ще доведе до повишаване общата култура за адекватна реакция и поведение на защита и самозащита при бедствия за цялото население, макар да има още други приложими форми за подготовка и самоподготовка за действие и взаимодействие за намаляване риска от бедствия.

Приносът от извършваната и резултатна превантивна работа в общината е принос към общата инфраструктура и изграждането на устойчива общност.

IV. ГОТОВНОСТ

В раздела се описва готовността за справяне с бедствия, включваща планиране, обучение, тренировки на съставните части на ЕСС и населението.

Готовността се състои от основно свързаните аспекти:

- готовността на общината, като част от допълнителните съставни части на Единната спасителна система, доброволните формирования, дружествата, сключили с Кмета предварителни споразумения със заявен капацитет за включване в ликвидиране и намаляване риска от бедствия;
- разчета основни съставни части на ЕС (ПБЗН, РУП, ЦСМП и БЧК), лечебни и здравни заведения, териториалната администрация и звена на централната администрация на изпълнителната власт, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел и т.н. и готовността им за включване в процеса на управление риска от бедствия като заинтересовани страни;
- готовност на населението за адекватна реакция и поведение на самозащита при бедствия. Тази готовност е функция на резултатно обучение и информираност за потенциалните опасности.

Целта

е да се извърши преглед на текущите нива на организационна готовност и готовността на населението, ведно с представяне капацитета и възможностите за реагиране и възстановяване при бедствия.

Основните компоненти

- Описание на текущите нива на готовност на съставните части на ЕСС и готовността на населението, въз основа на получените резултати за „Готовност“ в раздел ПРОФИЛ НА РИСКА на този план;
- Описание на проблемите, които възникват от текущите нива на готовност, свързани със спецификата на района на действие на СНРБ;
- Описание на мерките за готовност, свързани с поддържането и подобряването на готовността, включващи планиране, обучение и тренировки;
- Кратко описание на методите и средствата, необходими за изпълнение на мерките;
- Посочване на задълженията, подпомагащи планирането на готовността;
- Описание на дейностите, свързани с готовността.

Идентифицираните проблеми, свързани с готовността са:

- на ЕСС - съставните ѝ части се включват при възникнала необходимост по поискане на кмета на общината, чрез ОЦ на РДПБЗН. Кметът определя със заповед Ръководител на място, съобразно вида бедствие и експертизата му;
- в случай, че разчетения ресурс е недостатъчен за ликвидиране последствията от бедствието, Кметът може да поиска помощ от Областния управител;
- със създадената структура в Общинската администрация - отдел „Сигурност и управление при кризи“, общината разполага с компетентни длъжностни лица, не само от отдела, но и от други звена на администрацията;
- чрез осигурения постоянен достъп до информация (публични регистри и т.н.) е установена връзката с плановете на други институции. В случай на нужда е изградена организация за привличане на необходимите ресурси (храна, транспорт, строителна техника, медицинска помощ и др.) и начина им на привличане;
- на база опита при стари събития е установено, че координацията между съставните части на ЕСС и общината е на необходимото ниво;
- общината има създадена организация относно доставка и осигуряване населението със стоки от първа необходимост. През двата сезона (есенно-зимния и пожароопасния) с цел по голяма оперативност, Кметът определя длъжностно лице за връзка с дружества, които притежават възможности и транспорт за изпълнение на тази услуга.

Готовност на населението

Съгласно ЗЗБ всяко физическо лице има право на информация за мерките за осигуряване на защитата, обучение за начините на поведение и действие при бедствия и е длъжно да понесе ограниченията във връзка с обявено бедствено положение, произтичащи от мерките, приложени от компетентните служби при провеждане на дейностите по защитата, помогне на всяко друго физическо лице, чийто живот или здраве са поставени на риск вследствие на бедствие, при условие че не рискува своя живот или здраве, информира съответния център за спешни повиквания или по друг начин да търси възможност за предоставяне на помощ, когато не е в състояние да предостави необходимата помощ лично, окаже съдействие в съответствие с възможностите си по искане на кмета на община или ръководителя на операциите и т.н.

Подготовката на населението по презумция е обучение и своевременно информиране с проверена и точна информация за събитието, което крие риск за хората.

Обучението за начините на поведение и действие, самозащита и за изпълнението на необходимите защитни мерки при бедствия, е организирано от Кмета чрез средствата за масово осведомяване, периодични срещи, поддържане информация на интернет страницата на общината и други подходящи и предизвикани формати.

Изследвайки потока от посетители в общината, на три места в сградите на Общинска администрация (информационен център, втори и трети етажи) са поставени информационни материали със съвети и препоръки за защита при бедствия, какво

представяват скалите на Медедев-Шпонхойер-Карник, Буфорт, саклата за нивата на радиационно замърсяване, кодовете (зелен, жълт, оранжев и червен), определящи метеорологичната обстановка.

Отчитайки социално икономическите обстоятелства и личните приоритети на всеки еди граждани предвид динамиката на социално-икономическите параметри на ежеднеието, е констатирано, че голяма част от населението подценява подготовката си за защита при бедствия и самозащитата и разчита единствено на органите на управление от общината и ЕСС.

В тази връзка, общината има добра практика да информира населението за евентуални бедствия и възникнали такива, давайки освен кокретната информация за събитието и предприетите мерки, но и конкретни препоръки за самозащита.

Общината не разполага със механизми за прилагане когато гражданите имат необходимост от запаси и приспособления за готвене.

В случай на необходимост от създаване на органиация за предоставяне на вода, продуктри и пр. Щабът за изпълнение на общинския план за защита при бедствия ще разчита за обмен на информации чрез ЕЕНСП 112 и деннонощния телефон на общината.

Налице е заделен фонд от жилища, общинска собственост за предоставяне на временно настаняване на бедстващи хора. Създадена е организация за настаняване в училища, читалища, детски и социални домове при необходимост и в зависимост от вида и мащаба на бедствието.

На основание извършени анкети сред учениците е установено, че трайни знания се усвояват предимно в началния курс.

За следващите възрастови групи е необходимо да се работи целенасочено към търсене на нови форми на обучение за постигане на целите.

На учениците от гимназиалния курс, предвид възрастта им, може да се разчита в определни ситуации на бедствия на помощ и взаимопомощ.

Определяне на мерки за готовност

Мерките за намаляване на риска от бедствия са определени и приложими от СНРБ , на база утвърдените правила за работа на Съвета и приетата от общински съвет общинска програма за намаляване риска от бедствия.

В приложенията на програмата са посочени обекти, които се включват в Разчета на поименно разпределение на Капиталовата програма на общината.

Мерките, методите и средствата за създаване на готовност, определени с целите на НСНРБ, са изразени в следния вид:

описание на мерките за готовност, според вида на бедствието	метод за изпълнение на мерките	средства за създаване на готовността
Организационна готовност		
Община Сливен	Наличен административен капацитет,	Обучение, офис осигуреност,
	Добро планиране,	Познания, анализи, разбирания и приложимостите им, свързани с действащото законодателството и практиката,
	Точни разчети за комуникации и координация,	Периодична актуализация,
	Пълна осигуреност с видове техника, съобразно вида и мащаба на събитието,	Периодични проверки и актуализиране заявената готовност,
	Ефективно изпълнение и отчетност на СНАВР;	Спазване разписаните процедури във Вътрешните правила за работа на отдел СУК и администрацията;
ЕСС	Налични комуникативни връзки с общината и адекватен обмен на информация за възникнало събитие,	Актуализация и коректно партньорство,
	Коректно взаимодействие при включване в СНАВР;	Ясни правила за работа и спазване на процедурите;
Дружества от вътрешния регистър на общината	Коректно предоставяне на капацитет при сключване на предварителните споразумения,	Спазване на договорни отношения,

	Качествено и в срок изпълнение на възложени СНАВР;	Отговорност на всички нива на изпълнение на СНАВР;
Доброволци от ДФ „Железни врати“ с. Стара река и „Грамадите“ с. Трапоклово	Обучение на теоретични и практически нива,	Планирани занятия, решаване на тест за проверка на знания и умения,
	Силни морално-волеви качества при поемане на отговорност и действия при включване в спасителни мероприятия;	Резултатни акции по овладяване на бедствието;
Планиране на готовността		
Изготвяне на специални планове за защита при бедствия - земетресение, наводнение, радиация, пожари, снегонавявания и бури	Разработване на най-тежки сценарии за бедствия в зависимост от определените рискове и преценка на необходимите сили и средства за справяне с тях;	Анализи, ясна характеристика и специфичността на бедствията, характерни за общината, добро познаване на инфраструктурата и потребностите за противодействие на бедствието и действията за намаляване риска от бедствия;
Обучение за повишаване готовността на		
Органите на управление	Семинарни мероприятия, периодични срещи, инструктивни съвещания, интерактивни обучения с тренировки в помощ на готовността за реагиране и взаимодействието между общината и съставните части на ЕСС;	Адекватни програми на обучение предвид потребностите на аудиторията,
Администрацията		Набиране и обработка на информация в помощ на обучаемите, в т.ч. прилагане форми на симулации на ситуации за проверка готовността им,
Доброволните формирования		Включване в ПИН тренировки по ранно предупреждение и оповестяване, планирани тренировки със съдействието на РД ПБЗН;

Населението	Актуална информация на сайта, навреме точно информирани за възникнало събитие, срещи и други приложими формати;	Подготовка и разпространение на подходящи информационни материали, радиоинтервюта, срещи с общности от населението, поддържане в актуалност интернет страницата „Защита при бедствия“ общинския сайт;
Учащите	Неформални часове в часа на класния за повишаване нивото на защита и самозащита, състезания, викторини, конкурси;	Предварителна програма и график за провеждане на учебните мероприятия, подготовка на интерактивни материали (листи за оцветяване, открий скритата картинка, кръстословици, викторини и пр.)
Текущи нива на готовността на		
Органите за управление	Незабавна реакция при възникване на събитието бедствие и уясняване стъпките за следващите действия по намаляване риска от бедствия;	Поддържане в постоянна изправност комуникативните връзки и разчети, в т.ч и денонощното оперативно дежурство в общината по разписани инструкции за действие;
ЕСС	Незабавна реакция при възникване на събитието бедствие и последващи стъпки за овладяване на ситуацията;	Добро управление и взаимодействие;
Готовност на населението	Своевременно информирани от отговорните органи със съвети за действие и съдействие по компетентност;	постоянен обмен и обработка на информацията за бедствието.

V. РЕАГИРАНЕ

"Реагиране" са действията, които са предприети по време на или непосредствено след бедствието с цел спасяване на човешки живот, намаляване на въздействията върху здравето, осигуряване на обществената безопасност и на основните потребности на засегнатите хора (§1, т. 24 от Допълнителните разпоредби към ЗЗБ).

В раздела са определени оперативните мерки, структурите на ЕСС, процесите и отговорностите при възникване на бедствие.

Раздел РЕАГИРАНЕ трябва да бъде стегнат и кратък, но и достатъчно детайлизиран, с цел даване на възможност на читателите бързо да придобият адекватно разбиране за ключовите роли и връзките.

Целта

е да се регламентират принципите за реагиране, приоритетите, системите, организационната рамка, функциите и задачите на съставните части на ЕСС (структурите и организациите на съответното областно/общинско ниво, партньорски организации), които ще бъдат задействани, развърнати и координирани по време на бедствие.

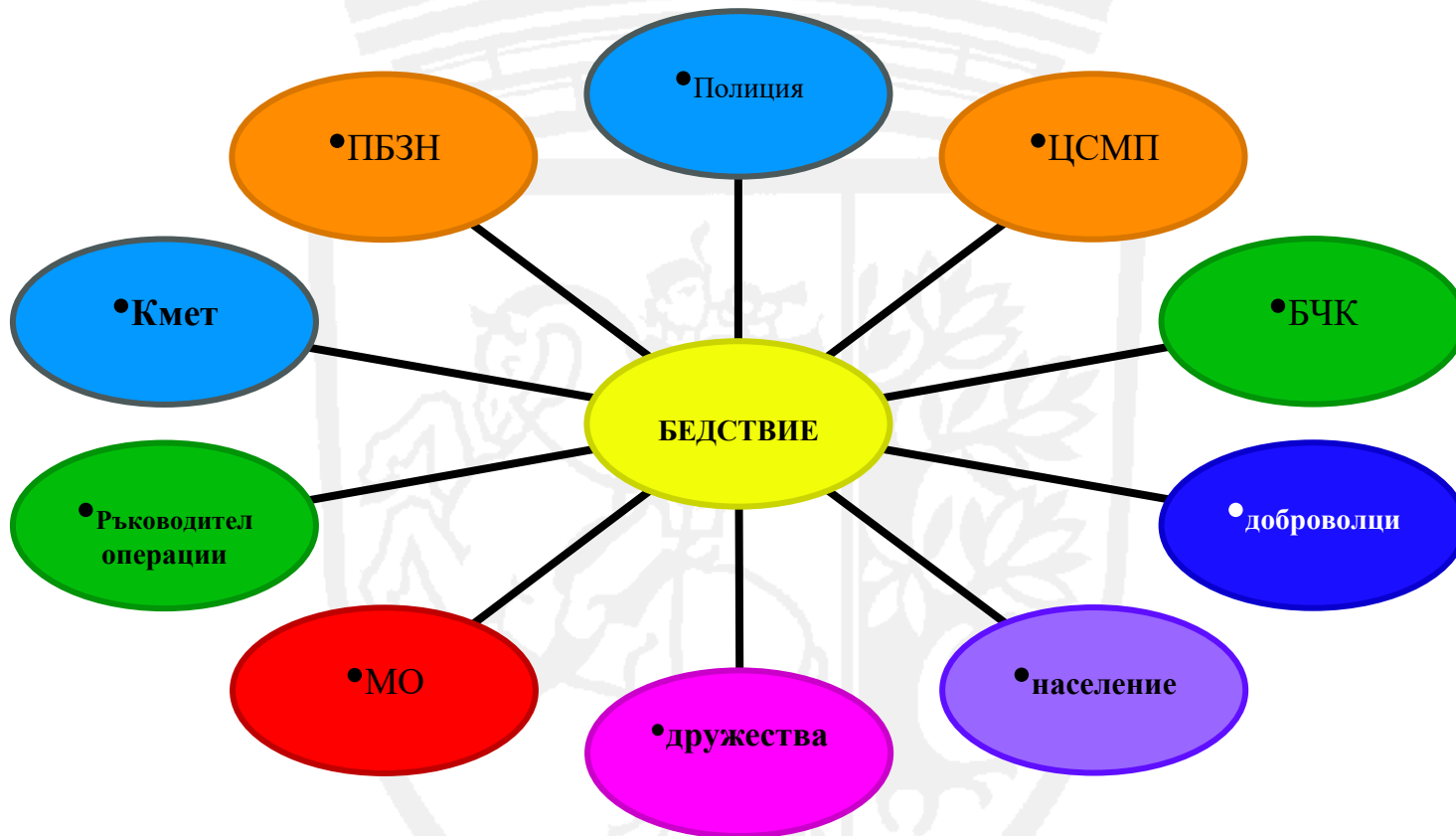
Основни компоненти:

Първото и най-важното действие след индифициране на събитието и необходимостта от мерките, свързани със събитието, е разпореждането на кмета за определяне ръководител на място с необходимата експертиза и опит в зависимост от характера на бедствието.

Конкретните мерки се определят след индентифициране на събитието и са в правомощията на ръководителя на място, който извършва координацията и взаимодействието между частите на единната спасителна система, участващи в изпълнението на дейностите по защитата в района на бедствието. Ръководителят организира и контролира изпълнението на одобрените решения на щаба и има право да привлича техника, да налага забрани или ограничи влизането на лица в района на бедствието, нареди временно извеждане на лица от района на бедствието, разпорежи незабавно извършване или спиране на строителни работи, теренни преустройства или разрушаване на строежи или части от тях с цел предотвратяване или намаляване на негативните последици от бедствието, поиска от юридически или физически лица предоставяне на помощ в съответствие с възможностите им, създаде щаб на ръководителя на операциите с представители на участващите екипи от единната спасителна система, раздели района на бедствието на сектори или на участъци, да определи техни ръководители, да им възлага задачи, както и да разпределя сили и средства за тях;

Общината е част от допълнителните сили на ЕСС и разполага с ресурс от дружества и доброволци от създадените и регистрирани в Националния регистър доброволни формирования, които се привличат по законоустановени процедури.

Финансирането на дейностите са за сметка на републиканския и общински бюджет. Допустимо е финансиране по програми и чрез дарения. Общинският съвет разглежда и приема общинския бюджет, необходим за ефективно провеждане на дейности и мероприятия с цел намаляване риска от бедствия.

Оповестяването и обменът на информация се извършва чрез мобилна телефонна връзка на всички нива на управление, в това число с кметове и кметски наместници в общината.

Кметът на община организира и ръководи защитата при бедствия на територията на общината, като организира, координира и провежда превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия.

Когато е налице значително нарушаване на нормалното функциониране на обществото, предизвикано от природни явления и/или от човешка дейност и водещо до негативни последици за живота или здравето на населението, имуществото, икономиката и за околната среда, предотвратяването, овладяването и преодоляването на което надхвърля капацитета на системата за обслужване на обичайните дейности по защита на обществото, Кметът, при изпълнение условията по чл. 48, ал. 3 от ЗЗБ, може да обяви бедствено положение на територията на общината, като привлича юридически и физически лица за предоставяне на помощ в съответствие с възможностите им, както да включи в дейностите по защитата и създадените доброволни формирования.

Когато не могат да бъдат обезпечени чрез изпълнението на общинския план за защита при бедствия дейностите по чл. 19, ал. 1 от ЗЗБ (изпълнение на неотложни мерки за намаляване на въздействието, спасителни операции, оказване на медицинска помощ при спешни състояния, оказване на първа психологична помощ на пострадалите и на спасителните екипи, овладяване и ликвидиране на екологични инциденти, операции по издирване и спасяване, радиационна, химическа и биологична защита при инциденти и аварии с опасни вещества и материали и срещу ядрени, химически и биологични оръжия, ограничаване и ликвидиране на пожари, временно извеждане, евакуация, укриване), Кметът може да поиска обявяване на бедствено положение и от областния управител.

При обявяване на бедствено положение Щабът за изпълнение плана за защита при бедствия преминава в постоянен режим на работа. Председателят на щаба може да привлича допълнително специалисти, сили и средства. Включването на частите от ЕСС става с искане на Кмета до директора на РД ПБЗН чрез Оперативния център на дирекцията. Ресурси за осигуряване на населението са в складовете на ПБЗН и БЧК.

За осигуряване на пострадало население има осигурени жилища и обекти за обществено ползване, общинска собственост, които могат да се изпролзват, за настаняване. Транспортното осигуряване е основно чрез „Пътнически превози“ ЕООД, но има разчет и за други доставчици на услугата, които може да бъдат привлечени при необходимост.

Неоходимата техника по ликвидиране на опасности и рискове е съобразно заявения капацитет от дружествата, сключили споразумения с Кмета. Електро и водоснабдяването се предоставя от комуникационните дружества „Електроразпределение Юг“ АД и „ВиК Сливен“ ООД. Комуникацията се осъществява, чрез наличните мобилни телефони.

Операторите на радио- и телевизионни програми, предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, при поискване от оперативните центрове на единната спасителна система предават незабавно и без изменение на съдържанието и на смисъла неотложна информация, необходима за защитата на населението. Информацията се предава безвъзмездно.

Процедурите по време на обявено бедствено положение са ясно разписани във Вътрешните правила за работа в отдел СУК.

Спасителните и възстановителите работи се извършват едновременно. За които се изготвят съответни документи от протоколи, актове за възлагане, договори и др.

След приключването се пристъпва към тяхното отчитане и направен разход. Възстановяването може да бъде от общински или републикански бюджет (изцяло или дофинансиране).

Съгласно ЗЗБ всяко физическо лице:

- има право на информация за мерките за осигуряване на защитата, обучение за начините на поведение и действие при бедствия, средства за защита, неотложна и възстановителна помощ и обезщетение за реално причинени вреди при или по повод на нормативно установените действия за защита при бедствия,
- е длъжно да понесе ограниченията във връзка с обявено бедствено положение, произтичащи от мерките, приложени от компетентните служби при провеждане на дейностите по защитата, помогне на всяко друго физическо лице, чийто живот или здраве са поставени на риск вследствие на бедствие, при условие че не рискува своя живот или здраве, информира съответния център за спешни повиквания или по друг начин да търси възможност за предоставяне на помощ, когато не е в състояние да предостави необходимата помощ лично, окаже съдействие в съответствие с възможностите си по искане на кмета на община или ръководителя на операциите, допусне при необходимост от провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи влизането на спасителни екипи и техника, извършване на теренни преустройства, изграждане на съоръжения за защита от рискови фактори, разчистване на поземлен имот и отстраняване на сгради или техни части, съоръжения и насаждения, когато е собственик, ползвател или управител на недвижимия имот, предостави на ръководителя на спасителния екип информация за опасностите, които биха могли да застрашат живота и здравето на спасителите или на населението, допусне безвъзмездно разполагането на съоръжения на системите за ранно предупреждение и оповестяване в недвижимите имоти, които са негова собственост, и да осигури достъп до тях за експлоатацията им, не възпрепятства достъпа на оправомощени длъжностни лица до колективните средства за защита за контрол, профилактика и ремонт, вземе мерки за предпазване на имуществото си от вреди и за ограничаване на вредите от бедствието, както и да спазва предписанията на компетентните органи за отстраняване на източниците на опасност за причиняване на вреди, допуска оправомощените длъжностни лица за извършване на съответните оценки и анкети, необходими във връзка с предоставянето на помощта.

Цялостната организация за реагиране се извършва с разпореждане на Кмета, с което се определят реда за изпълнение на плана, силите и ресурсите, които следва да бъдат привлечени за включване, както връзките между общината и основните и другите съставни части на ЕСС и съответните оперативни процедури за действие и взаимодействие.

При недостиг на общински ресурси, Кметът изготвя искане до Областен управител и / или РД ПБЗН за предоставянето на необходимия ресурс за изпълнение на плана.

VI. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ПОДПОМАГАНЕ

Възстановяването и подпомагането включват координирани усилия и процеси по осъществяване на мерките за подпомагане и възстановяване като краткосрочни по време и непосредствено след събитието мероприятия.

Дългосрочните мерки за възстановяване след бедствие не са предмет на настоящия план.

Възстановяването е ключова част от процеса на управление на риска от бедствия.

Планирането на ефективно възстановяване увеличава темпа, с който общностите могат да възобновят своите ежедневни дейности и допринася за установяването на функции и разпоредби, касаещи защитата на населението от бедствия. Много от проблемите при възстановяване се установят при извършване на анализ на риска от бедствия (подобно на това при готовността и реагирането).

Целта

е да се определят мерките, включително ролята, отговорностите, структурите и дейностите, които могат да бъдат изпълнени в помощ на общността за възстановяване от бедствия.

Разделът регламентира основните дейности по възстановяване след бедствие, като дава общата рамка и идентифицира функционалните отговорности и управлението на процеса.

Основни компоненти

- подпомагането и възстановяване нормалния режим на живот и работа са разписани в Правилника на МКВП към МС;
- процедурите са определени не само в правилника на МКВП към МС, но и във Вътрешните правила на общината, в които ясно са разписани рамката на организация, законовите разпоредби, отговорните длъжностни лица, документите, които се създават и пр.;
- структурата и управлението на процеса по възстановяване и в задълженията на Кмета и общинската структура - СУК;
- разпоредбите по възстановяването са с акт на възлагане от Кмета на общината при възникнала необходимост;
- предоставяне на помощи от общински бюджет се извършва с решение на Общински съвет по мотивирано обективно предложение на Кмета;
- за помощи от републиканския бюджет се изготвя искане от Кмета до МКВП към МС с приложени към искането изискуми доказателства и писмено становище от Областен управител.

Оценките на първоначалните нужди и щетите при възникване на бедствие на територията на общината са на база анализи относно:

- има ли потребност от подслоняване/ настаняване;
- какво е състоянието на общността, свързано със степен на персонални загуби на собственост, ниво на прекъсване на социалните функции.
- състояние на инфраструктурата, включваща услугите на електро и водоснабдяване, транспорт и др.
- риск, свързан със здравеопазването;
- какви поражения са налице за икономиката - прекъсване на нормалната стопанска дейност
- какво е състоянието на околната среда;

Тази първоначална оценка подпомага установяване на по-нататъшната и по-обективна информация за необходимите дейности по възстановяване.

По време на овладяване на бедствието, Ръководителят на място изисква данни за възникналата необходимост от възстановяване освен на инфраструктурата, околната среда, но най-вече за населението, понесло всички поражения от бедствието по първоначални нужди.

Всички процедури по възстановяване и подпомагане са ясно разписани като процедури и прозрачно приложими за изпълнение.

Процесите на възстановяване се извършват в интерес на намаляването риска от последващи бедствени ситуации, задължително при спазване на действащото в България законодателство, обгрижавйки населението в тежки моменти със съпричастност към болка и загуби.

Информирането на населението е част от отговорностите на Кмета при изпълнение на дейностите по защитата при бедствия.

Осигуряването на високо ниво на ангажираност от всички институции, ведомства и неправителствени организации при планиране процеса на възстановяване включва от една страна съвместни обучения, работни срещи за обсъждане и от друга неформално общуване на всички участници в процеса на овладяване на бедствие и намаляване риска от него, когато по-лесно е се определят ролята, отговорностите и мястото на всяка една от страните по време на възстановяване от бедствия.

В раздел Възстановяване трябва да се идентифицират онези дейности, които ще се инициират в процеса на реагиране и могат да допринесат или да окажат въздействие върху усилията по възстановяването.

VII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Непрекъснатото наблюдение и оценяване напредъка по постигането на поставените цели и задачи в ПЗБ, както и поддържане на актуалността на плана е от съществено значение за СНРБ, който изисква периодично на заседание да бъде представена за разглеждане и обсъждане информация за напредъка по постигане целите на плана.

Мониторингът и оценката са стандартни части от всички ефективни политики или процеси за управление на риска, осигурявайки „обратна връзка“ в рамките на тези процеси, които позволяват сравнение между действителни и желани състояния. Това дава възможност и за текущ анализ, с цел подобряване резултатите и усъвършенстването на решенията и изпълняване на процесите.

Оценката може да се извърши по време на прегледа на плана, също така може да се извърши в ключови етапи като средство за оценка на напредъка към целта. Като добра практика е извършването на периодичен преглед не само на напредъка, но също така и на актуалността и приложимостта на всеки един раздел от ПЗБ.

Целта

е да се осигури основа за наблюдение и оценка на ПЗБ и дейностите по неговото изпълнение.

Основните компоненти за мониторинг и оценка на плана са изразени по следния начин:

- ясно и кратко изложение на принципи и критерии за мониторинг и оценка на ПЗБ;
- описание на процеса за мониторинг и оценка на плана за изпълнението на функциите, дейностите и задачите, възложени с него;
- описание на процеса за актуализация и преразглеждане на ПЗБ, включително за поддържане на актуални процедури и списъци с ресурси.

Процес за преглед на ПЗБ

При оценяването дали ПЗБ е адекватен, следва да се преценява дали същият:

- е точен;
- е практически приложим;
- обхваща всички необходими функции;
- осигурява необходимата координация между организациите и институциите включени в ПЗБ.

Точността се оценява чрез проверка дали съществуват съответстващи, пълни и актуални приложения в плана, връзките към организациите и определените функции и ресурси са пълни и актуални и структурирането на частите на ЕСС и щаба за изпълнение на плана съответстват на тяхното описание в настоящия план.

Практическата приложимост се оценява като се вземе предвид дали:

- общината и партньорските организации, включени в ПЗБ са в състояние да осъществят определените им функции, описани в плана;
- организациите представени в СНРБ и съставните части на ЕСС на местно ниво разполагат с необходимите ресурси, за да бъдат в състояние да изпълняват техните функции, описани в ПЗБ.

Обхватът се оценява чрез:

- проверка за наличието на опасности, които не са разгледани в ПЗБ;
- разглеждане на механизмите за въздействие чрез превенция, готовност, реагиране и възстановяване по отношение на разгледаните рискове;
- оценка на адекватността на съществуващите връзки между ПЗБ и плановете на участващите организации и институции.

Координацията се оценява като се вземе предвид дали:

- ролите и отговорностите са ясно дефинирани;
- описанието на това как институциите ще работят заедно в случай на бедствие е недвусмислено;
- функциите в ПЗБ са ясно описани;
- целите и задачите на ПЗБ са в съответствие с целите и задачите на НСНРБ;
- заложените мерки в ПЗБ са в съответствие с тези в Националния план за защита при бедствия.

Поддържане на актуален план

ПЗБ може да се преразглежда по всяко време от съответния СНРБ, като може да бъде изменен, допълнен, отменен или заменен по реда на ЗЗБ.

Поддържане актуалността на приложения и разчети при настъпили организационни промени или промени в процедурите, както и при други събития, които оказват въздействие по изпълнението на плана и процедурите на плана е в задължението на Секретаря на СНРБ.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

№		
1.	АГРС	Автоматична газоразпределителна станция
2.	АД	Акционерно дружество
3.	АЕЦ	Атомна електроцентрала
4.	АПК	Аграрен промишлен комплекс
5.	АСД	Аварийно-спасителна дейност
6.	БАН	Българска академия на науките
7.	БТК	Българска телекомпания
8.	БДИР	Басейнова дирекция Източноромански район
9.	БЧК	Български червен кръст
10.	ВВР	Водно-воден реактор
11.	ВЕЦ	Водно електрическа централа
12.	ДА ДРВВЗ	Държавна агенция Държавен резерв и военновременни запаси
13.	ДАМТН	Държавна агенция метеорологичен и технически надзор
14.	ДГ	Детски градини
15.	ЕАД	Еднолично акционерно дружество
16.	ЕЕНСП	Единен европейски номер за спешни повиквания
17.	ЕСГРАОН	Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на гражданите
18.	ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
19.	ЕСС	Единна спасителна система
20.	ЕСК	Европейска сеизмична комисия
21.	ЗНА	Закон за нормативните актове
22.	ЗЗБ	Закон за защита при бедствия
23.	ИГП	Инженерно-геолошко проучване
24.	ИСЗ	Индивидуални средства за защита
25.	КПП	Контролно пропускателен пункт
26.	МААЕ	Международна агенция за атомна енергия
27.	МВР	Министерство на вътрешните работи
28.	МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
29.	МСВП към МС	Междуправителствена комисия по възстановяване и подпомагане към Министерски съвет
30.	МО	Министерство на отбраната
31.	НСИ	Национален статистически институт
32.	НИГГГ	Национален институт по геофизика, геодезия и география

33.	НПЕЕ	Национална програма за енергийна ефективност
34.	НОТССИ	Националната Оперативна Телеметрична Система за Сеизмологична Информация
35.	НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
36.	НСНРБ	Национален съвет за намаляване риска от бедствия
37.	ОДБХ	Областна дирекция Безопасност на храните
38.	ООД	Дружество с ограничена отговорност
39.	ПВРП	Предприятие с висок рисков потенциал
40.	ПНРП	Предприятие с нисък рисков потенциал
41.	ПБЗН	Пожарна безопасност и защита на населението
42.	ПЗБ	План за защита при бедствия
43.	ПСД	Проекто-сметна документация
44.	ПУРБ	План за управление на речните басейни
45.	РИОСВ	Регионална инспекция за опазване на околната среда и водите
46.	РУП	Районно управление Полиция
47.	РС	Районна служба
48.	РД	Регионална дирекция
49.	РДБГ	Регионална дирекция Борба с градушките
50.	РЗИ	Регионална здравна инспекция
51.	СНАВР	Спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи
52.	СНРБ	Съвет за намаляване риска от бедствия
53.	СО	Селищно образование
54.	СССР	Съюз на съветските социалистически републики
55.	СУК	Сигурност и управление при кризи
56.	ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
57.	ТД	Териториална дирекция
58.	ТКЗС	Трудово-кооперативно земеделско стопанство
59.	ФЛ	Физически лица
60.	ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
61.	ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа
62.	ЮЛ	Юридически лица

ИЗТОЧНИЦИ

1. Автореферат за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ на ас. инж. Ангел Зафиров Геренски, УАСГ, „Процес на ефективно управление на риска от наводнение след язовири, [ffile:///C:/Users/HomeComp/Desktop/планове3Б/риск%20от%20наводнение.pdf](file:///C:/Users/HomeComp/Desktop/планове3Б/риск%20от%20наводнение.pdf)
2. БДС ISO 31000 „Управление на риска - принципи и указания“
3. БДС ISO 31010 „Управление на риска - методи за оценяване на риска“
4. Външен аварийен план на ПВРП - ДА ДРВВЗ „Петролна база Сливен“,
5. Закон за безопасно използване на ядрената енергия, Обн. ДВ. бр.63 от 28 Юни 2002г., изм. ДВ. бр.120 от 29 Декември 2002г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.67 от 29 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 12 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.88 от 9 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.26 от 29 Март 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. ДВ. бр.99 от 12 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г., изм. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018 г.
6. Закон за ветеринарномедицинската дейност, сила от 02.05.2006 г. Обн. ДВ. бр.87 от 1 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.31 от 14 Април 2006г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.88 от 31 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.51 от 26 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.84 от 19 Октомври 2007г., изм. ДВ. бр.13 от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.27 от 10 Април 2009г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.95 от 1 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.25 от 30 Март 2010г., изм. ДВ. бр.41 от 1 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.92 от 22 Ноември 2011г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.97 от 7 Декември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 24 Септември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.99 от 15 Ноември 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 19 Февруари 2016г., изм. ДВ. бр.34 от 3 Май 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 26 Юли 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 23 Февруари 2018г., изм. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019 г.
7. Закон за водите, Обн., ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г., в сила от 28.01.2000 г., изм. и доп., бр. 81 от 6.10.2000 г., в сила от 6.10.2000 г., бр. 34 от 6.04.2001 г., бр. 41 от 24.04.2001 г., изм., бр. 108 от 14.12.2001 г., бр. 47 от 10.05.2002 г., в сила от 11.06.2002 г., бр. 74 от 30.07.2002 г., бр. 91 от 25.09.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., изм. и доп., бр. 42 от 9.05.2003 г., изм., бр. 69 от 5.08.2003 г., бр. 84 от 23.09.2003 г., доп., бр. 107 от 9.12.2003 г., бр. 6 от 23.01.2004 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 18 от 25.02.2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм., бр. 77 от 29.07.2005 г., изм. и доп., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., бр. 65 от 11.08.2006 г., в сила от 11.08.2006 г., попр., бр. 66 от 15.08.2006 г., изм., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 22 от 13.03.2007 г., в сила от 11.02.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., изм. и доп., бр. 36 от 4.04.2008 г., изм., бр. 52 от 6.06.2008 г., бр. 70 от 8.08.2008 г., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. и доп., бр. 47

от 23.06.2009 г., в сила от 23.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.12.2009 г., изм., бр. 103 от 29.12.2009 г., изм. и доп., бр. 61 от 6.08.2010 г., изм., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 19 от 8.03.2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 28 от 5.04.2011 г., в сила от 5.04.2011 г., доп., бр. 35 от 3.05.2011 г., в сила от 3.05.2011 г., изм. и доп., бр. 80 от 14.10.2011 г., в сила от 14.10.2011 г., бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 1.09.2012 г., изм., бр. 77 от 9.10.2012 г., в сила от 9.10.2012 г., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. и доп., бр. 103 от 29.11.2013 г., доп., бр. 26 от 21.03.2014 г., изм. и доп., бр. 49 от 13.06.2014 г., изм., бр. 53 от 27.06.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 12 от 13.02.2015 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., бр. 17 от 6.03.2015 г., в сила от 6.03.2015 г., изм. и доп., бр. 58 от 31.07.2015 г., изм., бр. 61 от 11.08.2015 г.

- 8.** Закон за горите, в сила от 09.04.2011 г. Обн. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 28 Март 2014г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 18 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.13 от 16 Февруари 2016г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2016г., изм. ДВ. бр.57 от 22 Юли 2016г., изм. ДВ. бр.61 от 5 Август 2016г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 23 Февруари 2018г., доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 9 Октомври 2018г., изм. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г., изм. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2019 г.
- 9.** Закон за държавните резерви и военновременните запаси, Обн. ДВ. бр.9 от 31 Януари 2003г., попр. ДВ. бр.37 от 22 Април 2003г., изм. ДВ. бр.19 от 1 Март 2005г., изм. ДВ. бр.69 от 23 Август 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.54 от 13 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.16 от 26 Февруари 2010г., изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.57 от 28 Юли 2015г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017 г.
- 10.** Закон за здравето, в сила от 01.01.2005 г. Обн. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.46 от 3 Юни 2005г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.85 от 25 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.18 от 28 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.59 от 21 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.71 от 1 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.75 от 12 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.81 от 6 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.95 от 24 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.31 от 13 Април 2007г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.46 от 12 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.82 от 12 Октомври 2007г., изм. ДВ. бр.95 от 20 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.13 от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.110 от 30 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.101 от 18 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 1 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.42 от 4 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.59 от 31 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.62 от 10 Август 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.45 от 14 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.60 от 5 Август 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.40 от 29 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.101 от 18 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.30 от 26 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., доп. ДВ. бр.99 от 15 Ноември 2013г., изм. ДВ. бр.104 от 3 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 10 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., доп. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г., изм. ДВ. бр.9 от 3 Февруари 2015г., доп. ДВ. бр.72 от 18 Септември 2015г., доп. ДВ. бр.80 от 16 Октомври 2015г., доп. ДВ. бр.102 от 29 Декември 2015г., доп. ДВ. бр.17 от 1 Март 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 5 Април 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 9 Декември 2016г., изм. ДВ. бр.103 от 27 Декември 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2017г., изм. и

доп. ДВ. бр.18 от 27 Февруари 2018г., доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.91 от 2 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 11 Декември 2018г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.58 от 23 Юли 2019 г.

- 11. Закон за защита при бедствия, Обн. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.61 от 6 Август 2010г., изм. ДВ. бр.88 от 9 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.80 от 14 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.81 от 20 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.51 от 5 Юли 2016г., доп. ДВ. бр.81 от 14 Октомври 2016г., доп. ДВ. бр.97 от 6 Декември 2016г., изм. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 5 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018 г.**
- 12. Закон за защита от вредното въздействие на химическите вещества и препарати, в сила от 05.02.2002 г. Обн. ДВ. бр.10 от 4 Февруари 2000г., изм. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г., изм. ДВ. бр.114 от 30 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.100 от 13 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.101 от 16 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.95 от 24 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 12 Октомври 2007г., изм. ДВ. бр.110 от 30 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.63 от 13 Август 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 2 Ноември 2012г., изм. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 29 Декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.12 от 3 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 26 Юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2019 г.**
- 13. Закон за министерството на вътрешните работи, Обн. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 31 Март 2015г., доп. ДВ. бр.56 от 24 Юли 2015г., доп. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.81 от 14 Октомври 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 6 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 9 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 27 Декември 2016г., доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.26 от 28 Март 2017г., доп. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 5 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г., изм. ДВ. бр.10 от 30 Януари 2018г., изм. ДВ. бр.48 от 8 Юни 2018г., изм. ДВ. бр.55 от 3 Юли 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., доп. ДВ. бр.7 от 22 Януари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.34 от 23 Април 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.58 от 23 Юли 2019 г.**
- 14. Закон за опазване на земеделски земи, Обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996г., изм. ДВ. бр.14 от 18 Февруари 2000г., изм. ДВ. бр.26 от 29 Март 2000г., изм. ДВ. бр.28 от 23 Март 2001г., изм. ДВ. бр.112 от 23 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.18 от 28 Февруари 2006г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.13 от 9 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.22 от 16 Март 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., доп. ДВ. бр.91 от 20 Ноември 2012г., доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 18 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.61 от 5 Август 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 23 Февруари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 9 Октомври 2018 г.**
- 15. Закон за опазване на околната среда, Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., попр. ДВ. бр.98 от 18 Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.74 от 13 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.77 от 27 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.99 от 8 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.102 от 19 Декември**

2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.31 от 13 Април 2007г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.52 от 6 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.105 от 9 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.46 от 18 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.61 от 6 Август 2010г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.42 от 3 Юни 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 24 Април 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.22 от 11 Март 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.62 от 14 Август 2015г., изм. ДВ. бр.95 от 8 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.96 от 9 Декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 22 Декември 2015г., доп. ДВ. бр.81 от 14 Октомври 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.12 от 3 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 19 Септември 2017г., изм. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.53 от 26 Юни 2018г., доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018 г.

16. Закон за отбраната и въоръжените сили, Обн. ДВ, бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г., бр. 99 от 15.12.2009 г., в сила от 1.01.2010 г., изм. и доп., бр. 16 от 26.02.2010 г., в сила от 26.02.2010 г., изм., бр. 88 от 9.11.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., доп., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 14.12.2010 г., изм., бр. 101 от 28.12.2010 г., изм. и доп., бр. 23 от 22.03.2011 г., в сила от 22.03.2011 г., бр. 48 от 24.06.2011 г., в сила от 24.06.2011 г., изм., бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 100 от 20.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм. и доп., бр. 20 от 9.03.2012 г., в сила от 10.06.2012 г., изм., бр. 33 от 27.04.2012 г., доп., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 68 от 2.08.2013 г., в сила от 2.08.2013 г., изм. и доп., бр. 1 от 3.01.2014 г., изм., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., изм. и доп., бр. 24 от 31.03.2015 г., изм., бр. 61 от 11.08.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., изм. и доп., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., бр. 88 от 13.11.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., бр. 13 от 16.02.2016 г., в сила от 16.02.2016 г., доп., бр. 17 от 1.03.2016 г., изм. и доп., бр. 50 от 1.07.2016 г., в сила от 1.07.2016 г., доп., бр. 81 от 14.10.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., изм. и доп., бр. 98 от 9.12.2016 г., бр. 103 от 27.12.2016 г., изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп., бр. 85 от 24.10.2017 г., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм. и доп., бр. 17 от 26.02.2019 г., бр. 42 от 28.05.2019 г., в сила от 28.05.2019 г.

17. Закон за управление на отпадъците, в сила от 05.02.2002 г. Обн. ДВ. бр.10 от 4 Февруари 2000г., изм. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г., изм. ДВ. бр.114 от 30 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.100 от 13 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.101 от 16 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.95 от 24 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 12 Октомври 2007г., изм. ДВ. бр.110 от 30 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.63 от 13 Август 2010г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Декември 2010г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 2 Ноември 2012г., изм. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 29 Декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.12 от 3 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 26 Юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2019 г.

18. Закон за устройство на територията, в сила от 31.03.2001 г.Обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., изм. ДВ. бр.41 от 24 Април 2001г., изм. ДВ. бр.111 от 28 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.43 от 26 Април 2002г., изм. ДВ. бр.20 от 4 Март 2003г., изм. ДВ. бр.65 от 22 Юли 2003г., изм. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.36 от 30 Април 2004г., изм. ДВ. бр.65 от 27 Юли 2004г., изм. ДВ. бр.28 от 1 Април 2005г., изм. ДВ. бр.76 от 20 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.77 от 27 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.37 от 5 Май 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.76 от 15 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.79 от 29 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.106 от 27 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.61 от 27 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.33 от 28 Март 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.54 от 13 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ.

бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.102 от 28 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.17 от 6 Март 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.92 от 20 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.41 от 1 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.87 от 5 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.54 от 15 Юли 2011г., изм. ДВ. бр.80 от 14 Октомври 2011г., доп. ДВ. бр.29 от 10 Април 2012г., доп. ДВ. бр.32 от 24 Април 2012г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.45 от 15 Юни 2012г., доп. ДВ. бр.47 от 22 Юни 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.99 от 14 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.24 от 12 Март 2013г., доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 19 Март 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.49 от 13 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.105 от 19 Декември 2014г., изм. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г., изм. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., доп. ДВ. бр.62 от 14 Август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 22 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.51 от 5 Юли 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.63 от 4 Август 2017г., изм. ДВ. бр.92 от 17 Ноември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 28 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 9 Март 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.28 от 29 Март 2018г., изм. ДВ. бр.55 от 3 Юли 2018г., доп. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.25 от 26 Март 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.41 от 21 Май 2019г., доп. ДВ. бр.44 от 4 Юни 2019 г.

19. Наредба за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях, както и на контрол за техническото им състояние, приета с ПМС 262/07.10.2016 г. Обн. ДВ. бр.81/14.10.2016 г.
20. Общ устройствен план на Община Сливен,
21. Проект „Намаляване риска от земетресения за панелните многофамилни сгради в България“, Глобален механизъм за намаляване на въздействието и възстановяването след бедствия, изпълнен от МРРБ и ГД ПБЗН,
22. Планове заливна зона на яз. Жребчево,
23. Регионална служба Пожарна безопасност и защита на населението - Сливен,
24. Регионална дирекция Борба с градушките – област Сливен,
25. Резюме на доклада от проведен пилотен функционален анализ на политиката за намаляване на риска от бедствия,
26. Решение № 1313/2013/ЕС на европейския парламент и на съвета от 17 декември 2013 година относно Механизъм за гражданска защита на Съюза,
27. Стратегия за развитие на Сливен 2014-2020,
28. Хидрометеорологична обсерватория гр. Сливен,
29. <https://www.nsi.bg>, <http://gz-varna.mrrb.government.bg/landslide/213/>, <https://www.bing.com>, www.niggg.bas.bg,
30. <https://www.slideshare.net/nikmik/>, <https://www.moew.government.bg/bg/vodi/povurhnostni-vodi>, <https://earbd.bg/>.